

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

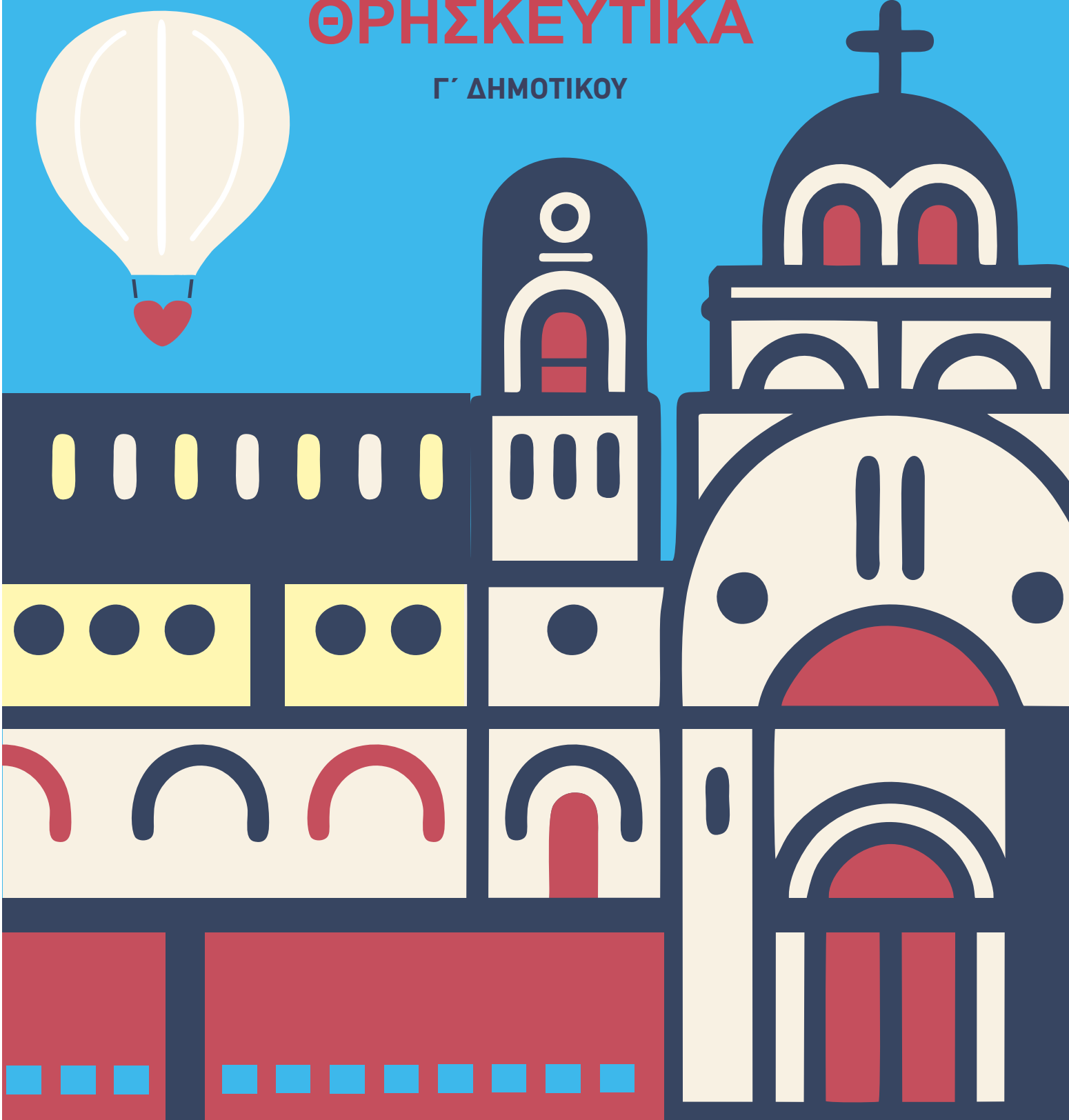
Χρυσάνθη Βαβέτση

Εμμανουήλ Σκορδιαλός

Ευλαμπία Τσιρέλη

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Από το Α έως το Ω υπάρχει το ΑγαπΩ
Η αγάπη του Θεού μάς πάει ψηλά

Γ΄ Δημοτικού

**Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης
Συντονιστής/τρια / Αξιολογητής/τρια**

Αξιολογητής/τρια

Αξιολογητής/τρια

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Επικουρική Εμπειρογνώμονας

**Υπεύθυνος/η του μαθήματος/γνω-
στικού αντικειμένου στο πλαίσιο της
Πράξης**

Κωνσταντίνος Κορναράκης

Εν ενεργεία μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Πανεπιστημίου

Φώτιος Πετρόπουλος

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Ευανθία Ριζοπούλου

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Γιώργος Αλεξιάδης

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Ευγενία Παγάνη

Πτυχιούχος Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών

Αθανάσιος Γιαννίκας, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, μέλος της Επιστημονικής

Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνη Πράξης

Πολυξένη Μπίλλα

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προϊσταμένη Τμήματος Β΄ Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού

Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Πράξης

Άννα-Αικατερίνη Λυκούρη

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2021-2027

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Χρυσάνθη Βαβέτση   Εμμανουήλ Σκορδιαλός   Ευλαμπία Τσιρέλη

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Από το Α έως το Ω υπάρχει το ΑγαπΩ
Η αγάπη του Θεού μάς πάει ψηλά

Γ΄ Δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΡΦΥΡΑ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Επιστημονικός υπεύθυνος

Δημήτριος Μόσχος, Καθηγητής Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Τμήμα Θεολογίας, ΕΚΠΑ

Συγγραφείς

Χρυσάνθη Βαβέτση

Θεολόγος ιδιωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ΜΔΕ Θεολογίας,
πτυχιούχος παιδαγωγικού τμήματος δημοτικής εκπαίδευσης

Εμμανουήλ Σκορδιαλός

Δρ Επιστημών της Αγωγής, εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (δάσκαλος),
Θεολόγος, ΜΔΕ στην Ειδική Αγωγή και ΜΔΕ Πληροφορικής στην Εκπαίδευση,
πτυχιούχος τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας και τμήματος Ψυχολογίας

Ευλαμπία Τσιρέλη

Δρ Θεολογίας, θεολόγος ιδιωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Συντονισμός ομάδας σχεδιασμού και ανάπτυξης

Ευλαμπία Τσιρέλη

Σενάριο, κείμενα, έμμετρες διασκευές βιβλικών περικοπών

Ευλαμπία Τσιρέλη, θεολόγος ιδιωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, συγγραφέας

Εικονογράφος

Τριανταφυλλιά Βάσσου

Γλωσσική και Φιλολογική επιμέλεια

Δρ Παναγιώτα Παπαδημητρίου, Φιλολόγος

Διόρθωση δοκιμίων

Ευλαμπία Τσιρέλη, Ευγενία Χαρακλιά

Σελιδοποίηση και σχεδιασμός εξωφύλλου

Εμμανουήλ Πάλλας

Δημιουργία ψηφιακών μαθησιακών αντικειμένων

Δρ. Εμμανουήλ Σκορδιαλός, ΜΔΕ Πληροφορικής στην Εκπαίδευση

Υλοποίηση ψηφιακών μαθησιακών αντικειμένων

Μάρκος Στίνης, επιστήμων Πληροφορικής

Συντονισμός και επιμέλεια έκδοσης

Δρ Γεώργιος Δ. Μπίκος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΘΕΟΣ

1. Ο Θεός φροντίζει τον άνθρωπο και όλα τα πλάσματα της φύσης	
α) Με φροντίζει	8
β) Φροντίζω και εγώ την Κτίση	12
2. Ο Θεός χαρίζει τα δώρα Του σε όλους τους ανθρώπους	
α) Τα «τάλαντα» και τα ταλέντα	15
β) Αξιοποιώ τα δικά μου χαρίσματα	18
Τι έχω μάθει μέχρι τώρα;	20

Β΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΠΤΩΣΗ

3. Η εβδομάδα του Θεού	21
4. Ζούσαν με τον Θεό	24
5. Ζουν χωρίς τον Θεό	
α) Όταν οι άνθρωποι έπαψαν να εμπιστεύονται τον Θεό	27
β) Πόσο άλλαξε η ζωή των Πρωτόπλαστων μετά την επιλογή τους;	30
6. Η Κιβωτός της εμπιστοσύνης	
α) Σε εμπιστεύομαι	33
β) Σε προστατεύω	36
7. Ο Πύργος της Βαβέλ	
α) Δε σε καταλαβαίνω	38
β) Πώς μπορώ να σε καταλάβω και να συνεργαστούμε;	40
Τι έχω μάθει μέχρι τώρα;	43

Γ΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

8. Αβραάμ, ο εκλεκτός και πιστός φίλος του Θεού	
α) Ο Αβραάμ γίνεται βοηθός του Θεού	44
β) Εμπιστεύομαι τον Θεό και αλλάζει η ζωή μου	46
9. Ησαΐ και Ιακώβ. Η αγάπη και η ειλικρίνεια δοκιμάζονται.	48
10. Όταν λείπει η αδελφική αγάπη	
α) Οι περιπέτειες του Ιωσήφ	50
β) Συγχωρώ και προχωρώ	52
11. Ο Μωυσής και οι Δέκα Εντολές	
α) Είμαι εδώ για σένα και σου το δείχνω	54
β) Δέκα Εντολές: Είναι σημαντικοί οι κανόνες στη ζωή μας;	56
12. Σπουδαίες γυναίκες της Αγίας Γραφής	
α) Προσφέρω τον εαυτό μου, βοηθώ χωρίς αντάλλαγμα. Η ιστορία της Ρουθ.....	58
β) Δε φοβάμαι, εμπιστεύομαι. Η γενναία Εσθήρ	60
13. Η πίστη και το θάρρος νικούν τη σωματική δύναμη: Δαβίδ και Γολιάθ.....	63
14. Ο Προφήτης Ηλίας αφοσιώνεται στο θέλημα του Θεού	65
15. Προφήτης Ησαΐας, ο «πέμπτος Ευαγγελιστής».....	67
16. Ο Προφήτης Δανιήλ και τα λιοντάρια	69
Τι έχω μάθει μέχρι τώρα;	71

Δ' ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΗ - ΧΡΙΣΤΟΣ

17. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου: Η Παναγία δέχεται την επίσκεψη του Αρχαγγέλου.....	73
18. Η Γέννηση του Χριστού α) Χριστούγεννα σημαίνει ότι ο Θεός βρίσκεται ανάμεσά μας.....	77
β) Κάλαντα και χριστουγεννιάτικα έθιμα	80
19. Η Βάπτιση του Χριστού.....	84
20. Οι δώδεκα μαθητές του Χριστού α) «Ελάτε μαζί μου».....	87
β) Θέλω να σε ακολουθήσω.....	89
21. Ο Χριστός θεραπεύει α) «Σήκω και περπάτησε»	91
β) Αγάπη και ενδιαφέρον για όσους υποφέρουν	92
22. Ο Χριστός διδάσκει: Αγάπα τον διπλανό σου, όπως τον εαυτό σου	95
23. Ο Χριστός διδάσκει: Προσφέροντας αγάπη και βοήθεια χωρίς διακρίσεις	99
24. Ο Χριστός διδάσκει: Δέχεται όλους όσοι έχουν χάσει τον δρόμο τους α) Ακόμα κι αν χάσεις τον δρόμο σου, εγώ σε περιμένω και σε αγαπώ.....	101
β) Η αγάπη και η συμφιλίωση στην καθημερινή μας ζωή.....	103
25. «Πάτερ ημών»: Επικοινωνώ με τον Θεό μέσω της προσευχής	105
26. Τα παιδιά, οι μικροί φίλοι του Χριστού α) «Αφήστε τα παιδιά να έρθουν κοντά μου».....	108
β) Η παιδική καρδιά ανοίγει τον δρόμο για τον Θεό.....	110
27. Η υποδοχή του Χριστού στα Ιεροσόλυμα ως Βασιλιά πάνω σε γαϊδουράκι.....	113
28. Ο Μυστικός Δείπνος α) Λάβετε, φάγετε	115
β) Θεία Ευχαριστία: Ο Χριστός είναι μαζί μας στην Εκκλησία σήμερα.....	117
29. Ο Χριστός σταυρώνεται.....	119
30. Ελπίδα για μια νέα ζωή α) Η Ανάσταση του Χριστού.....	121
β) Χριστός Ανέστη και όλα ξαναγεννιούνται.....	123
γ) Το Πάσχα στην Ελλάδα: έθιμα και παραδόσεις.....	125
Τι έχω μάθει μέχρι τώρα;	127
Βιβλιογραφικές αναφορές	130

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Αγαπημένοι/-ες μας μαθητές/-τριες,

Το βιβλίο αυτό γράφτηκε με σκοπό να κάνει το μάθημα των Θρησκευτικών έναν τόπο χαράς και ευχαρίστησης. Οι πρωταγωνιστές του βιβλίου -η Δανάη, η Μαρία, ο Πέτρος και ο Κωστής- ζουν και μαθαίνουν για τη σχέση αγάπης με τον Θεό, με τον συνάνθρωπο αλλά και με το περιβάλλον στο οποίο ζούμε, μέσα από καθημερινές ιστορίες. Συζητούν για θέματα πίστης και ζωής, με τα αγαπημένα τους πρόσωπα και τους δασκάλους τους, στο σπίτι ή στο σχολείο, την ώρα του μαθήματος ή του διαλείμματος, ενώ η φιλία τους δυναμώνει κάθε μέρα. Πολλές δραστηριότητες με παιχνίδια και ομαδικές δράσεις θα σας δώσουν την ευκαιρία να επεξεργαστείτε τις γνώσεις σας δημιουργικά με τους/τις συμμαθητές/-τριές σας!

Αγαπητοί/-ές εκπαιδευτικοί,

Το σχολικό αυτό εγχειρίδιο αποτελεί μια πρόταση εκσυγχρονισμού του μαθήματος των Θρησκευτικών. Η δομή του βασίζεται σε καθημερινές συζητήσεις των βασικών ηρώων, με διηγήσεις, γεγονότα και προβληματισμούς των παιδιών της Γ΄ Δημοτικού. Δημιουργική ιδιαιτερότητα του βιβλίου μας αποτελεί η ένταξη του έμμετρου λόγου -είτε σε διασκευή βιβλικών περικοπών είτε σε μικρές περιλήψεις των βασικών νοημάτων- σε κάθε μικροϊστορία, κάτι που βοηθά στην καλύτερη αφομοίωση της γνώσης, στην απομνημόνευση, καθώς και στη γλωσσική ανάπτυξη.

Το βιβλίο χωρίζεται σε τέσσερα μέρη: α) Θεός, β) Δημιουργία - Πτώση, γ) Άνθρωποι του Θεού, και δ) Ενανθρώπηση - Χριστός. Κάθε θεματικό πεδίο χωρίζεται σε κεφάλαια τα οποία αντιστοιχούν σε μία, δύο ή τρεις διδακτικές ώρες, ώστε να ανταποκρίνονται στα Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα. Κάθε διδακτική ώρα είναι διαμοιρασμένη στη διήγηση και στην επεξεργασία μέσω δραστηριοτήτων. Στις δραστηριότητες προσφέρεται πλήθος διδακτικών εργαλείων, κατάλληλων να χρησιμοποιηθούν αυτούσια ή με ελαφρές τροποποιήσεις από τους/τις εκπαιδευτικούς.

Τα ψηφιακά εργαλεία που παρέχονται μπορούν να αξιοποιηθούν στην τάξη μέσω των QR codes σε διαδραστικό πίνακα, υπολογιστή ή τάμπλετ, αλλά και να αποτελέσουν εργασίες των μαθητών/-τριών για το σπίτι. Στο τέλος κάθε θεματικού πεδίου υπάρχει μια επαναληπτική σύνοψη που συνοδεύεται από ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.

Το σχολικό αυτό εγχειρίδιο έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Νέου Προγράμματος Σπουδών για το Μάθημα των Θρησκευτικών το οποίο αποτελεί μάθημα ευρωπαϊκής παιδείας και πολιτισμού. Απευθύνεται σε σύγχρονους πολίτες, προάγοντας τις διαχρονικές χριστιανικές αξίες που αποτέλεσαν τα θεμέλια του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Ευχαριστούμε θερμά τους αγιογράφους Κωνσταντίνο Γιωτάκη, Βλάσιο Τσοτσώνη, Νότα Κόλλια και Παναγιώτη Κόλλια για την παραχώρηση των έργων τους, καθώς και τον θεολόγο Σωτήριο Κόλλια για την παραχώρηση της άδειας χρήσης τους.

Σας ευχόμαστε καλή συνοδοιπορία!

Οι συγγραφείς

Α΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΘΕΟΣ

1. Ο Θεός φροντίζει τον άνθρωπο και όλα τα πλάσματα της φύσης
2. Ο Θεός χαρίζει τα δώρα του σε όλους τους ανθρώπους

1. Ο Θεός φροντίζει τον άνθρωπο και όλα τα πλάσματα της φύσης

α) Με φροντίζει

Πού φαίνεται η αγάπη και η φροντίδα του Θεού για τον άνθρωπο και όλα τα πλάσματα;

φροντίδα, εμπιστοσύνη

Η Δανάη έχει δύο ψαράκια. Κάθε πρωί, τα ταΐζει πολύ προσεκτικά. Σήμερα είναι Κυριακή. Μετά την εκκλησία, πηγαίνει στο σπίτι να ταΐσει τα ψαράκια της. Παρατηρεί πόσο χαίρονται. Αισθάνεται ευθύνη για εκείνα.

Βγαίνει στον κήπο και βλέπει τον πατέρα της να φροντίζει τα φυτά. Ένα πουλάκι κάθεται σε ένα κλαδί. «Μπαμπά, μήπως να ταΐσουμε το πουλάκι; Γιατί τάισα τα ψαράκια μας και τώρα νιώθω υπεύθυνη και για αυτό το πουλάκι».

«Αυτό το πουλάκι είναι ελεύθερο στη φύση. Μην ανησυχείς. Φροντίζει γι' αυτό ο Θεός, να έχει τροφή και φωλιά. Όπως όλα τα πλάσματα της γης. Κι εμείς, όσο μπορούμε, τα βοηθάμε».

«Ο Θεός φροντίζει και για εμάς, μπαμπά; Για να έχουμε όλοι φαγητό και σπίτι;»

«Για όλους μας φροντίζει, βέβαια. Πρέπει κι εμείς, όμως, να βοηθάμε τον εαυτό μας αλλά και ο ένας τον άλλον. **Ο Θεός δεν αφήνει κανέναν. Όπως φροντίζει για όλα τα υπόλοιπα πλάσματα του πλανήτη, έτσι φροντίζει και αγαπά και τον άνθρωπο.**»

Πράγματι, η Δανάη σε λίγο βλέπει εκείνο το πουλάκι με ένα σκουληκάκι στο ράμφος του. Πετάει και φτάνει μέχρι τη φωλίτσα του, όπου ταΐζει τα μικρά του.

Όλα τα ζώα και τα πουλιά
που ζούνε στον πλανήτη
τα προστατεύει ο Θεός
να βρίσκουνε πάντα τροφή
και να 'χουν ένα σπίτι.

Κανένα δεν ανησυχεί μη μείνει νηστικό
ή τον χειμώνα πως δε θα 'χει σπιτικό ζεστό.
Μα έτσι και ο άνθρωπος εμπιστοσύνη πρέπει
να έχει στον Θεό πως θα φροντίσει για όλα αυτά,
τα πλάσματα που αγαπά.

**Στην Καινή Διαθήκη, που μας μιλά για τη ζωή του Χριστού,
διαβάζουμε τα παρακάτω:**

Μην αγωνιάτε για τη ζωή σας... Κοιτάξτε τα πουλιά του ουρανού, που δε σπέρνουν,
ούτε θερίζουν, ούτε μαζεύουν αγαθά σε αποθήκες, και όμως, ο ουράνιος Πατέρας σας τα
τρέφει. Εσείς δεν αξίζετε περισσότερο από αυτά;
(Ευαγγέλιο Ματθαίου 6:26)

Εάν ο Θεός ντύνει έτσι το αγριόχορτο, που σήμερα υπάρχει και αύριο θα το ρίξουν στη
φωτιά, δε θα φροντίσει πολύ περισσότερο εσάς; Γιατί έχετε τόσο άγχος;
(Ευαγγέλιο Ματθαίου 6:30)

Βίλχελμ Κούχνερτ (1926)
Περιστερία, Ιδιωτική Συλλογή

Gustav Klimt (1905), Κήπος στην εξοχή
Belvedere Museum, Βιέννη, Αυστρία

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΜΙΑ ΚΑΡΔΙΑ ΓΕΜΑΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Γράφουμε μέσα στην καρδιά όλα εκείνα τα πλάσματα της φύσης που είναι δημιουργήματα του Θεού και τα φροντίζει με αγάπη.

Θυμόμαστε:
Είμαστε κι εμείς υπεύθυνοι γι' αυτά τα δημιουργήματα και τα φροντίζουμε με όλη μας την καρδιά!

2 ΚΑΘΕ ΓΡΑΜΜΑ... ΜΙΑ ΛΕΞΗ!

Βρίσκουμε τις λέξεις που λείπουν και φτιάχνουμε μια ακροστιχίδα με τη λέξη ΦΡΟΝΤΙΔΑ.

Φ _____

Ο Θεός φροντίζει όλα τα πλάσματα της .....

Ρ _____

Το πουλάκι είχε ένα σκουληκάκι στο ..... του.

Ο _____

Τα πουλάκια πετούν ψηλά στον .....

Ν _____

Ο Θεός φροντίζει ώστε τα ζώα να έχουν τροφή και .....

Τ _____

Τα πουλάκια μπαίνουν στη φωλιά και ..... τα μικρά τους.

Ι _____

Ο Θεός μάς φροντίζει και μας αγαπά όλους το .....

Δ _____

Το κορίτσι της ιστορίας μας που θέλει να ταΐσει και τα πουλάκια.

Α _____

Ο Θεός δίνει ..... σε όλη τη φύση και στους ανθρώπους.

3 ΓΡΑΦΟΥΜΕ ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ:

Μαζί με την ομάδα μας γράφουμε μερικούς στίχους για ένα τραγούδι που μπορεί να ξεκινά ως εξής: «Ο Θεός αγαπάει όλους τους ανθρώπους».

Τίτλος τραγουδιού: .....

Ο Θεός αγαπάει όλους τους ανθρώπους

Τώρα, μπορούμε να το διαβάσουμε στην τάξη!

4 ΑΣ ΒΓΟΥΜΕ ΕΞΩ ΣΤΟ ΠΡΟΑΥΛΙΟ!

Βγαίνουμε έξω στο προαύλιο και κοιτάζουμε γύρω μας και ψηλά στον ουρανό. Συζητάμε ποια δημιουργήματα του Θεού από τη φύση και το περιβάλλον μας θαυμάζουμε και μας αρέσουν περισσότερο. Μπορούμε να τα σημειώσουμε εδώ:

--	--	--

5 ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ ΜΙΚΡΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ!

Η Δανάη κοιτάζει γύρω της τη φύση, τον ήλιο, τον ουρανό, τα ζώα, τους ανθρώπους. Ζωγραφίζουμε ένα τοπίο με όλα όσα βλέπει, που είναι δημιουργήματα του Θεού.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Το ηλεκτρονικό γλωσσάρι του μαθήματος: Εξηγούμε τις λέξεις «πλάσματα» και «εμπιστοσύνη».

Ανακαλύπτουμε μια σημαντική λέξη του μαθήματος ψηφιακά!

β) Φροντίζω και εγώ την Κτίση

Φροντίζω κι εγώ τα πλάσματα του Θεού, όπως ο Θεός φροντίζει εμένα;

ευθύνη, προστασία

«Όμως, πολύ σωστά το λες πως αισθάνεσαι την ευθύνη τους» λέει ο μπαμπάς στη Δανάη. **Ο άνθρωπος, ξέρεις, είναι ρυθμιστής και προστάτης της φύσης.** Είναι, δηλαδή, αυτός που χρειάζεται να φροντίζει, να αγαπά, να προστατεύει όλο τον κόσμο και όλα τα πλάσματα της φύσης. Αυτός είναι ο ρόλος του από τότε που τον δημιούργησε ο Θεός», λέει, και συνεχίζει να καθαρίζει τα αγριόχορτα και να ποτίζει τον κήπο.

Σε λίγο, έρχεται και η Μαρία με το σκυλάκι της, τον Μπεν, και παίρνει τη Δανάη να πάνε μια βόλτα. Ο Μπεν χοροπηδάει στα πόδια τους χαρούμενος. Είναι καλοταϊσμένος και καθαρός. Χτενισμένος και υγιής. Η Δανάη λέει «μπράβο» στη φίλη της που φροντίζει τόσο τον Μπεν. «Ε, αφού τον αγαπάω και διάλεξα να είμαι η προστάτης του, πρέπει και να τον φροντίζω» λέει η Μαρία και χαϊδεύει το κεφαλάκι του.

*Κάθε πρωί, ο ήλιος μας φωτίζει όλη τη γη.
Λουλούδια, ζώα και πουλιά ξυπνούν απ' την αυγή.
Όλα τα δημιούργησε με αγάπη ο Θεός
και έπλασε τον άνθρωπο να είναι ο αρχηγός.
Με σεβασμό και σύνεση τη γη να καλλιεργεί,
τα ζώα να φροντίζει, το χώμα να ποτίζει,
και τον Θεό για όλα αυτά να ευχαριστεί.*

Vincent Van Gogh (1890), Λιβιάδι κάτω από συννεφιά
Μουσείο Βαν Γκογκ, Άμστερνταμ

Vincent Van Gogh (1889), Έναστρο Νύχτα
Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, Νέα Υόρκη

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΕΜΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ;

Γράφουμε μέσα στα δέντρα δύο πράξεις φροντίδας που κάνουμε για τη φύση και τα πλάσματά της.

2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΥΜΕ ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

Claude Monet (1873), Αγρός με παπαρούνες στο Αρζαντέιχ, Μουσείο Ορσέ, Παρίσι

Vincent Van Gogh (1888), Το κόκκινο αμπέλι Μουσείο Καλών Τεχνών Πούσκιν Μόσχα, Ρωσία

Τι βλέπουμε σε αυτές τις εικόνες;

Στις εικόνες βλέπουμε .....

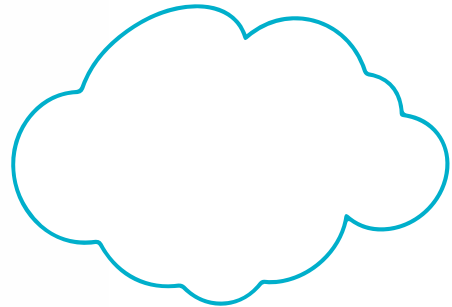
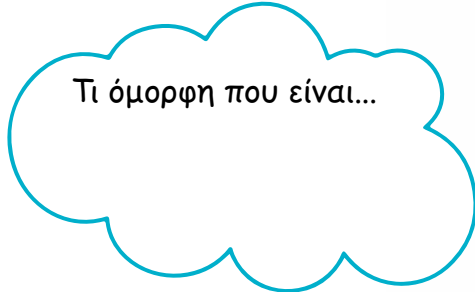
Ποιος είναι ο δημιουργός όλων αυτών που βλέπουμε στις εικόνες;

Γιατί είναι αναγκαίο ή σημαντικό να φροντίζουμε, να αγαπάμε τη φύση, τα πλάσματά της και το περιβάλλον μας;

3 ΣΤΟ ΜΥΑΛΟ ΤΗΣ ΔΑΝΑΗΣ!

Η Δανάη κοιτάζει τον ήλιο και αρχίζει να σκέφτεται για τον κόσμο και τον Θεό. Σκέφτεται πόσα πολλά και όμορφα δημιουργήματα του Θεού υπάρχουν γύρω μας, στη φύση, στη ζωή μας.

Γράφουμε δύο σκέψεις της:

4 ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ

Με τη βοήθεια του/της δασκάλου/-ας μας αναζητούμε στο διαδίκτυο εικόνες από δάση της Ελλάδας.

Έπειτα, **σκεφτόμαστε τρόπους με τους οποίους γινόμαστε προστάτες της φύσης και όλων των δημιουργημάτων του Θεού.**

Πώς
βοηθάω
τα ζώα;

Πώς
προστατεύω
τα δάση;

Πώς
βοηθάω
τους ανθρώπους;

.....

.....

.....

Γράφουμε σε μικρά χαρτάκια τις ιδέες μας και τα κολλάμε στη σειρά στον πίνακα ή στον τοίχο της τάξης μας. Είδατε πόσα πολλά πράγματα κάνετε όλοι σας για τη φύση και τα πλάσματά της;

5 ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΚΕΝΩΝ

Συνδεόμαστε εδώ και μεταφέρουμε τις λέξεις στα κενά, ώστε να συμπληρωθούν σωστά οι προτάσεις.

2. Ο Θεός χαρίζει τα δώρα Του σε όλους τους ανθρώπους

α) Τα «τάλαντα» και τα ταλέντα

**Έχουμε όλοι/-ες ταλέντα;
Πώς ανακαλύπτουμε το ταλέντο
μας και το μοιραζόμαστε
με τους άλλους/-ες;**

ταλέντο, χάρισμα

Σήμερα στο σχολείο τα παιδιά παρουσιάζουν τα ταλέντα τους. Άλλος/-η τραγουδά, άλλος/-η παίζει κιθάρα, άλλος/-η φέρνει έναν πίνακα, άλλος/-η ένα σκίτσο. Όμως μερικά παιδιά είναι στεναχωρημένα. Η δασκάλα τούς πλησιάζει.

«Κυρία, εγώ δεν έχω κάποιο ταλέντο...» λέει ο Γιώργος, θλιμμένος. Ο Κωστής, που κάθεται από πίσω του, πετάγεται αμέσως. «Γιώργο, φυσικά και έχεις! Παίζεις καταπληκτικό μπάσκετ! Κι εσύ, Ρωξάνη, λες φοβερά αστεία!» λέει, γιατί βλέπει ότι και η Ρωξάνη δεν έχει φέρει κάτι μαζί της. «Ναι, ναι!», όλοι συμφωνούν.

Η δασκάλα λέει στα παιδιά την παραβολή των ταλάντων και εξηγεί: «Τα τάλαντα, παλιά, ήταν νομίσματα, όμως εδώ συμβολίζουν τα **ταλέντα!** Όταν θα ακούτε τάλαντο, εσείς θα σκέφτεστε **χάρισμα και ταλέντο:**

Ένας πλούσιος άνθρωπος τους δούλους του φωνάζει, πέντε και δύο τάλαντα και ένα τούς μοιράζει.

Ο πρώτος με τα πέντε, εδούλεψε σκληρά, άλλα πέντε τα έκανε και κέρδισε διπλά.

“Μπράβο, καλέ μου άνθρωπε”, του λέει ο κύριός του, “λίγα σου έδωσα εγώ, μα τα ‘κανες πολλά. Έλα, λοιπόν, και γιόρτασε μαζί μου με χαρά”.

Ο δεύτερος, δύο τάλαντα τα ‘κανε άλλα δύο. “Μπράβο”, του λέει ο κύριος, “είσαι άξιος να σε εμπιστευτώ”.

Ο τρίτος, το ένα τάλαντο το έκρυψε στη γη. Το έβγαλε και το ‘δωσε πίσω στον κύριό του, τίποτα δεν προσπάθησε καλύτερο να κάνει στον εαυτό του.

“Δούλε, τεμπέλη και κακέ”, του είπε ο κύριός του.

“Το τάλαντο δε χάρηκες, δώσ’ το, λοιπόν, σε αυτόν που έφτιαξε περισσότερο σωστό και εκτίμησε ό,τι του ‘δωσα και το ‘κανε διπλό”».

(Ευαγγέλιο Ματθαίου 25:14-30, έμμετρη διασκευή)

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΠΟΣΑ ΠΟΛΛΑ ΤΑΛΕΝΤΑ!

Η Μαρία έχει ταλέντο στον χορό. Χορεύει πολύ ωραία και όλοι στο σχολείο τη θαυμάζουν!

Ο Γιώργος έχει ταλέντο στο ποδόσφαιρο. Κέρδισε με την ομάδα του στον χθεσινό αγώνα.

Ο Πέτρος έχει ταλέντο στη ζωγραφική. Τα έργα του στολίζουν την είσοδο του σχολείου μας!

Συζητάμε στην τάξη:

- Πόσο χρήσιμα είναι τα ταλέντα της Μαρίας, του Γιώργου και του Πέτρου για τη ζωή τους;

- Πόσο σημαντικό είναι να συνεχίσουν να προσπαθούν γι' αυτά τα ταλέντα, χωρίς να τα παρατήσουν;

2 ΟΛΟΙ ΜΑΣ ΕΧΟΥΜΕ ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ!

Καθένας/-μία από εμάς είναι καλός/-ή σε κάτι. Αφού γράψουμε στα κουτάκια τα χαρίσματά μας, τα διαβάζουμε στην τάξη, για να μάθουν όλοι οι συμμαθητές/-τριες μας τα ταλέντα μας.

Είμαι καλός/-ή στο...

ΤΑ ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ ΜΟΥ

Ξέρω να...

3 ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ

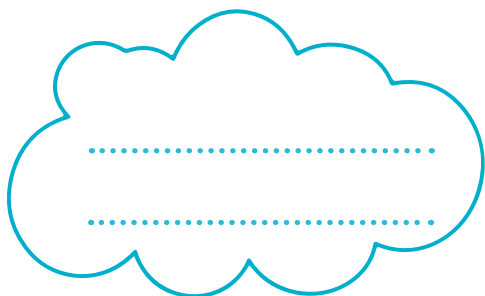

Γράφουμε σε μικρά χαρτάκια από ένα χάρισμα που έδωσε ο Θεός στους ανθρώπους. Μαζεύουμε όλα τα χαρτάκια και τα κολλάμε το ένα δίπλα στο άλλο στον πίνακα ή στον τοίχο. Τα διαβάζουμε όλα δυνατά και βλέπουμε πόσα πολλά «τάλαντα» έχουμε ήδη.

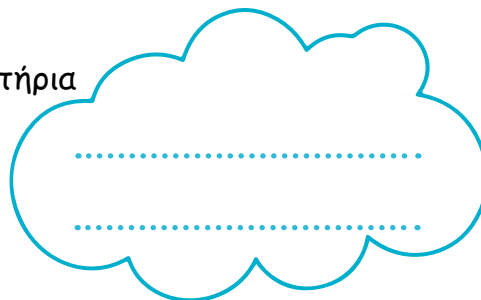
4 ΙΔΕΟΘΥΕΛΛΑ

Γράφουμε στα συννεφάκια λόγια σχετικά με τα χαρίσματα κάποιου αγαπημένου μας προσώπου.

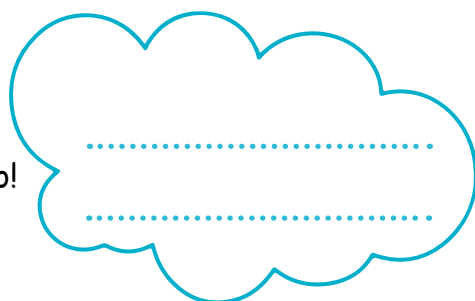
-Είμαι τόσο περήφανος/-η για σένα, γιατί...

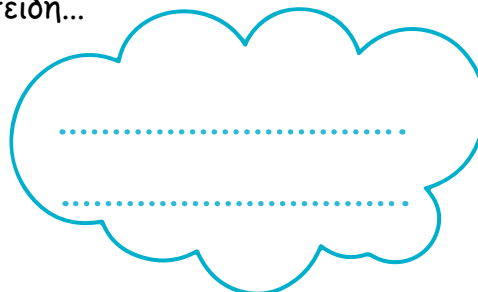
- Συγχαρητήρια

- Μπράβο!

- Με έχεις κάνει τόσο ευτυχισμένο/-η, επειδή...

β) Αξιοποιώ τα δικά μου χαρίσματα

***Πώς μπορώ να αξιοποιήσω και να πολλαπλασιάσω το ταλέντο μου;
Πώς μπορώ να το κάνω χρήσιμο για τους άλλους;***

καλλιέργεια, μοίρασμα

«Είδατε, πριν», λέει η δασκάλα, «ότι όλοι/-ες μα όλοι/-ες έχουμε κάποιο χάρισμα, κάποιο ταλέντο ή τάλαντο, όπως μάθαμε στην παραβολή».

*Τα τάλαντα είναι χαρίσματα που όλοι μας κρατούμε,
μα πρέπει να προσέχουμε, να τα καλλιεργούμε.
Ό,τι έρχεται απ' τον Θεό, να το επιστρέφουμε διπλό,
τον κόσμο να ομορφαίνουμε, να κάνουμε καλό!*

«Ο Θεός δίνει σε όλους μας ταλέντα. Προσπαθούμε να τα ανακαλύψουμε και να τα **καλλιεργήσουμε**, να τα **αυξήσουμε** και να τα μοιραστούμε, ώστε να χαρούμε μαζί με τους άλλους ανθρώπους. Γιατί μόνο έτσι έχει νόημα κάτι στο οποίο είμαστε καλοί. Όταν το **μοιραζόμαστε**. Μπορείτε να μου δώσετε μερικά παραδείγματα για το πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε τα ταλέντα μας και να είμαστε χρήσιμοι για τους άλλους;» ρωτάει η δασκάλα.

«Κυρία, ίσως ένας που λέει ωραία αστεία να γίνει ηθοποιός και να κάνει τον κόσμο να γελάει!» λέει ο Κωστής.

«Και ίσως κάποιος που ξέρει πολλά πράγματα να γίνει δάσκαλος, για να μοιράζεται τις γνώσεις του!» λέει η Μαρία.

«Πολύ ωραία παραδείγματα!» λένε όλοι και χαίρονται, αφού τώρα καταλαβαίνουν ότι **όλοι οι άνθρωποι έχουμε τάλαντα-ταλέντα**.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

ΤΑΛΕΝΤΟ ΠΟΥ ΜΑΣ ΚΑΝΕΙ ΠΕΡΗΦΑΝΟΥΣ

1

Ο Γιάννης Αντετοκούνμπο είναι ένας σπουδαίος μπασκετμπολίστας με μεγάλες επιτυχίες και μας κάνει περήφανους. Φανταζόμαστε πώς προσπαθεί να γίνεται καλύτερος κάθε μέρα και πώς καταφέρνει να κάνει το ταλέντο του ακόμα πιο δυνατό. Συμπληρώνουμε τις προσπάθειές του στα συνεφάκια.

2

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μια σπουδαία αθλήτρια, η Καρολίνα Πελενδρίτου από την Κύπρο, έχει μεγάλο ταλέντο στην κολύμβηση. Έχει καταφέρει να πάρει πολλά μετάλλια σε παγκόσμιους αγώνες. Έχει δυσκολία στην όραση, αλλά με πίστη, δύναμη, υπομονή και πολλή προπόνηση, κατάφερε να φτάσει στην κορυφή του κόσμου!

Αν ήσασταν δημοσιογράφοι, ποιες ερωτήσεις θα της κάνατε; Τις γράφουμε εδώ:

.....
.....
.....
.....

3

ΜΟΙΡΑΖΟΥΜΕ ΧΑΡΑ

Το ταλέντο μας στην τέχνη μπορεί να δώσει πολλά χαμόγελα! Ετοιμάζουμε μια ζωγραφιά ή μια κατασκευή από χαρτί ή πηλό. Βάζουμε χρώματα και όλο μας το ταλέντο και τη στέλνουμε σε ένα αγαπημένο μας πρόσωπο.

4 ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ!

Επισκεπτόμαστε κάποιο φιλανθρωπικό ίδρυμα ή ένα γηροκομείο. Διαβάζουμε στους ανθρώπους που βρίσκονται εκεί παραμύθια, ποιήματα, τους παρουσιάζουμε ζωγραφίες μας, τους τραγουδάμε... Έτσι, αξιοποιώντας τα χαρίσματά μας, τους γεμίζουμε αισιοδοξία και βλέπουμε τη χαρά στα πρόσωπά τους.

5 ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΖΟΥΜΕ

Συνδεόμαστε εδώ και ενώνουμε τα χαρίσματα με τα αντίστοιχα παραδείγματα.

ΤΙ ΕΧΩ ΜΑΘΕΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ;

Στην ενότητα αυτή μάθαμε ότι ο Θεός φροντίζει για όλα τα **πλάσματα**, μικρά και μεγάλα. Όπως ο Θεός φροντίζει τα ψαράκια και τα πουλιά, έτσι φροντίζει και για εμάς, δίνοντάς μας φαγητό και σπίτι. Όλοι οι άνθρωποι έχουμε έναν σημαντικό ρόλο: είμαστε **προστάτες** της φύσης. Είμαστε υπεύθυνοι να φροντίζουμε και να προστατεύουμε τον κόσμο, όπως ο Θεός φροντίζει για όλα τα πλάσματα.

Τα **δώρα** και τα **ταλέντα** που μας έχει δώσει ο Θεός είναι σπουδαία. Είναι πολύ σημαντικό να ανακαλύπτουμε και να **αξιοποιούμε** τα ταλέντα μας. Όταν μοιραζόμαστε τα χαρίσματά μας με τους άλλους, κάνουμε τον κόσμο πιο όμορφο και δείχνουμε την αγάπη μας προς τον Θεό και τους συνανθρώπους μας.

Τέλος, μάθαμε για την αξία της **φροντίδας**, της **αγάπης** και του να **μοιραζόμαστε** τα δώρα του Θεού με τους άλλους. Έτσι, μπορούμε όλοι μαζί να ζούμε καλύτερα και να κάνουμε τον κόσμο μας πιο όμορφο.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΤΙ ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ!

Ποιος φροντίζει για όλα τα πλάσματα, μικρά και μεγάλα;

- α. Ο Θεός.
- β. Οι άνθρωποι.
- γ. Η φύση.

Όλοι οι άνθρωποι έχουν μοναδικά χαρίσματα.

Σωστό ή Λάθος.

Όλοι οι άνθρωποι έχουν έναν σημαντικό ρόλο ως προστάτες της φύσης.

Σωστό ή Λάθος.

Ποιος είναι ο ρόλος των ανθρώπων σε σχέση με τη φύση;

- α. Να είναι θεατές.
- β. Να είναι προστάτες.
- γ. Να είναι αδιάφοροι.

Ποιος είναι ο σκοπός του να μοιραζόμαστε τα χαρίσματά μας με τους άλλους;

- α. Για να κάνουμε τον κόσμο πιο όμορφο.
- β. Για να αποκτήσουμε πλούτο.
- γ. Για να δείξουμε τις ικανότητές μας.

Τι μαθαίνουμε από την ενότητα που ολοκληρώσαμε;

- α. Την αξία της φροντίδας και της αγάπης.
- β. Τη σημασία του να κοιτάζουμε μόνο τον εαυτό μας.
- γ. Τη σημασία των χρημάτων.

Τα δώρα και τα ταλέντα που μας έχει δώσει ο Θεός είναι:

- α. Ασήμαντα.
- β. Σπουδαία.
- γ. Περιττά.

Β'

Β' ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΠΤΩΣΗ

3. Η εβδομάδα του Θεού
4. Ζούσαν με τον Θεό
5. Ζουν χωρίς τον Θεό
6. Η Κιβωτός της εμπιστοσύνης
7. Ο Πύργος της Βαβέλ

3. Η εβδομάδα του Θεού

**Πώς δημιούργησε ο Θεός τον κόσμο και τον άνθρωπο;
Οι έξι ημέρες της Δημιουργίας.**

Δημιουργία, αγάπη, Κόσμος

Στο σχολείο, η κυρία Άννα έχει ζητήσει από τα παιδιά να παρουσιάσουν τη **Δημιουργία του Κόσμου**. Ο/Η καθένας/-μία έχει φέρει κάτι από το σπίτι.

«Εγώ διάλεξα να φέρω μια φωτογραφία από το παπαγαλάκι μου. Είναι ένα πουλάκι της γης και χαίρομαι πολύ που υπάρχει. Το **αγαπάω** και το **φροντίζω** και χαίρομαι που **ο Θεός έφτιαξε τα πουλιά**» λέει ένας μαθητής.

«Εγώ έφερα χώμα από τον κήπο μας. Γιατί **ο Θεός έφτιαξε τη γη**, που μας δίνει λαχανικά και φρούτα και όμορφα λουλούδια» εξηγεί η Δανάη.

«Εγώ έφερα τη Δανάη, τη φίλη μου!» λέει η Μαρία, και όλοι γελούν. «Γιατί, **ο Θεός έφτιαξε και εμάς τους ανθρώπους**, για να είμαστε φίλοι και να **αγαπάμε ο ένας τον άλλον!**»

Πολλά άλλα αγαπημένα πράγματα παρουσιάζονται. Άλλος έχει φέρει μια αφίσα με το ηλιακό σύστημα. «Γιατί αγαπώ τους πλανήτες και τα αστέρια που φωτίζουν το βράδυ τον ουρανό, και **ευχαριστώ τον Θεό που τα έκανε τόσο όμορφα!**» λέει.

«Πολύ καλή δουλειά, παιδιά» λέει η δασκάλα. «Όλα αυτά και άλλα πολλά σχηματίζουν τη **Δημιουργία του Κόσμου και του Ανθρώπου από τον Θεό, που έγινε σε έξι μέρες**. Ελάτε να τα πούμε με τη σειρά:

*Την ιστορία μάθαμε για τη Δημιουργία.
Πώς έφτιαξε ο Θεός τον κόσμο με αρμονία.
Πρώτα, το φως δημιούργησε,
φώτισε το σκοτάδι,*

και έτσι κάπως χώρισε τη μέρα από το βράδυ.
Με ζώα γέμισε η στεριά, κι η θάλασσα με ψάρια,
παντού δέντρα και δάση ξεφύτρωσαν πυκνά,
κι ο ουρανός ο γαλανός γέμισε με πουλιά.
Και στο διάστημα, το σκοτεινό, το χάος,
έφτιαξε αστέρια και φεγγάρι, και ήλιο λαμπερό.

Μα και τον άνθρωπο απ' το χώμα έπλασε ο Θεός,
πνοή ζωής τού έδωσε, για να 'ναι ζωντανός.
Να ζει χαρούμενος κι ελεύθερος στη φύση,
να 'ναι για αυτήν υπεύθυνος και για όλα να φροντίσει.
Τους δημιούργησε ως άντρα και γυναίκα μονιασμένους,
για να τους βλέπει γελαστούς και πάντα ευτυχισμένους.
Και είδε ο Θεός πως όλα ήταν ωραία,
άνθρωποι, ζώα και πουλιά πως έκαναν παρέα.
Την έβδομη τη μέρα, τη λέμε Κυριακή,
γιατί ο Θεός τη διάλεξε για να ξεκουραστεί»
(Γένεση 1-2, έμμετρη διασκευή)

«Κυρία, γιατί **ο Θεός δημιούργησε στο τέλος τον άνθρωπο;**» ρωτά ο Πέτρος.
«Μπορείτε να βρείτε μόνοι σας γιατί;» λέει η δασκάλα.
«Μήπως **για να προσέχει** όλα τα υπόλοιπα που έφτιαξε ο Θεός;»
«Πολύ σωστά! Ο ρόλος του ανθρώπου είναι πολύ σημαντικός.»
«Και γιατί **έφτιαξε δύο ανθρώπους**, κυρία;»
«Μήπως για να μην είναι μόνος;», «Για να έχει κάποιον **να αγαπάει!**», «Για να έχει κάποιον να νικάει στα παιχνίδια!», «Για να έχει **οικογένεια!**» λένε τα παιδιά.

Βινσεντ Βαν Γκονγκ (1890), Πράσινα χωράφια με σιτάρι
National Gallery of Art, Ουάσιγκτον, ΗΠΑ

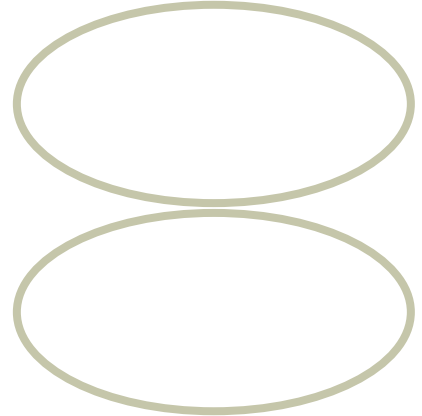
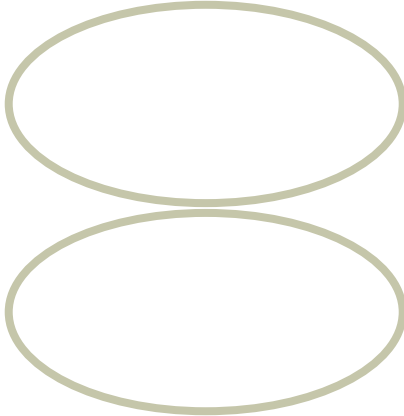

Ιβάν Φεντότοβιτς Σούλτσε (1920)
Ηλιοβασίλεμα, Ιδιωτική Συλλογή

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

- 1 ΙΔΕΟΘΥΕΛΛΑ** Όταν δημιουργούμε κάτι, νιώθουμε πολύ όμορφα. Συμπληρώνουμε στα συννεφάκια τα συναισθήματά μας, όταν κάνουμε μια κατασκευή ή μια ζωγραφιά.

- 2 ΘΑ ΣΑΣ ΠΩ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ...**

Ένας/Μια μαθητής/-τρια κάθεται στο κέντρο της τάξης και διηγείται με λίγα λόγια την ιστορία για τις έξι ημέρες της δημιουργίας του κόσμου. Ο/Η αφηγητής/-τρια μπορεί να χρησιμοποιήσει στη διήγησή του/της τις παρακάτω λέξεις:

Στην αρχή - Μετά - Έπειτα - φως - ζώα - ψάρια - πουλιά - δέντρα - δάση - αστέρια - φεγγάρι - ουρανός - Στο τέλος - άνθρωπος

- 3 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ;**

Βάζουμε Σ δίπλα στις Σωστές προτάσεις και Λ δίπλα στις Λανθασμένες.

1. Ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο σε έξι ημέρες.
2. Πρώτο δημιούργημα του Θεού ήταν ο άνθρωπος.
3. Ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο από χώμα.
4. Ο Θεός έφτιαξε τον άνθρωπο, για να προστατεύει όλα τα δημιουργήματά Του.
5. Ο Θεός δε δημιούργησε τα ψάρια και τα πτηνά.
6. Ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο, για να είναι χαρούμενος και ελεύθερος στη φύση.

- 4 ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΤΟ ΣΩΣΤΟ**

Συνδεόμαστε εδώ και επιλέγουμε τη σωστή απάντηση.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε μια συλλογή έργων τέχνης που παρουσιάζουν τη Δημιουργία του Κόσμου.

4. Ζούσαν με τον Θεό

**Πώς ζούσαν κοντά στον Θεό,
στον Παράδεισο, ο Αδάμ και η Εύα;**

Έντβαρτ Μουνκ, Αδάμ και Εύα (1909)
Munch-museet, Όσλο, Νορβηγία

Παράδεισος, αγαπημένοι

Η Δανάη βρίσκεται στο χωριό της για το Σαββατοκύριακο. Έχει πάει στον παππού και τη γιαγιά, να βοηθήσει. Ταΐζουν τα ζώα, έχουν δύο αγελαδίτσες και δύο γουρουνάκια, ένα σκυλάκι και δύο γατούλες. Το περιβολάκι θέλει σκάλισμα και πότισμα. Από τα δεντράκια πρέπει να μαζευτούν τα μήλα και τα αχλάδια. Οι ελιές πρέπει να τυναχτούν κάτω στη γη, για να φτιάξουν λάδι.

«Γιαγιά, πόσο διαφορετική είναι η ζωή εδώ...» παρατηρεί η Δανάη, ενώ κόβει μερικά μήλα. «Πόσο θα ήθελα να ζω εδώ για πάντα».

«Γιατί το λες αυτό;» ρωτάει η γιαγιά της.

«Ε, να, γιατί νιώθω **ελεύθερη** και έχουμε ό,τι χρειαζόμαστε. Έχουμε φαγητό από τη φύση και πολλά ζωάκια, είμαστε **ήρεμοι** και **χαρούμενοι**» απαντά η Δανάη.

«Ένας μικρός **παράδεισος** είναι το χωραφάκι μας, μικρή μου, έχεις δίκιο» λέει ο παππούς, που έρχεται εκείνη την ώρα. «Έτσι, και στον Παράδεισο -τον κήπο της Εδέμ- ο **Αδάμ** και η **Εύα** είχαν ό,τι χρειάζονταν σε αφθονία: φαγητό, φύση και **φιλία** με όλα τα ζώα. Η Αγία Γραφή λέει πως ο Αδάμ κι η Εύα περπατούσαν μαζί με τον Θεό. Και τίποτα δεν τους στεναχωρούσε, ούτε τους έκανε κακό».

Και η γιαγιά ξεκινάει μια μαγευτική αφήγηση:

«Σε έναν κήπο όμορφο ο Θεός έβαλε τους ανθρώπους, έφτιαξε τον Παράδεισο με δέντρα, ζώα και πουλιά και ανθισμένους λόφους.

Ο Αδάμ κι η Εύα, κάθε δειλινό, μιλούσανε με τον Θεό και περπατούσαν στο γρασίδι το απαλό.

Και μέσα στον Παράδεισο, όπου ζούσαν μονιασμένοι, ήταν με τον Θεό πολύ αγαπημένοι. Αρρώστιες, πόνος, άσχημα πράγματα δεν υπήρχαν. Ούτε και βάσανα βαριά ο Αδάμ κι η Εύα είχαν.

Εμπιστοσύνη απόλυτη έδειχναν στον Θεό

και μεταξύ τους τίποτα δεν είχανε κρυφό» (Γένεση 1-2, έμμετρη διασκευή).

«Αλήθεια, γιαγιά, ήταν τόσο ευτυχισμένοι;»

«Σίγουρα. Μιλούσαν και **άκουγαν τον Θεό**. Οι δύο πρώτοι άνθρωποι ήταν πολύ αγαπημένοι μεταξύ τους. **Φρόντιζαν** τον κήπο της Εδέμ και ο κήπος τους φρόντιζε και τους έδινε τους καρπούς του. Ήταν και **υπεύθυνοι** για τα ζώα και τους έδωσαν ονόματα. Και **ούτε μάλωναν ούτε στενοχωριούνταν** για τίποτα» λέει η γιαγιά.

«Όπως κι εμείς, γιαγιά!» λέει η Δανάη και τους αγκαλιάζει.

1 ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝ

Συμπληρώνουμε τα κενά:

Ο Θεός έβαλε τους ανθρώπους σε έναν όμορφο κ ____ .

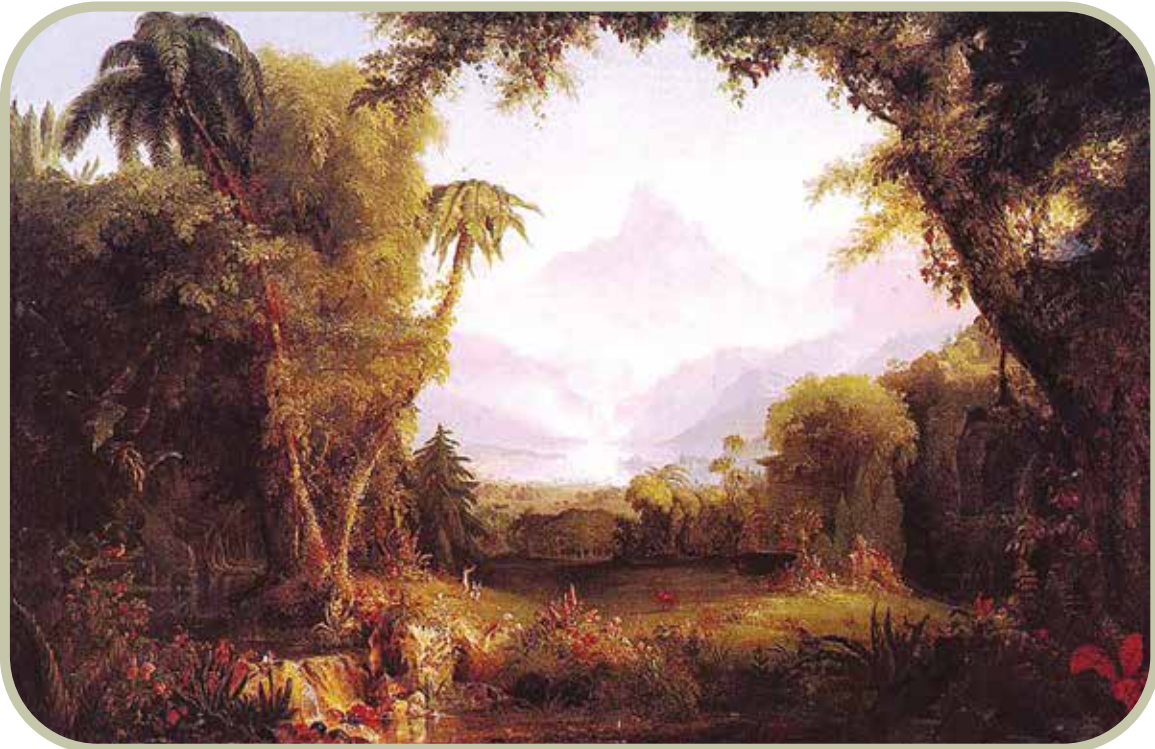
Οι δύο πρώτοι άνθρωποι που ήταν στον Παράδεισο ήταν ο Α____ και η Ε____ .

Μέσα στον Παράδεισο ζούσαν μαζί πολύ α _____ .

Οι πρώτοι άνθρωποι είχαν μεγάλη εμπιστοσύνη στον Θ ____ .

Οι πρώτοι άνθρωποι έδωσαν ονόματα σε όλα τα ζ ____ .

2 ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

*Thomas Cole (1828), Παράδεισος
Amon Carter Museum, Τέξας, ΗΠΑ*

- α) Τι βλέπετε στην εικόνα;
- β) Πώς πιστεύετε ότι ήταν η ζωή του Αδάμ και της Εύας στον Παράδεισο;
- γ) Ποιες απορίες σας δημιουργούνται, βλέποντας την εικόνα;

Συζητάμε στην τάξη τις απορίες μας και προσπαθούμε να βρούμε απαντήσεις.

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε εικόνες με θέμα «Ο Αδάμ και η Εύα στον Παράδεισο»

3 ΧΑΡΤΗΣ ΕΝΝΟΙΩΝ

Ο Παράδεισος ήταν γεμάτος ομορφιές. Συζητάμε με την ομάδα μας και συμπληρώνουμε στον ψηφιακό χάρτη λέξεις για τη σημασία και τις έννοιες που περιγράφουν τον Παράδεισο.

4 ΩΡΑ ΓΙΑ ΘΕΑΤΡΟ!

Ένας μαθητής και μια μαθήτρια αναλαμβάνουν τον ρόλο του Αδάμ και της Εύας, αντίστοιχα. Περιγράφουν στην τάξη τη ζωή τους στον Παράδεισο, κοντά στον Θεό. Τα υπόλοιπα παιδιά ακούν την περιγραφή και κάνουν ερωτήσεις. Ας πάρουμε μερικές ιδέες!

- Τι σας άρεσε περισσότερο στον Παράδεισο;
- Πώς ήταν η ζωή σας εκεί;
- Πώς ήταν η φύση εκεί;

Σκεφτόμαστε και άλλες ερωτήσεις, για να ανακαλύψουμε την ομορφιά της ζωής στον Παράδεισο.

5 ΑΣ ΦΤΙΑΞΟΥΜΕ ΚΟΛΛΑΖ!

Κάθε μαθητής/-τρια παίρνει ένα κομμάτι χαρτί και ζωγραφίζει τον Παράδεισο, όπως τον φαντάζεται και με βάση τις πληροφορίες του μαθήματός μας. Ενώνουμε τις ζωγραφιές μας σε ένα χαρτόνι και δημιουργούμε το «κολλάζ του Παραδείσου»!

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Παρατηρούμε την ψηφιακή συλλογή εικόνων με τη Δημιουργία του Ανθρώπου. Επιλέγουμε μία από τις εικόνες και την περιγράφουμε. Διαβάζουμε στην τάξη τα κείμενά μας.

5. Ζουν χωρίς τον Θεό

α) Όταν οι άνθρωποι έπαψαν να εμπιστεύονται τον Θεό

Πώς περιγράφεται στην Αγία Γραφή η απόφαση των Πρωτόπλαστων να ζήσουν μακριά από τον Θεό;

ελεύθερη επιλογή, Πτώση

«Γιαγιά, γιατί δε ζούμε κι εμείς έτσι σήμερα, και ζούμε στις πόλεις, και αρρωσταίνουμε, και στεναχωριόμαστε, και κουραζόμαστε; Τι άλλαξε;» ρωτάει η Δανάη.

Ο παππούς και η γιαγιά κοιτάζονται. «Πράγματι, τι ωραία που θα ήταν, Δανάη μου, να ζούμε τόσο αγνά και αθώα δίπλα στον Θεό και μέσα στην όμορφη φύση. Η Αγία Γραφή μάς λέει για την **ιστορία της Πτώσης του Ανθρώπου**» εξηγεί η γιαγιά.

«Μια μέρα», συνεχίζει ο παππούς, «οι Πρωτόπλαστοι, -δηλαδή αυτοί που πλάστηκαν πρώτοι από τον Θεό- σκέφτηκαν ότι όλα αυτά δεν τους αρκούν. **Ήθελαν να γίνουν ανώτεροι**, να φτάσουν τον Θεό. Ο Θεός τους είχε πει πως μπορούν να τρώνε από όλα τα δέντρα του κήπου, εκτός από ένα: το **δέντρο της γνώσης του καλού και του κακού**».

«Γιατί, παππού, τι είχε αυτό το δέντρο; Ήταν δηλητηριώδες;» ρωτάει με αγωνία η Δανάη.

«Όχι, απλά δεν ήταν έτοιμοι ακόμα να φάνε από αυτό. Πώς σου λέω εγώ καμιά φορά να μην πιάσεις το κλαδευτήρι, γιατί είναι ακόμα επικίνδυνο για σένα; Θα σου μάθω να κλαδεύεις, αλλά όταν έρθει η σωστή στιγμή...» εξηγεί στη Δανάη ο παππούς.

*Όλα τα δέντρα της Εδέμ νόστιμη είχαν γεύση,
μόνο ένα δέντρο ο Θεός είχε απαγορεύσει.
Μόνο από αυτό ο άνθρωπος δεν έπρεπε να φάει
αν ήθελε η ζωή του όμορφα να κυλάει...
(Γένεση 3, έμμετρη διασκευή)*

«Ο Αδάμ και η Εύα, όμως, δεν Τον άκουσαν και έφαγαν από το δέντρο. Ήταν και ένα πονηρό φίδι εκεί που τους παρέσυρε. Άρχισε να τους καλλιεργεί την υποψία ότι ο Θεός τούς λέει ψέματα επίτηδες, για να μη φάνε τον καρπό και γίνουν ίσοι με Εκείνον» λέει ο παππούς.

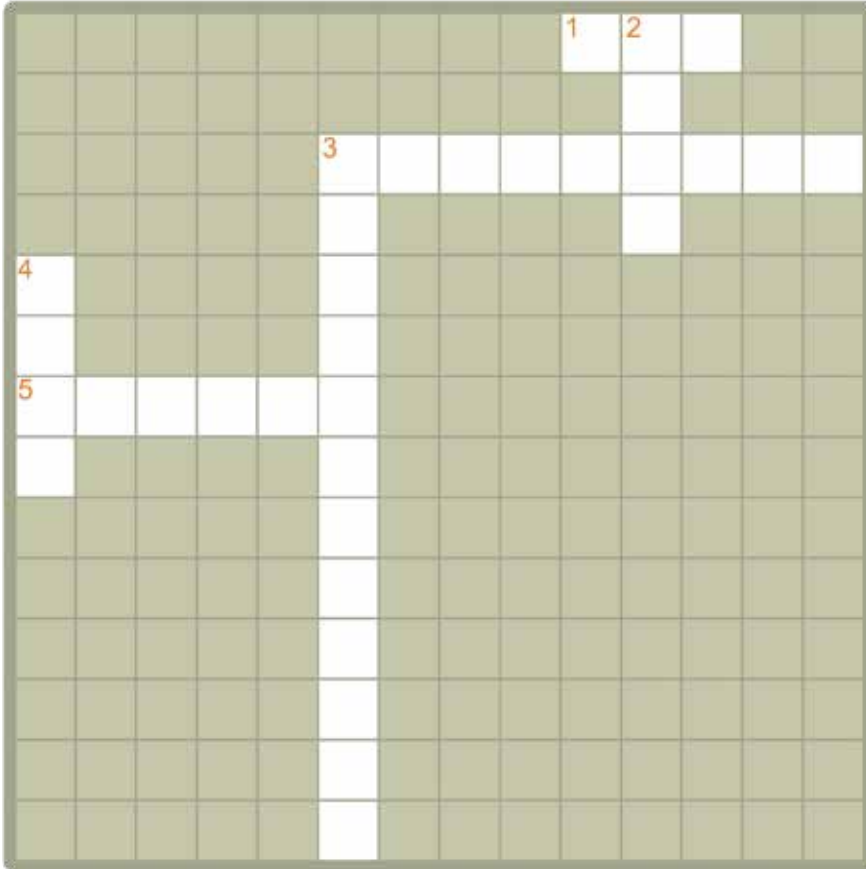
«Δηλαδή, δεν εμπιστεύθηκαν τον Θεό και εμπιστεύθηκαν ένα φίδι;» ρωτά η Δανάη απορημένη.

«Ακριβώς, γιατί το φίδι τούς είπε αυτό που ήθελαν να ακούσουν» εξηγεί η γιαγιά. «Δοκίμασαν από τον καρπό και τα μάτια τους άνοιξαν και είδαν ότι είναι γυμνοί και ντράπηκαν. Ήξεραν πια το καλό και το κακό. Αμέσως, έτρεξαν να καλύψουν τη γύμνια τους με φύλλα από συκιά.

Ο Θεός τούς φώναξε και τους έψαξε. Όλα είχαν πια αλλάξει» αφηγείται η γιαγιά.

1 ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Ο Αδάμ και η Εύα ήθελαν να γίνουν ανώτεροι και να φτάσουν στον...
3. Ο Αδάμ και η Εύα δεν άκουσαν την εντολή του Θεού και έτσι έφυγαν από τον...
4. Το ερπετό που έπεισε τον Αδάμ και την Εύα και τους έβαλε σε πειρασμό.
5. Οι πρώτοι άνθρωποι έφαγαν από το απαγορευμένο...

ΚΑΘΕΤΑ

2. Ο κήπος στον οποίο ζούσαν ο Αδάμ και η Εύα λεγόταν κήπος της...
3. Οι πρώτοι άνθρωποι που δημιουργήθηκαν, που πλάστηκαν από τον Θεό.

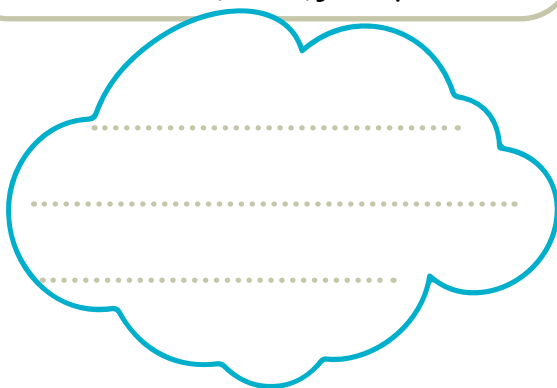
2 ΔΑΣΚΑΛΟΣ/ ΔΑΣΚΑΛΑ ΣΕ ΡΟΛΟ

Ο δάσκαλος ή η δασκάλα σας υποδύεται τον Αδάμ ή την Εύα. Αυτοσχεδιάζει, αφηγείται, περιγράφει όλα όσα έζησε στον Παράδεισο. Οι μαθητές/-τριες ρωτούν τον δάσκαλο/τη δασκάλα για τη ζωή στον Παράδεισο, αλλά και για την παρακοή στις εντολές του Θεού.

3 ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΔΥΟ

Συζητάμε με τον/τη διπλανό/-ή μας για το δέντρο του κήπου της Εδέμ. Συμπληρώνουμε μαζί τα συννεφάκια.

Ποιο δέντρο υπήρχε
στον κήπο της Εδέμ;

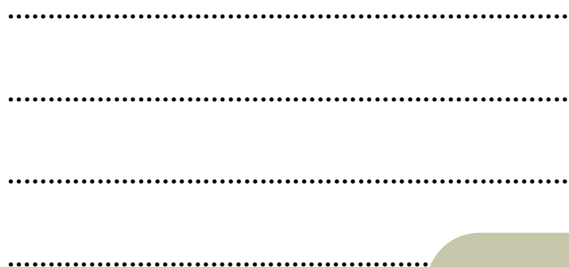
Τι τους είχε πει ο Θεός
για αυτό το δέντρο;

4 ΣΥΝΝΕΦΟΛΕΞΟ

Γράφουμε στον πίνακα τη λέξη «Παρακοή». Συζητάμε με όλη την τάξη το περιεχόμενό της. Στη συνέχεια, γράφουμε γύρω της την εντολή που παράκουσαν οι Πρωτόπλαστοι, αλλά και στιγμές από τη δική μας καθημερινότητα που παρακούμε τις οδηγίες των δασκάλων μας ή των γονέων μας.

Οι Πρωτόπλαστοι παράκουσαν...

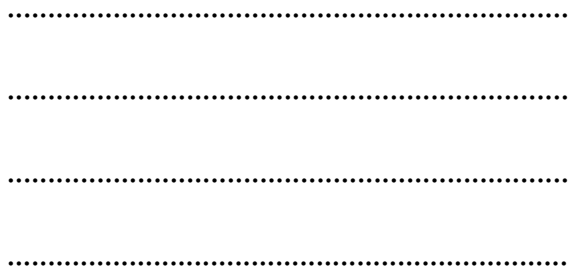

Κάποιες φορές κι εγώ...

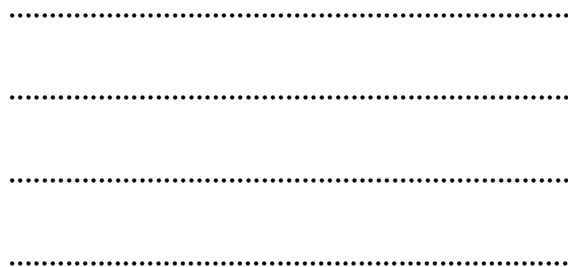

ΠΑΡΑΚΟΗ

Θυμάμαι κάποτε που...

Μπορεί καμιά φορά να ...

β) Πόσο άλλαξε η ζωή των Πρωτόπλαστων μετά την επιλογή τους;

Πόσο έχει αλλάξει η ζωή του ανθρώπου μακριά από τη χαρά και τη γαλήνη του Θεού;

συνέπειες, χωρίς τον Θεό

«Οι Πρωτόπλαστοι παράκουσαν στον Θεό. Όμως **κάθε πράξη έχει συνέπειες** και αυτή η πράξη είχε τις δικές της» συνεχίζει τη διήγηση η γιαγιά.

«Δηλαδή; Τι έπαθαν;» ρωτάει η Δανάη.

«Έπαθαν αυτό που με ρώτησες. Εφόσον **επέλεξαν να μην εμπιστευτούν τον Θεό**, διάλεξαν να ζήσουν μακριά από Αυτόν. Δεν μπορούσαν να μένουν πια στον κήπο της Εδέμ. Ο Θεός “έβγαλε τον Αδάμ και τον έφερε να κατοικήσει απέναντι από τον Παράδεισο της χαράς και της απόλαυσης”, λέει η Αγία Γραφή» (Γένεση 3: 24).

Η Δανάη στεναχωριέται. «Δεν προσπάθησαν να διορθώσουν το λάθος τους και να γυρίσουν πίσω;»

«**Δεν παραδέχτηκαν** το λάθος τους, ούτε ανέλαβαν την **ευθύνη** τους. Μονάχα άρχισαν να κατηγορούν ο ένας τον άλλον».

«Σαν καλός πατέρας, όμως, **ο Θεός τούς έδωσε μια ευκαιρία, μια υπόσχεση**. Μπορεί να ζούσαν εκτός Παραδείσου πια, αλλά θα τους προστάτευε και θα τους φρόντιζε. Τους αγαπούσε, βλέπεις. Δεν είχαν χαθεί όλα. Οι άνθρωποι έπρεπε απλά να κατανοήσουν και να αποδείξουν ότι μπορούν να αλλάξουν και να γίνουν καλύτεροι».

Η Δανάη, με μια ανάσα ανακούφισης, κοιτάζει τον ήλιο. «Ελπίδα» λέει.

*Και ένα φίδι πονηρό, εκεί κοντά στο δέντρο,
στην Εύα είπε ψέματα πως ο καρπός είναι καλός
και πως ζηλεύει ο Θεός.*

*Έτσι, ο Αδάμ κι η Εύα έφαγαν μαζί
κι αμέσως γέμισαν ντροπή.*

*Έχασαν τον Παράδεισο, μακριά, σε άλλη γη,
μα ο Θεός τούς έδωσε ελπίδα φωτεινή.*

(Γένεση 3, έμμετρη διασκευή)

Benjamin West (1791), Η Εξορία του Αδάμ και της Εύας από τον Παράδεισο, National Gallery of Art Ουάσιγκτον, ΗΠΑ

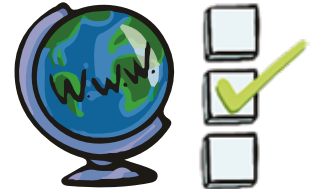
Έργο Παναγιώτη Κόλλια Η Έξοδος των Πρωτόπλαστων Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου Βέλου

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ;

Συνδεόμαστε εδώ, παρατηρούμε την εικόνα και, στη συνέχεια, κάνουμε τη δραστηριότητα Σωστού - Λάθους με θέμα την έξοδο από τον Παράδεισο ψηφιακά!

2 ΡΟΛΟΣ ΣΤΟΝ ΤΟΙΧΟ

Σχεδιάζουμε στον πίνακα μια γυναικεία φιγούρα. Μέσα στη ζωγραφιά γράφουμε λέξεις που δείχνουν πώς ένιωσε η Εύα, όταν βγήκε από τον Παράδεισο.

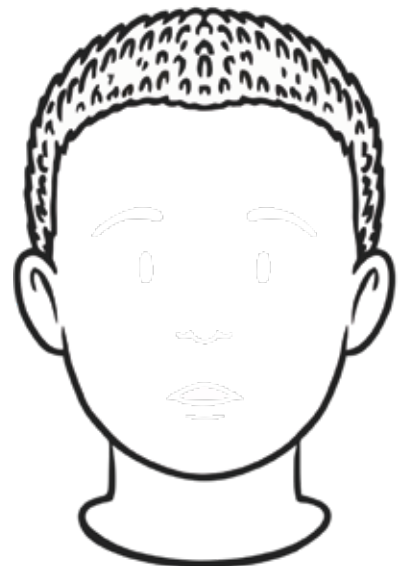
-Τι έχασε, φεύγοντας από τον Παράδεισο;

Έξω από το περίγραμμα, ένας-ένας οι μαθητές/-τριες γράφουν από μία σκέψη και από ένα συναίσθημά τους για την Εύα...

-Πώς νιώσατε, ακούγοντας για την έξοδο από τον Παράδεισο;

Κάνουμε το ίδιο και με την ανδρική φιγούρα και αναφερόμαστε στον Αδάμ.

3 ΣΥΖΗΤΑΜΕ ΚΑΙ ΓΡΑΦΟΥΜΕ

Με την ομάδα μας φανταζόμαστε και συζητάμε πώς ήταν η ζωή των Πρωτόπλαστων στον Παράδεισο μαζί με τον Θεό. Μια άλλη ομάδα φαντάζεται και συζητά πώς ήταν η ζωή τους χωρίς τον Θεό, μετά την έξοδό τους από τον Παράδεισο. Συμπληρώνουμε και ανακοινώνουμε τις ιδέες μας στην τάξη.

Η ζωή των Πρωτόπλαστων με τον Θεό   Η ζωή των Πρωτόπλαστων χωρίς τον Θεό

Ζούσαν σε έναν πανέμορφο,
καταπράσινο .....

.....
.....
.....

4 ΔΙΗΓΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΜΕΡΙΑ!

Συζητάμε με την ομάδα μας, φανταζόμαστε και γράφουμε τρεις ιδέες για το πώς θα ήταν η ζωή των Πρωτόπλαστων, εάν είχαν υπακούσει στις εντολές του Θεού και δεν είχαν φάει από το απαγορευμένο δέντρο.

1.....

2.....

3.....

5 ΩΡΑ ΓΙΑ ΠΑΖΛ

Συνδεόμαστε εδώ και φτιάχνουμε ένα ηλεκτρονικό παζλ με την εικόνα της εξόδου των Πρωτόπλαστων από τον Παράδεισο.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε το ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος. Εξηγούμε τις λέξεις: «συνέπειες πράξεων» και «απόλαυση».

6. Η Κιβωτός της εμπιστοσύνης

α) Σε εμπιστεύομαι

Τι ήταν η Κιβωτός του Νώε και πώς ο Νώε και η οικογένειά του σώθηκαν με την πίστη και την εμπιστοσύνη στον Θεό;

εμπιστοσύνη, πίστη

«Δυστυχώς, η εκδρομή μας αναβάλλεται λόγω καιρού και για την ασφάλεια όλων. Την αμέσως επόμενη ηλιόλουστη μέρα όμως, θα πάμε σίγουρα!» ανακοινώνει η διευθύντρια του σχολείου. Τα παιδιά κάνουν την προσευχή μέσα στις τάξεις και κάθονται σκυθρωπά στις θέσεις τους. Έξω, η βροχή πέφτει ασταμάτητη.

«Μου φαίνεται πως δε θα σταματήσει ποτέ αυτή η βροχή...» λέει ο Κωστής, απογοητευμένος που θα ακυρωθεί η εκδρομή.

«Εγώ προσευχήθηκα να σταματήσει» λέει η Μαρία.

«Ο κατακλυσμός του Νώε, πάλι! Έτσι είπε η μαμά μου, κυρία, το πρωί που ξυπνήσαμε» λέει η Δανάη.

«Παιδιά, δεν μπορεί να βρέχει για πάντα... Θα σταματήσει. Πολύ ωραία ιδέα μου έδωσες, Δανάη. Για πείτε μου, την ξέρετε την **ιστορία του Νώε από την Παλαιά Διαθήκη**;»

Αρκετά χέρια σηκώνονται. «Για πες μας, Κωστή».

«Θυμάμαι πως έβρεχε 40 μέρες και 40 νύχτες και ο Θεός είχε πει στον Νώε να κατασκευάσει ένα μεγάλο καράβι, που να είναι κλειστό από πάνω, την **Κιβωτό**. Εκεί, να βάλει ένα ζευγάρι από κάθε είδος ζώου, για να σωθεί. Έτσι έκανε ο Νώε κι έβαλε μέσα και την οικογένειά του. Ήταν οι μόνοι που **σώθηκαν από τον κατακλυσμό**, δηλαδή από τη μεγάλη βροχή που προκάλεσε μια τεράστια πλημμύρα στον κόσμο».

«Πολύ σωστά θυμάσαι...»

«Ο Νώε ήταν πολύ πιστός και είχε ενάρετη οικογένεια. Όταν του είπε ο Θεός να φτιάξει την Κιβωτό, επειδή θα έπεφτε τρομερή βροχή, κανένας δεν τον πίστεψε. Όλοι τον έβλεπαν να φτιάχνει την Κιβωτό και τον κοροΐδευαν. Ο Θεός τον είχε προειδοποιήσει. Οι υπόλοιποι δεν πίστευαν στον Θεό κι έλεγαν: “Μα καλά, βλέπεις καμιά ψιχάλα να πέφτει;” **Ο Νώε, όμως, άκουσε και εμπιστεύτηκε τον Θεό** και έκανε όπως του είπε».

Οι άνθρωποι, έξω απ’ την Εδέμ, είχαν πολύ κακιώσει.

Αγάπη πια δεν ένιωθαν κι έπρατταν το κακό.

Τότε, ο Θεός βροχή πολλή αποφάσισε να δώσει,

αλλά τον Νώε τον καλό ήθελε να τον σώσει.

Έτσι, του είπε κιβωτό τεράστια να χτίσει,

ζώα κι ανθρώπους αγαθούς μέσα σ’ αυτήν να κλείσει.

«Και τόσες μέρες που έβρεχε, ο Νώε δε φοβήθηκε;»

«Όχι. **Εμπιστεύθηκε** απόλυτα τον Θεό. **Η Κιβωτός έπλεε 40 μέρες και 40 νύχτες**. Όλα είχαν καλυφθεί από νερό. Όμως ο Νώε δεν έπαψε στιγμή να πιστεύει ότι ο Θεός τον προστατεύει. Αυτόν, την οικογένειά του και όλα τα πλάσματα μέσα στην Κιβωτό» (Γένεση 7:1-20, παράφραση).

Έντουαρντ Χικς (1846), Κιβωτός του Νώε
Μουσείο Τεχνών της Φιλαδέλφειας, Φιλαδέλφεια, ΗΠΑ

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΕΠΙΛΕΓΟΥΜΕ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Συνδεόμαστε εδώ, κάνουμε την ψηφιακή δραστηριότητα με θέμα την Κιβωτό του Νώε και επιλέγουμε τη σωστή απάντηση.

2 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ένας/Μια μαθητής/-τρια υποδύεται έναν περαστικό που παρατηρούσε τον Νώε να κατασκευάζει την Κιβωτό. Σκεφτόμαστε με την ομάδα μας και κάνουμε ερωτήσεις, για να μάθουμε πόσο μεγάλη πίστη και εμπιστοσύνη είχε ο Νώε στον Θεό. Ο «περαστικός» προσπαθεί να απαντήσει στις ερωτήσεις μας.

Ποιος ζήτησε από τον Νώε να κατασκευάσει την Κιβωτό;

Γιατί δέχτηκε ο Νώε να την κατασκευάσει;

Γιατί κάποιοι κορόιδευαν τον Νώε;

Γιατί λέμε ότι ο Νώε ήταν ένας πιστός άνθρωπος;

3 ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ ΤΟΥ ΝΩΕ

Συζητάμε με την ομάδα μας και προσπαθούμε να σκεφτούμε τη σειρά με την οποία εργάστηκε ο Νώε, για να κατασκευάσει την Κιβωτό και να βάλει μέσα όλα τα πλάσματα.

Στην αρχή να βρω ξύλα, για να .....

Μετά, να συγκεντρώσω ένα ζευγάρι από .....

Επίσης, θα μπει στην Κιβωτό και η .....

4 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε έργα τέχνης με θέμα την Κιβωτό του Νώε.

Έπειτα, συζητάμε στην τάξη για ό,τι βλέπουμε στη διπλανή εικόνα.

Τα ζώα επιβιβάζονται στην Κιβωτό, έργο του Jacopo Bassano (1570)
Πινακοθήκη Tosio Martinengo, Μπρέσια, Ιταλία

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε το ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος. Εξηγούμε τις λέξεις «κατακλυσμός» και «Κιβωτός».

β) Σε προστατεύω

**Τι συνέβη με τον κατακλυσμό;
Ποια είναι η υπόσχεση του Θεού
προς τους ανθρώπους;
Θα ξαναγίνει άραγε κατακλυσμός;**

υπόσχεση, προστασία

«Και μετά τι έγινε; Σταμάτησε ποτέ η βροχή;» ρωτάει ο Κωστής όλο αγωνία.

«Φυσικά και σταμάτησε» γελάει η δασκάλα. Το ουράνιο τόξο μετά τη βροχή είναι η υπόσχεση του Θεού ότι δε θα κάνει ποτέ ξανά τέτοιο κατακλυσμό. Όπως σταματούν κάποια στιγμή και όλες οι δυσκολίες στη ζωή μας» εξηγεί με ηρεμία η δασκάλα. Και συνεχίζει:

*«Η κιβωτός επέπλεε πάνω στα νερά
και πουθενά κανείς δεν έβλεπε στεριά.
Όμως, ο Νώε έστειλε ένα περιστεράκι
κι αυτό πίσω επέστρεψε μ' ένα μικρό κλαδάκι».*

»Αυτό ήταν το σημάδι ότι κάπου υπάρχει στεριά και τα νερά έχουν υποχωρήσει. Κάποια στιγμή, βρήκαν στεριά και **άραξε η Κιβωτός σε ένα βουνό**. Ο Νώε αμέσως έκανε την προσευχή του και ευχαρίστησε τον Θεό, που τον προστάτεψε κι αυτόν και την οικογένειά του και τα πλάσματα της φύσης» λέει χαμογελαστά η δασκάλα (Γένεση 8: 6-22, παράφραση).

Όλοι κοιτάζουν έξω από το παράθυρο. Η βροχή έχει σταματήσει κι έχει βγει ο ήλιος. Ένα μεγάλο ουράνιο τόξο λάμπει στον ουρανό. Το κοιτάζουν μαγεμένοι.

Simon de Myle (1570)

Η κιβωτός του Νώε στο όρος Αραράτ

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΝΑ ΔΥΟ

Συζητώ με τον διπλανό ή τη διπλανή μου και απαντώ:

- α) Ποια ήταν η υπόσχεση που έδωσε ο Θεός στον Νώε;
- β) Τήρησε την υπόσχεση αυτή ο Θεός; Αν ναι, πώς;
- γ) Ποιο σημάδι έστειλε ο Θεός, ώστε να καταλάβει ο Νώε ότι όλοι είναι προστατευμένοι και ασφαλείς;

2 ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΟΥΜΕ ΛΕΞΕΙΣ

Πώς βίωσαν την προστασία και την ασφάλεια του Θεού ο Νώε και η οικογένειά του;

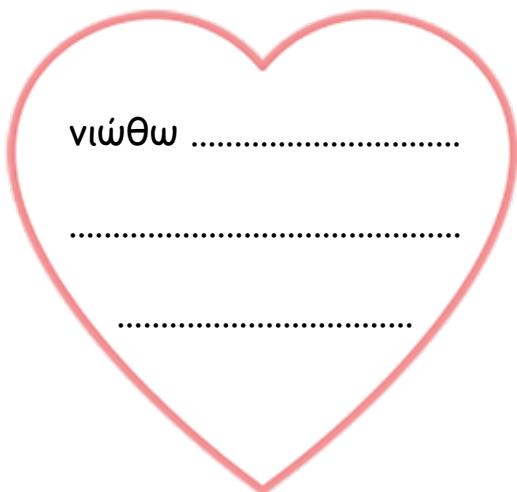
Μόλις βρήκαν στεριά, η Κιβωτός άραξε σε ένα..... Ο Νώε αμέσως έκανε την .....του και ευχαρίστησε τον Θεό που τον ..... κι αυτόν και την οικογένειά του και τα πλάσματα της .....

3 ΟΜΑΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

Η Κιβωτός είναι ασφαλής! Χρησιμοποιούμε πηλό ή πλαστελίνη για να φτιάξουμε την Κιβωτό του Νώε, ασφαλή και προστατευμένη πάνω στη στεριά. Μπορούμε, αν θέλουμε, να τη ζωγραφίσουμε σε χαρτί. Διακοσμούμε με αυτόν τον τρόπο την τάξη μας, η οποία γεμίζει με χρώμα.

4 ΕΚΦΡΑΖΟΥΜΕ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Οι δυσκολίες κάποτε τελειώνουν, όπως τελείωσε ο κατακλυσμός. Γράφουμε στις καρδούλες τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας μετά από μια δυσκολία που πέρασε και τελείωσε. **Μόλις τελειώσουν οι δυσκολίες...**

7. Ο Πύργος της Βαβέλ

α) Δε σε καταλαβαίνω

Πώς περιγράφεται και τι θέλει να μας πει η ιστορία του Πύργου της Βαβέλ στην Παλαιά Διαθήκη;

Ο Πύργος της Βαβέλ
Πίτερ Μπρίγκελ ο Πρεσβύτερος (1563)
Μουσείο Ιστορίας της Τέχνης, Αυστρία

μπέρδεμα, εγωισμός

Έχει έρθει η Μερίντα, η ξαδέρφη της Μαρίας, από το Μεξικό. Είναι πρώτη της φορά στην Ελλάδα και δεν ξέρει καθόλου ελληνικά. Έχουν κανονίσει να πάνε μια βόλτα στο πάρκο με τη Δανάη. Η Δανάη και η Μερίντα δεν μπορούν να συνεννοηθούν. Η Μαρία, που ξέρει κάποιες λέξεις στα ισπανικά και λίγα αγγλικά, προσπαθεί να κάνει τη μετάφραση. Παρόλο που δε γνωρίζουν την ίδια γλώσσα, περνούν μια χαρά. Γελάνε και καταλαβαίνουν η μία την άλλη με τις εκφράσεις του προσώπου και τη γλώσσα του σώματος και μερικά νοήματα. Υπάρχει καλή διάθεση και **συνεργασία**.

Όταν επιστρέφουν στο σπίτι, η γιαγιά της Μαρίας εκπλήσσεται ευχάριστα που τα κορίτσια κάνουν τόσο καλή παρέα, ενώ δε μιλούν την ίδια γλώσσα.

«Βλέπω, μιλάτε τη γλώσσα της καρδιάς» λέει η γιαγιά. Η γλώσσα της αγάπης είναι η μόνη που ενώνει τους ανθρώπους. Ο εγωισμός κάνει την επικοινωνία των ανθρώπων να είναι μπερδεμένη, όπως στον Πύργο της Βαβέλ».

«Τι εννοείς, γιαγιά, τι είναι η Βαβέλ;»

«Ελάτε να σας πω τι λέει η Αγία Γραφή για τις διαφορετικές γλώσσες:

Παλιά, οι κάτοικοι της γης μιλούσαν μία γλώσσα.

*Να χτίσουν αποφάσισαν έναν μεγάλο πύργο,
να φτάσουν τους ουρανούς και τον Θεό τον ίδιο.*

*Όμως, ο Κύριος είδε στις καρδιές μια έπαρση μεγάλη
και μπέρδεψε τις γλώσσες τους, καθένας να μιλά μια άλλη.*

*Έτσι, διασκορπίστηκαν σε πόλεις και χωριά,
αναγκασμένοι στο εξής να ζούνε χωριστά.*

(Γένεση 11:1-9, έμμετρη διασκευή).

» Όμως, οι άνθρωποι μπορούν να καταλάβουν ο ένας τον άλλον με έναν ακόμη τρόπο. Με τη **γλώσσα της καρδιάς**. Αυτήν που θέλει ο Θεός να μιλάμε».

«Τι ωραία σκέψη, γιαγιά!»

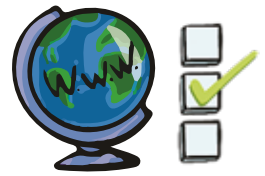

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1

ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ:

Συνδεόμαστε εδώ και κάνουμε την ψηφιακή δραστηριότητα Σωστού - Λάθους με θέμα τον Πύργο της Βαβέλ.

2

ΣΚΕΦΤΟΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΑΜΕ

Φανταζόμαστε ότι ξεκινάμε το χτίσιμο του Πύργου της Βαβέλ. Ποιες απορίες μάς δημιουργούνται; Πώς θα οργανωθούμε για να ολοκληρώσουμε την κατασκευή; Ας σκεφτούμε και ας συζητήσουμε με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας μας:

- Ποια υλικά θα χρειαστούμε;
- Πόσες ημέρες θα εργαστούμε;
- Πόσα άτομα θα δουλέψουν;
- Πόσο ψηλός θα είναι ο πύργος και μέχρι πού θα φτάνει;
- Πώς θα συνεργαστούμε για να τον κατασκευάσουμε;

3

ΟΜΑΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

Αφού οργανώσαμε στην προηγούμενη δραστηριότητα τις εργασίες που απαιτούνται για το χτίσιμο του Πύργου της Βαβέλ, παίρνουμε κουτιά, κόλλα, στολίδια και χρώματα και κατασκευάζουμε έναν δικό μας, ψηλό, «Πύργο της Βαβέλ». Τον παρουσιάζουμε στις υπόλοιπες τάξεις του σχολείου μας.

4

ΜΙΚΡΟΙ ΑΦΗΓΗΤΕΣ

Ένας/Μια μαθητής/-τρια αναλαμβάνει στο τέλος του μαθήματος να εξιστορήσει τα γεγονότα που συνέβησαν στον Πύργο της Βαβέλ. Χρειάζεται να χρησιμοποιήσει τις παρακάτω λέξεις:

γλώσσα - έπαρση - διαφορετική - πόλεις - χωριά

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

1. Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε μια σειρά εικόνων που απεικονίζουν τον Πύργο της Βαβέλ.

2. Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε το ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος. Εξηγούμε τις λέξεις «σύγχυση» και «εγωισμός».

β) Πώς μπορώ να σε καταλάβω και να συνεργαστούμε;

Μπορούν οι άνθρωποι να συνεργάζονται με σκοπό το κοινό καλό;

συνεργασία

Η όμορφη παρέα της Μερίντας με τη Δανάη συνεχιζόταν. «Σας χαίρομαι, γιατί γίνετε φίλες, μιλώντας τη γλώσσα της καρδιάς. Ελάτε τώρα να με βοηθήσετε να στρώσουμε το τραπέζι. Δανάη, είσαι καλεσμένη μας, φυσικά, να φας μαζί μας» λέει η γιαγιά.

Τα κορίτσια πίνουν δουλειά. Ακόμα και χωρίς να χρειάζεται να μιλήσουν πολύ, άλλη βγάζει τα πιάτα, άλλη στρώνει το τραπεζομάντηλο, άλλη μοιράζει τα ποτήρια, άλλη γυαλίζει και μοιράζει τα μαχαιροπίρουνα. Η γιαγιά λέει στη Δανάη και τη Μερίντα να φτιάξουν τη σαλάτα. Η Μερίντα προτείνει κάποια υλικά που χρησιμοποιούν στο Μεξικό, όπως το καλαμπόκι και την πιπεριά. Η Δανάη προτείνει τη ντομάτα και το αγγουράκι. «Ε, να βάλουμε και λίγη φέτα» προσθέτει η Μαρία.

Όλοι ενθουσιάζονται με τη μοναδική σαλάτα, που δημιουργήθηκε χάρη στη **συνεργασία** και συνδύαζε γεύσεις από **διαφορετικές χώρες**. Μια ξεχωριστή... χωριάτικη!

*Είναι η γλώσσα της καρδιάς η πιο ωραία γλώσσα
που όλοι, αν τη μάθουνε, ξέρουν να τη μιλούν.
Χρειάζεται αγάπη, χαρά, συνεργασία,
κι οι λέξεις της είναι η «αγκαλιά», το «γέλιο» κι η «φιλία».*

1 ΘΥΕΛΛΑ ΑΠΟ ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ποιες άλλες λέξεις μάς έρχονται στο μυαλό, όταν ακούμε τη λέξη Συνεργασία»;

2 ΜΙΚΡΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ

Ένας/Μια μαθητής/-τρια παίρνει συνέντευξη από τρεις συμμαθητές/συμμαθήτριές του/της. Οι άλλοι μαθητές παρακολουθούν με προσοχή. Το θέμα της συνέντευξης είναι «η σημασία της συνεργασίας». Μερικές ιδέες για ερωτήσεις που μπορεί να κάνει ο/η δημοσιογράφος είναι:

- Γιατί είναι καλό να συνεργαζόμαστε;
- Τι πετυχαίνουμε όλοι μαζί;
- Τι σημαίνει η φράση «όλοι μαζί για το κοινό καλό»;
- Η συνεργασία των ανθρώπων οδηγεί στο «κοινό καλό»;
- Ας πούμε παραδείγματα συνεργασίας.

3

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ!

Περιγράψω την εικόνα, χρησιμοποιώντας τις λέξεις:

συνεργάζονται

νιώθουν

προσπαθούν

καταφέρνουν

.....

.....

.....

4

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Γινόμαστε δυάδες. Κάθε δυάδα σηκώνεται μπροστά από τον πίνακα. Το ένα παιδί δίνει οδηγίες στο άλλο, για να ζωγραφίσει κάτι όμορφο στον πίνακα. Επικοινωνούμε, όμως, μόνο με εκφράσεις του προσώπου και των χεριών, χωρίς να χρησιμοποιούμε λέξεις.

5

ΚΟΛΛΑΖ...ΓΛΩΣΣΩΝ!

Με τη βοήθεια του/της δασκάλου/-ας μας, χρησιμοποιούμε το Google Translate. Μεταφράζουμε τη λέξη **ΑΓΑΠΗ** σε δέκα διαφορετικές ξένες γλώσσες. Γράφουμε τις ξένες λέξεις σε μικρά χρωματιστά χαρτάκια και τις κολλάμε στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης μας. Δίνουμε έναν τίτλο στο κολλάζ που μόλις κατασκευάσαμε.

ΤΙ ΕΧΩ ΜΑΘΕΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ;

Στην ενότητα αυτή γνωρίσαμε την αγάπη και τη φροντίδα του Θεού για όλη τη δημιουργία και ειδικά για τον άνθρωπο. Ο Θεός δημιούργησε τα πάντα: το φως, τα ζώα, τα φυτά και, τελικά, τον άνθρωπο, δίνοντάς του έναν ιδιαίτερο ρόλο στη **Δημιουργία**. Όλα τα δημιούργησε σε **έξι ημέρες** και την έβδομη ξεκουράστηκε.

Μάθαμε, επίσης, για τη σημασία της εμπιστοσύνης στον Θεό μέσα από την ιστορία της **Πτώσης του Αδάμ και της Εύας**. Οι Πρωτόπλαστοι δεν εμπιστεύτηκαν τον Θεό και αυτό οδήγησε στην απομάκρυνσή τους από τον Παράδεισο. Παρ' όλα αυτά, ο Θεός τούς έδωσε ελπίδα και την υπόσχεση της φροντίδας και της προστασίας.

Μιλήσαμε, για τον **κατακλυσμό** και την **Κιβωτό** του Νώε. Μέσα από την **πίστη** και την **εμπιστοσύνη** του Νώε στον Θεό, μάθαμε για τη σημασία της υπακοής και της εμπιστοσύνης στον Θεό, ακόμα και στις δύσκολες στιγμές.

Τέλος, στον **Πύργο της Βαβέλ**, οι άνθρωποι, επιδιώκοντας να φτάσουν τον Θεό, έχασαν τη γλώσσα επικοινωνίας τους. Όμως, η «γλώσσα της καρδιάς», μια γλώσσα που όλοι μπορούν να μιλήσουν, είναι μία για όλους και μας ενώνει.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΤΙ ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ!

Τι δημιούργησε ο Θεός στη διάρκεια των έξι ημερών της Δημιουργίας;

- α. Μόνο τα φυτά και τα ζώα.
- β. Μόνο τον άνθρωπο.
- γ. Το φως, τα ζώα, τα φυτά και τον άνθρωπο.

Ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο έναν ιδιαίτερο ρόλο στη Δημιουργία.

Σωστό ή Λάθος.

Ποια ήταν η συνέπεια της αμαρτίας του Αδάμ και της Εύας;

- α. Έμαθαν νέα πράγματα.
- β. Εμπιστεύτηκαν περισσότερο τον Θεό.
- γ. Απομακρύνθηκαν από τον Παράδεισο.

Τι μας διδάσκει η ιστορία του Νώε;

- α. Τη σημασία της ατομικής προσπάθειας.
- β. Τη σημασία της υπακοής και της εμπιστοσύνης στον Θεό.
- γ. Τη σημασία της δημιουργίας μιας κιβωτού.

Ο Θεός ξεκουράστηκε την έβδομη ημέρα μετά τη Δημιουργία.

Σωστό ή Λάθος.

Ποια γλώσσα ενώνει όλους τους ανθρώπους;

- α. Η γλώσσα της λογικής.
- β. Η γλώσσα της καρδιάς.
- γ. Η γλώσσα του υπολογιστή.

Γιατί ο Αδάμ και η Εύα έφυγαν από τον Παράδεισο;

- α. Γιατί ήθελαν να εξερευνησουν τον κόσμο.
- β. Γιατί δεν εμπιστεύτηκαν τον Θεό και δεν τήρησαν τις οδηγίες Του.
- γ. Γιατί ήθελαν να βρουν νέους φίλους.

Τι συνέβη, όταν οι άνθρωποι προσπάθησαν να φτιάξουν τον Πύργο της Βαβέλ για να φτάσουν ως τον Θεό;

- α. Κέρδισαν ένα βραβείο για την καλύτερη κατασκευή.
- β. Έχασαν την κοινή τους γλώσσα και δεν μπορούσαν πια να καταλαβαίνουν ο ένας τον άλλο.
- γ. Έφτασαν στον Θεό και Του προσέφεραν δώρα.

8. Αβραάμ, ο εκλεκτός και πιστός φίλος του Θεού
9. Ησαΐ και Ιακώβ. Η αγάπη και η ειλικρίνεια δοκιμάζονται.
10. Όταν λείπει η αδελφική αγάπη
11. Ο Μωυσής και οι Δέκα Εντολές
12. Σπουδαίες γυναίκες της Αγίας Γραφής
13. Η πίστη και το θάρρος νικούν τη σωματική δύναμη: Δαβίδ και Γολιάθ
14. Ο Προφήτης Ηλίας αφοσιώνεται στο θέλημα του Θεού
15. Προφήτης Ησαΐας, ο «πέμπτος Ευαγγελιστής»
16. Ο Προφήτης Δανιήλ και τα λιοντάρια

8. Αβραάμ, ο εκλεκτός και πιστός φίλος του Θεού

α) Ο Αβραάμ γίνεται βοηθός του Θεού

Ποιοι άνθρωποι είχαν ξεχωριστή σχέση και επικοινωνία με τον Θεό; Ποιος ήταν ο Αβραάμ που ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα του Θεού;

εμπιστοσύνη, επικοινωνία

Στο μάθημα της Γλώσσας, τα παιδιά πρέπει να φτιάξουν ποιήματα με θέμα τη **φιλία** και την **εμπιστοσύνη**.

Στη ώρα των Θρησκευτικών, η δασκάλα τούς βοηθάει: «Μπορείτε να μου δώσετε κάποιο παράδειγμα εμπιστοσύνης; Θυμηθείτε τι είπαμε την περασμένη εβδομάδα. Για κάποιον που εμπιστεύτηκε πολύ τον Θεό...»

«Τον Νώε!» θυμάται η Δανάη.

«Ακριβώς! Ξέρει κανείς σας κάποιον άλλον, που εμπιστεύτηκε τον Θεό σαν φίλο του;»

«Μμμ... ίσως ξέρω κάποιον, αλλά δεν είμαι πολύ σίγουρη» λέει η Μαρία. «Ο **Αβραάμ**;»

«Μπράβο, Μαρία, πώς το ξέρεις;» ρωτάει η δασκάλα.

«Έχει η γιαγιά μου στο σπίτι της μια πολύ ωραία εικόνα, με τον Αβραάμ που δέχτηκε στο σπίτι του τρεις ξένους. Η γιαγιά μου μου είπε πως δέχτηκε τον Θεό. Οι τρεις ξένοι ήταν άγγελοι! Αλλά ο Αβραάμ δεν το ήξερε, όταν τους φιλοξένησε! (Γένεση 18:1-10). Ξέρω πως ήταν καλός και ευσεβής άνθρωπος και μια μέρα ο Θεός του ζήτησε να αφήσει τον τόπο όπου ζούσε, γιατί είχε γεμίσει αμαρτίες. Του είπε πως θα του

έδειχνε έναν άλλο, καλύτερο, τόπο και εκεί θα μπορούσε να ζει με όλη την οικογένειά του».

«Και γιατί πιστεύεις πως ο Αβραάμ είναι **παράδειγμα φίλου του Θεού** και παράδειγμα κάποιου που ξέρει να εμπιστεύεται;»

«Νομίζω, επειδή **εμπιστεύθηκε τον Θεό** και άφησε την πατρίδα του και ξεκίνησε να πάει σε έναν άγνωστο τόπο. Και δεν ανησύχησε καθόλου».

«Σωστά, δεν έχασε ούτε λεπτό την πίστη του. Με όλα του τα υπάρχοντα και τα κοπάδια του, ταξίδεψε με τα πόδια μαζί με τη γυναίκα του, τη **Σάρα** και τον ανιψιό του, τον Λωτ, που τον αγαπούσε σαν γιο του, γιατί ο ίδιος δεν είχε παιδιά με τη Σάρα» (Γένεση 15,16,17, παράφραση).

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ;

1. Ο Αβραάμ εμπιστεύτηκε τον Θεό και άφησε την πατρίδα του.
2. Ο Αβραάμ ταξίδεψε μόνος του σε μια νέα πατρίδα.
3. Ο Αβραάμ αναχώρησε προς έναν άγνωστο τόπο, όπου ο Θεός τού υποσχέθηκε καλύτερη ζωή.
4. Ο Αβραάμ έχασε στην αρχή την πίστη του.
5. Ο Αβραάμ είναι παράδειγμα εμπιστοσύνης στον Θεό.

2 ΓΡΑΠΤΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Γράφουμε στο τετράδιό μας σε μορφή διαλόγου (χρησιμοποιώντας παύλες διαλόγου) τα λόγια του Θεού προς τον Αβραάμ, όταν τον κάλεσε ως βοηθό στο έργο του, καθώς και την απάντηση που εκείνος έδωσε στον Θεό, μόλις δέχθηκε το κάλεσμά Του.

3 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

Συνεργαζόμαστε με την ομάδα μας και συμπληρώνουμε στον ψηφιακό εννοιολογικό χάρτη λέξεις ή φράσεις που μας έρχονται στο μυαλό, όταν ακούμε τη λέξη «εμπιστοσύνη».

4 ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑ

Σε ένα χαρτί γράφουμε πώς έδειξε ο Αβραάμ εμπιστοσύνη στον Θεό. Συγκρίνουμε με τον διπλανό ή τη διπλανή μας αυτά που γράψαμε. Ο ένας προσθέτει πληροφορίες στο χαρτί του άλλου, ώστε να έχουμε στο τέλος μια ολοκληρωμένη παράγραφο με θέμα:

«Αβραάμ: Παράδειγμα εμπιστοσύνης»

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε το ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος. Εξηγούμε τις λέξεις: «ευσεβής», «αμαρτίες».

β) Εμπιστεύομαι τον Θεό και αλλάζει η ζωή μου

Ας μάθουμε μερικά παραδείγματα πίστης και εμπιστοσύνης στον Θεό, που μπορούν να αλλάξουν τη ζωή του ανθρώπου.

εμπιστοσύνη στον Θεό, ασφάλεια

«Γιαγιά» λέει η Μαρία, «σήμερα στο σχολείο μάθαμε για τον Αβραάμ που μου είπες. Και η Δανάη είπε και για τον Νώε. Και οι δύο **εμπιστεύτηκαν τον Θεό**, γιαγιά, και δε φοβήθηκαν καθόλου».

«Ναι, καλή μου Μαρία. Ο Νώε μπροστά σε μια καταστροφή εμπιστεύθηκε τον Θεό, πίστεψε ότι θέλει το καλό του κι έκανε αυτό που του είπε, κατασκεύασε την Κιβωτό. Και ο Αβραάμ ξεκίνησε ένα μεγάλο ταξίδι σε μια νέα και άγνωστη γη».

«Μα, πώς δε φοβήθηκαν;»

«Ήταν **σίγουροι για την αγάπη του Θεού**, το ένιωθαν. Όπως είμαστε σίγουροι για την αγάπη των γονιών μας και όπως πιστεύουμε στους **φίλους** μας και τους έχουμε **εμπιστοσύνη**».

*Με την αγάπη των γονιών, του φίλου και της φίλης,
νιώθουμε όλοι σίγουροι, νιώθουμε ασφαλείς.
Έτσι κι ο φίλος του Θεού, αν Του έχει εμπιστοσύνη,
όπως ο Νώε κι ο Αβραάμ, θα βγαίνει νικητής.*

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΛΕΞΕΙΣ - ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ

Σημειώνουμε σε μικρά χαρτάκια ποιους εμπιστευόμαστε περισσότερο στη ζωή μας. Αν θέλουμε, γράφουμε και τα ονόματά τους. Διαβάζουμε τα χαρτάκια στην τάξη και εξηγούμε προφορικά τους λόγους για τους οποίους εμπιστευόμαστε τα άτομα αυτά.

2 ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΩ

Ο Νώε και ο Αβραάμ εμπιστεύθηκαν τον Θεό. Εμείς γιατί εμπιστευόμαστε σήμερα τον Θεό; Τι Του ζητάμε;

.....

.....

.....

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε σειρά εικόνων με θέμα τη φιλοξενία του Αβραάμ.

3 ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

Σημειώνουμε στον πίνακα τις πράξεις του Νώε και του Αβραάμ που απέδειξαν την εμπιστοσύνη τους στον Θεό.

Νώε	Αβραάμ

Σημειώνουμε τώρα πώς μέσα από τη πίστη και την εμπιστοσύνη τους στον Θεό βοηθήθηκαν και άλλαξαν τη ζωή τους.

Νώε	Αβραάμ

4 ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Παρατηρούμε την εικόνα.
Στη συνέχεια, απαντάμε στις ερωτήσεις:

- Τι δείχνει η εικόνα;
- Πώς παρουσιάζονται οι άγγελοι;
- Πώς παρουσιάζεται ο Αβραάμ και πώς πιστεύετε ότι νιώθει;
- Τι σας εντυπωσίασε περισσότερο στην εικόνα;

Η φιλοξενία των τριών αγγέλων από τον Αβραάμ (16ος αιώνας)
Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα

9. Ησαύ και Ιακώβ. Η αγάπη και η ειλικρίνεια δοκιμάζονται

Πόσο σημαντική είναι η αγάπη και η ειλικρίνεια στις σχέσεις μεταξύ αδελφών;

αδελφική σχέση, συγγνώμη

Η Μαρία σήμερα είναι στεναχωρημένη.

«Έλα να περπατήσουμε στην αυλή», της προτείνει η Δανάη στο διάλειμμα. «Πες μου, γιατί είσαι λυπημένη;»

«Να... χθες μάλωσα με τη μεγαλύτερη αδερφή μου, επειδή της χάλασα μια χορδή της κιθάρας».

«Ξέρω πώς θυμώνουν τα μεγαλύτερα αδέρφια, όταν τους πειράζουμε τα πράγματα... Της ζήτησες συγγνώμη;» προτείνει η Δανάη.

«Όχι, δεν της ζήτησα.. Μάλιστα, την άφησα να πάει στο ωδείο με χαλασμένη κιθάρα και είχε και εξετάσεις για ένα πτυχίο. Ήρθε σπίτι πολύ στεναχωρημένη» παραδέχεται η Μαρία.

«Μαρία, πρέπει να της το πεις και να ζητήσεις **συγγνώμη**. Είναι καλό να είμαστε **ειλικρινείς με τα αδέρφια μας**» λέει η Δανάη.

Στο σπίτι η Μαρία πλησιάζει την αδερφή της και της εξομολογείται το λάθος της. Ζητάει ειλικρινά συγγνώμη για αυτό που έκανε. Η αδερφή της την αγκαλιάζει. «**Η αγάπη μου για σένα είναι πιο σημαντική** από την κιθάρα...», της λέει.

«Μην κλαις, Μαρία, μόνο μην το ξανακάνεις. Αν θέλεις να παίξεις με την κιθάρα μου, γιατί δε μου ζητάς να σε βοηθήσω να μάθεις;» λέει η αδερφή της.

Οι αδερφές χαμογελούν και η μεγάλη αδερφή μαθαίνει στη Μαρία πώς να τοποθετεί τα δάχτυλά της στην κιθάρα.

*Οι δύο γιοι του Ισαάκ και της Ρεβέκκας
ήταν ο Ησαύ, ο κυνηγός, κι ο Ιακώβ, ο πράος.
Ο Ησαύ ντυνόταν δέρματα και γούνες από ζώα
κι έτρεχε στα βουνά να κυνηγάει με θάρρος.
Ο Ιακώβ ήθελε πιο πολύ να μένει μες στο σπίτι,
να βοηθά με τις δουλειές, να φτιάχνει νόστιμες φακές.
Πρωτότοκος ήταν ο Ησαύ και την περιουσία
θα άφηνε ο Ισαάκ στον πρώτο του τον γιο.
Ο Ιακώβ, ο πονηρός, λοιπόν, μια μέρα
κατάφερε να ξεγελάσει τον τυφλό πατέρα.
Με γούνες και με δέρματα ντύθηκε,
όπως ο αδερφός του,
και ο Ισαάκ τον πέρασε για τον Ησαύ
και του άφησε το βιος του.
(Γένεση 25-35, έμμετρη διασκευή)*

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΥΝΝΕΦΟΛΕΞΟ

Στη μέση ενός χαρτιού, σε έναν κύκλο, γράφουμε με μεγάλα γράμματα τη λέξη «Ειλικρίνεια», που σημαίνει ότι λέω την αλήθεια. Συζητάμε με την ομάδα μας και σκεφτόμαστε πράξεις που δείχνουν ότι είμαστε ειλικρινείς και αληθινοί στη ζωή μας, και ιδιαίτερα στις σχέσεις μας με τα αδέρφια και τους γονείς μας.

2 ΠΟΡΤΡΕΤΟ

1η ΟΜΑΔΑ:

Κλείνουμε τα μάτια και φανταζόμαστε τον Ησαύ. Ποια συναισθήματα ένιωσε, μόλις έμαθε ότι ο αδελφός του ξεγέλασε τον πατέρα τους και πήρε την περιουσία;

2η ΟΜΑΔΑ:

Κλείνουμε τα μάτια και φανταζόμαστε τον Ιακώβ. Ποια λάθη έκανε; Πόσο σημαντικό ήταν να σκεφτεί το λάθος του και να συμφιλιωθεί με τον αδελφό του;

3 ΕΝΩΝΟΥΜΕ:

- πρωτόκοκος
- κυνήγι
- πράος (ήρεμος στους τρόπους του)
- δουλειές σπιτιού
- πονηρός
- απάτη

• Ησαύ

• Ιακώβ

4 ΠΑΙΖΟΥΜΕ ΘΕΑΤΡΟ:

Ένας/Μια μαθητής/-τρια υποδύεται τον Ησαύ και ένας/μια άλλος/-η τον Ιακώβ. Σκεφτόμαστε τον διάλογο που είχαν, μόλις συναντήθηκαν ξανά και αγκαλιάστηκαν, αφού συγχώρεσε ο Ιακώβ τον αδελφό του. Έπειτα, παρουσιάζουμε τη σκηνή αυτή στην τάξη.

5 ΑΝΑΚΑΤΕΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βάζουμε στη σειρά τις ανακατεμένες προτάσεις με θέμα τα αδέρφια Ησαύ και Ιακώβ.

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε το ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος. Εξηγούμε τις λέξεις «πράος» και «ειλικρίνεια».

10. Όταν λείπει η αδελφική αγάπη

α) Οι περιπέτειες του Ιωσήφ

Σε τι περιπέτειες μπήκε ο Ιωσήφ λόγω της ζήλιας των αδελφών του;

ζήλια, ανταγωνισμός

Ο Κωστής και η αδερφή του έχουν μαλώσει. Ο Κωστής αισθάνεται πολύ αδικημένος, καθώς η αδερφή του έχει πάρει πολύ μεγαλύτερο δώρο στα γενέθλιά της από αυτό που πήρε ο ίδιος. Έτσι, της απαγορεύει να μπει στο δωμάτιό του και δεν τη βοηθάει με την εργασία της.

«Είστε **αδέρφια**, δεν πρέπει να φέρεστε έτσι», του λέει η μητέρα του στο τραπέζι. Εκείνος είναι κατσουφιασμένος, δε θέλει ούτε να τους κοιτάξει.

«Κωστή, δε μετράει το μέγεθος του δώρου ποτέ. Το ότι πήρε η αδερφή σου μεγαλύτερο δώρο δε σημαίνει ότι την αγαπάμε περισσότερο. Απλά έτυχε. Και δεν της αξίζει να την τιμωρείς γι' αυτό. Εκείνη σε αγαπάει».

Η μικρή του αδερφούλα είναι βουρκωμένη και δε μιλάει. Αισθάνεται τύψεις, παρότι δε φταίει.

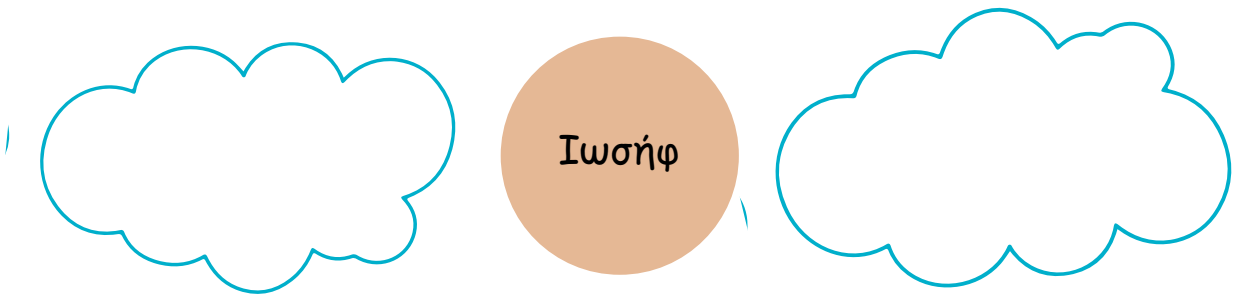
Τότε, ο πατέρας τους τούς αφηγείται ένα περιστατικό από την Παλαιά Διαθήκη: την ιστορία του Ιωσήφ, που τον ζήλευαν τα αδέρφια του, χωρίς αυτός να φταίει σε κάτι. Λέει:

*«Ο Ιωσήφ αγαπημένος γιος ήτανε του πατέρα
μα οι αδελφοί του ζήλευαν και τον εκάναν πέρα.
Ένα πρωί τον έκλεισαν μέσα σ' ένα πηγάδι
μα δεν τον σκότωσαν,
τον πούλησαν σε ξένους που ήρθαν με ένα κοπάδι».*
(Γένεση 37, έμμετρη διασκευή).

1 ΣΥΝΝΕΦΟΛΕΞΟ

Συμπληρώνουμε μέσα στα συννεφάκια λέξεις που μας έρχονται στο μυαλό, όταν ακούμε το όνομα του Ιωσήφ. Μπορούμε να προσθέσουμε λέξεις που μιλούν για τα συναισθήματά του, τις πράξεις του και τη ζωή του.

2 ΔΑΣΚΑΛΟΣ/ΔΑΣΚΑΛΑ ΣΕ ΡΟΛΟ

- Ο δάσκαλος ή η δασκάλα υποδύεται έναν από τους αδελφούς του Ιωσήφ. Περιγράφει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του.
- Στη συνέχεια, οι μαθητές/-τριες παίρνουν τον λόγο και κρίνουν τη συμπεριφορά του απέναντι στον Ιωσήφ. Ποια λάθη έκανε;
- Τέλος, οι μαθητές/-τριες προτείνουν τρόπους για να κρατήσουν την αδελφική τους αγάπη, χωρίς να ζηλεύει ο ένας τον άλλον.

3 ΠΟΡΤΡΕΤΟ

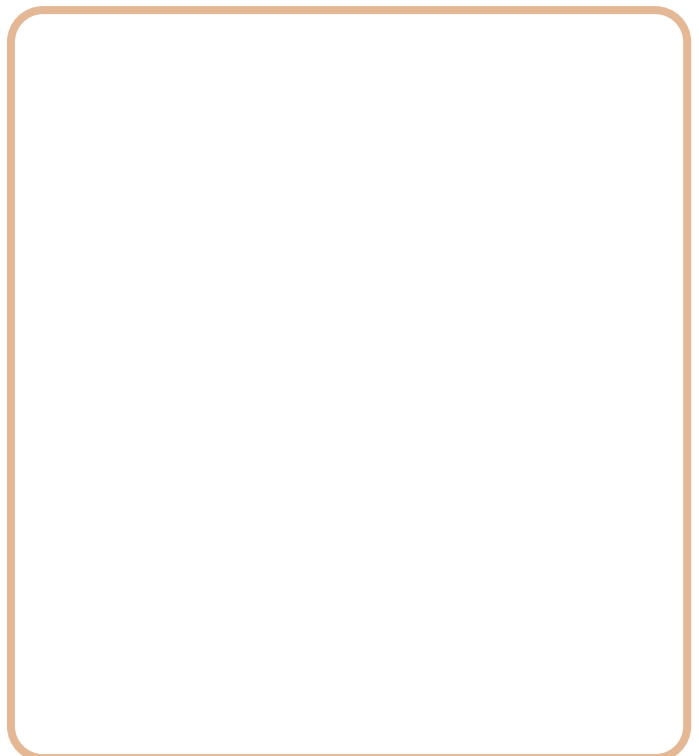
Σχεδιάζουμε το πρόσωπο του Ιωσήφ. Αποτυπώνουμε στη ζωγραφιά μας τα συναισθήματά του, λόγω της συμπεριφοράς των αδελφών του. Στη συνέχεια, γράφουμε δύο ερωτήσεις που θα θέλαμε να του κάνουμε ή δύο συμβουλές που θα μπορούσαν να τον κάνουν να νιώσει καλύτερα.

.....

.....

.....

.....

4 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ

Συνδεόμαστε εδώ και σημειώνουμε ποιες προτάσεις με θέμα τις περιπέτειες του Ιωσήφ είναι σωστές και ποιες είναι λανθασμένες.

β) Συγχωρώ και προχωρώ

Πώς ο Ιωσήφ συγχώρησε τα αδέρφια του για τη συμπεριφορά τους;

συγχώρεση, εκδίκηση

«Η **αγάπη** μας ανήκει και στους δυο σας» συνεχίζει η μητέρα τους. «Είστε και οι δύο το ίδιο πολύτιμοι για εμάς. Απλά, Κωστή, η αδερφή σου είναι μικρότερη και ίσως κάποιες φορές δίνουμε περισσότερη προσοχή. Είναι και δικός σου ρόλος να της προσφέρεις και να τη φροντίζεις. Όπως κάνεις εξάλλου, είσαι ο μεγάλος αδερφός». Τα παιδιά έχουν ηρεμήσει, δίνουν τα χέρια και τρώνε χαρούμενα. Η αδερφή του Κωστή τον αγκαλιάζει και τον **συγχωρεί**. Του δείχνει πόσο σημαντικός είναι γι' αυτήν. «Εσύ είσαι το καλύτερο δώρο μου», του λέει, και ο Κωστής την **αγκαλιάζει** με λατρεία.

Και η μητέρα συνεχίζει την ιστορία:

*«Αργότερα, στην Αίγυπτο κατέληξε ο Ιωσήφ, ο αγαθός,
και με σοφίαμίλαγε σε όλους,
ακόμα και στον Φαραώ έγινε αγαπητός.
Όταν ήρθαν τ' αδέρφια του, δεν τον αναγνώρισαν,
τους γνώρισε, όμως, αυτός και τους συγχώρησε,
γιατί ήταν δίκαιος και καλός.
Κι από τη μέρα εκείνη, αγαπημένοι, ποτέ πια δε χωρίσαν».*
(Γένεση 42, έμμετρη διασκευή)

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΠΑΙΖΟΥΜΕ ΕΝΑΝ ΡΟΛΟ

Συζητάμε με την ομάδα μας και σημειώνουμε τα λόγια που είπε ο Ιωσήφ, όταν είδε τα αδέλφια του στην Αίγυπτο και τα συχώρησε.

Αδελφοί μου, ...

.....

.....

.....

2 ΔΙΑΛΟΓΟΣ - ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑ

Πώς θα αντιδρούσατε αν κάποιος/-α είχε κακή συμπεριφορά απέναντί σας; Θα τον/τη συγχωρούσατε; Ποια είναι τα οφέλη της συχώρεσης; Επιλέγουμε τρία από αυτά και τα γράφουμε.

Τα τρία οφέλη της συχώρεσης:

.....

.....

.....

3 ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε πέντε κρυμμένες λέξεις που σχετίζονται με τη «συχώρεση».

4 ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΤΟ ΣΩΣΤΟ

Συνδεόμαστε εδώ και κάνουμε την ψηφιακή δραστηριότητα με θέμα τον Ιωσήφ και τα αδέλφια του, επιλέγοντας τη σωστή απάντηση.

11. Ο Μωυσής και οι Δέκα Εντολές

α) Είμαι εδώ για σένα και σου το δείχνω

Με ποιον τρόπο αποκαλύπτεται ο Θεός στους ανθρώπους και τους βοηθά;

σχέση, παρουσία

Μετά την πρωινή προσευχή, η Δανάη έχει μια ερώτηση που εκπλήσσει όλη την τάξη: «Κυρία, έχει δει κανένας τον Θεό;»

Η δασκάλα περιμένει για λίγο, μήπως θέλει κάποιος άλλος να απαντήσει. «Εγώ νομίζω ότι Τον έχετε δει όλοι» λέει.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες κοιτάζονται μεταξύ τους. *Παράξενα πράγματα!* σκέφτονται. Κανείς τους δεν έχει δει ποτέ τον Θεό, ούτε και έχουν ακούσει κάτι τριγύρω τους για άλλους που Τον έχουν δει.

Η δασκάλα βοηθά: «Μήπως έχετε δει ποτέ κάποιον να φροντίζει έναν άστεγο ή ένα αδέσποτο ζώο; Μήπως κάποια στιγμή έχετε ακούσει για κάποιο θαύμα ή μήπως οι γονείς σας κάποτε βρήκαν λύση σε ένα δύσκολο πρόβλημα που είχαν; Μήπως έχετε ακούσει για κάποιον απελπισμένο που κάποιος τον βοήθησε και βρήκε την ελπίδα; Μήπως νιώσατε καμιά φορά στην εκκλησία ή στην προσευχή σας κάποιον να σας προσέχει και να σας αγαπά;». Όλα τα παιδιά κουνούν το κεφάλι, λέγοντας «ναι».

«Ο Θεός μάς μιλάει μέσα στην καρδιά μας και αποκαλύπτεται στον κόσμο μέσα από πράξεις. Έτσι, υπάρχει παντού όπου υπάρχει καλό, κι έτσι μπορούμε να Τον δούμε όλοι. Στην Αγία Γραφή είδε κανείς τον Θεό με τον τρόπο αυτόν που σας εξηγώ; Για σκεφτείτε λίγο».

Η Μαρία σηκώνει διστακτικά το χέρι. «Μήπως, κυρία, τότε που ο **Μωυσής** προσευχόταν στον Θεό κι εκείνος βοηθούσε τους Ισραηλίτες με διάφορους τρόπους; Όπως τότε με τη θάλασσα;»

«Πολύ σωστά! Να ένα περιστατικό. **Ο χωρισμός της Ερυθράς Θάλασσας.**

»Ο Κύριος έδωσε εντολή στον Μωυσή τη ράβδο του να υψώσει και πάνω από τη θάλασσα το χέρι του να απλώσει, της θάλασσας της Ερυθράς τα ύδατα να χωρίσει και με τα χέρια του σταυρό να σχηματίσει. Τα ύδατα τραβήχτηκαν κι άνοιξαν δρόμο στεγνό απ' τους Αιγύπτιους γλίτωσε τον Ισραηλιτικό λαό. (Έξοδος 14:16-25, έμμετρη διασκευή)

»Και άλλη φορά, πιο πριν από αυτό, όταν ο Μωυσής έβοσκε τα πρόβατά του, είδε μια βάτο, έναν θάμνο δηλαδή, να φλέγεται, χωρίς όμως να καίγεται. Μέσα στη φωτιά τού παρουσιάστηκε ο «άγγελος Κυρίου». Εκείνη την εποχή, ο ισραηλιτικός λαός βασανιζόταν από τον Φαραώ στην Αίγυπτο. Ο Θεός, λοιπόν, θέλησε να δώσει μήνυμα στον Μωυσή: όπως η βάτος δεν καιγόταν, έτσι και ο λαός του δε θα καταστρεφόταν (Έξοδος 3:1-22). Θα τον βοηθούσε να τους βγάλει από την Αίγυπτο με τον τρόπο που είδαμε».

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ...

Θυμόμαστε την εμφάνιση του Θεού στον Μωυσή και προσπαθούμε να καταλάβουμε με ποιους τρόπους ο Θεός παρουσιάζεται στη ζωή μας σήμερα. Συμπληρώνουμε τις απαντήσεις.

ΤΟΤΕ

ΤΩΡΑ

Πώς επικοινωνήσε ο Θεός με τον Μωυσή;

Πώς παρουσιάζεται ο Θεός σήμερα σε εμάς;

.....

.....

Πώς βοήθησε ο Θεός τους Ισραηλίτες;

Πώς φροντίζει ο Θεός εμάς σήμερα;

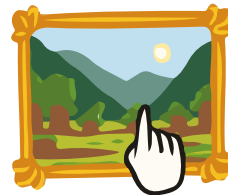
.....

.....

2

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΙΚΟΝΩΝ

Συνδεόμαστε εδώ και παρατηρούμε μια συλλογή εικόνων με θέμα τον Μωυσή και τη φλεγόμενη βάτο.

3

ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΟΥΜΕ ΤΑ ΚΕΝΑ

Ο Θεός είπε στον Μωυσή να σηκώσει το ρ _____ του και να βάλει το χέρι του πάνω από την Ερυθρά Θ _____ .

Τότε, η θάλασσα άνοιξε και έγινε ένας δ _____ για να περάσει ο λαός του Ι _____ και να γλιτώσει από τους Α _____ .

4

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε τέσσερις λέξεις στο ψηφιακό κρυπτόλεξο που έχουν σχέση με τη φλεγόμενη βάτο.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε το ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος. Εξηγούμε τις λέξεις «βάτος» και «Ερυθρά Θάλασσα».

**β) Δέκα Εντολές: Είναι σημαντικοί
οι κανόνες στη ζωή μας;**

Τι λένε οι Δέκα Εντολές;

κανόνες, Δέκα Εντολές

Η δασκάλα μπαίνει στην τάξη και βλέπει ότι επικρατεί απίστευτη φασαρία. Άλλοι είναι πάνω στα θρανία, άλλοι φωνάζουν, άλλοι χορεύουν και άλλοι τραγουδάνε. Ο Σταύρος και η Ελένη μαλώνουν για ένα μολύβι. Η δασκάλα προχωρά προς τον πίνακα ανακοινώσεων και δείχνει ένα πολύχρωμο χαρτί. Εκεί ήταν γραμμένοι οι κανόνες της τάξης, που είχαν συμφωνήσει όλοι μαζί στην αρχή της χρονιάς. Καλεί τον Σταύρο και την Ελένη να τους διαβάσουν δυνατά.

«Σεβόμαστε το δικαίωμα του διπλανού μας να παρακολουθήσει το μάθημα. Ακούμε με προσοχή τη δασκάλα, όπως μας ακούει και εκείνη με προσοχή. Όταν θέλουμε να πούμε κάτι, σηκώνουμε το χέρι». Και συνεχίζουν με άλλους κανόνες.

«Γιατί υπάρχουν αυτοί οι **κανόνες** στον τοίχο; Θυμάστε τι έχουμε πει;» ρωτάει η δασκάλα.

«Γιατί **κάθε σχέση πρέπει να έχει κανόνες**» λέει ο Σταύρος, ο οποίος θυμήθηκε μια συζήτηση στην αρχή της χρονιάς για τους κανόνες της τάξης.

«Δηλαδή;» ρωτάει η δασκάλα. «Ποια σχέση;»

«Η σχέση μας μαζί σας και η σχέση μεταξύ μας. Είναι μια **συνεργασία**. Και μια συνεργασία δε λειτουργεί σωστά, αν δεν τηρούμε τους κανόνες» λέει η Ελένη.

«Πολύ ωραία! Χαίρομαι που το θυμηθήκατε. Καθίστε τώρα κάτω. Για να γίνει σωστά το μάθημά μας και να έχει νόημα, πρέπει όλοι -μα όλοι- να τηρούμε τους κανόνες. Γιατί, άραγε, είναι τόσο σημαντικοί οι κανόνες στη ζωή μας γενικότερα;»

Η Δανάη σηκώνει το χέρι. «Για να **ορίζεται η ελευθερία του καθενός**, γιατί δεν πρέπει ο καθένας να κάνει ό,τι θέλει. Δε θα λειτουργεί τίποτα σωστά» λέει.

«Πολύ σωστά. Θυμάστε που ο Θεός είχε δώσει στον Μωυσή τις Δέκα Εντολές, για να τις τηρούν οι Ισραηλίτες, έτσι ώστε να έχουν **δίκαιη σχέση με τον Θεό** αλλά και μεταξύ τους, ως **κοινωνία**; Μπορείτε να τις θυμηθείτε;» Και η δασκάλα τις λέει:

*Ένας είναι ο Θεός
και μην ορκίζεσαι ποτέ στο όνομά Του χωρίς λόγο.
Μη φτιάχνεις ψεύτικους θεούς, που λέγονται είδωλα, και μην τους προσκυνήσεις.
Να ξεκουράζεσαι την Κυριακή, τη μέρα του Κυρίου.
Τους δυο γονείς σου να τιμάς, να αγαπάς και να φροντίζεις μέχρι τα γηρατειά τους.
Μην αφαιρείς ποτέ ζωή.
Ποτέ να μην προδώσεις όσους σε αγαπούν.
Μην κλέψεις τίποτα ποτέ.
Να μην πεις ψέματα ποτέ και για κανέναν.
Να μη ζηλεύεις και να μη διεκδικείς τίποτα από όσα δε σου ανήκουν.
(Έξοδος 20:1-17, έμμετρη διασκευή)*

1

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΙΧΟΥ

Γράφουμε σε ένα χαρτόνι πέντε σημαντικούς κανόνες της τάξης μας. Σε ένα άλλο χαρτόνι, διαφορετικού χρώματος, γράφουμε πέντε από τις Εντολές που έδωσε ο Θεός στον Μωυσή και μας έκαναν περισσότερη εντύπωση. Κολλάμε τα χαρτόνια στον τοίχο και θυμόμαστε τους κανόνες αυτούς που κάνουν την καθημερινότητά μας πιο όμορφη.

2

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΙΧΟΥ

Γιατί χρειαζόμαστε κανόνες στη ζωή μας; Τι καλό μάς προσφέρουν; Τι ρυθμίζουν; Γιατί έδωσε ο Θεός Εντολές στον Μωυσή και στους Ισραηλίτες;

Συζητάμε με τις ομάδες μας και καταγράφουμε τις απαντήσεις σε ένα χαρτί. Διαβάζουμε στην τάξη τις ιδέες μας και παρατηρούμε εάν οι υπόλοιπες ομάδες είχαν παρόμοιες απόψεις.

3

ΕΝΤΟΛΕΣ ΓΕΜΑΤΕΣ ΝΟΗΜΑ

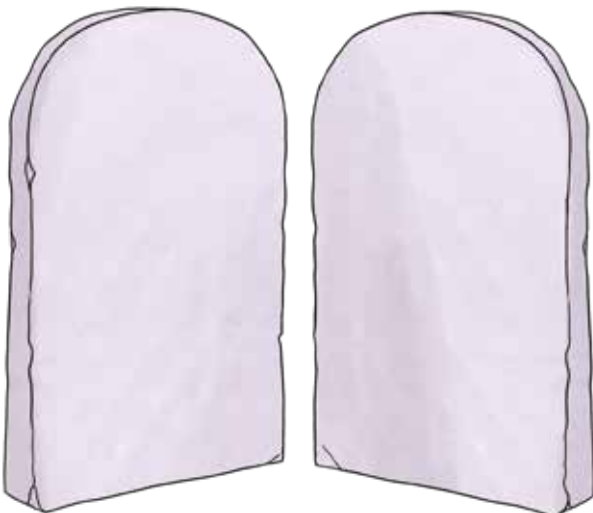
Επιλέγουμε μία από τις παρακάτω Εντολές. Έπειτα, γράφουμε στο τετράδιό μας μια παράγραφο με δικά μας λόγια, εξηγώντας την Εντολή και τονίζοντας τη σημασία της.

Τους δυο γονείς σου να τιμάς,
να αγαπάς και να φροντίζεις μέχρι τα γηρατειά τους.

Να μη ζηλεύεις και να μη διεκδικείς τίποτα
από όσα δε σου ανήκουν.

4

ΜΙΚΡΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ

Σημειώνουμε τις Δέκα Εντολές του σημερινού μας μαθήματος και στη συνέχεια ζωγραφίζουμε σε ένα φύλλο χαρτί τον Μωυσή στο Όρος Σινά να τις παραλαμβάνει από τον Θεό.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε το ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος. Εξηγούμε τις λέξεις: «προδίδω» και «τιμώ».

12. Σπουδαίες γυναίκες της Αγίας Γραφής

α) Προσφέρω τον εαυτό μου, βοηθώ χωρίς αντάλλαγμα. Η ιστορία της Ρουθ

Ποια ήταν η Ρουθ από την Παλαιά Διαθήκη, που δε σκέφτηκε τον εαυτό της, αλλά πρόσφερε χωρίς αντάλλαγμα;

θυσία για τους άλλους, ανιδιοτέλεια

Σήμερα τα παιδιά έχουν ως αποστολή να φέρουν στο σχολείο παραδείγματα γυναικών που θαυμάζουν από τον συγγενικό ή φιλικό τους κύκλο.

«Εγώ έχω να σας πω για την ξαδέρφη μου, που φροντίζει τη γιαγιά μας εδώ και δύο χρόνια» λέει ο Πέτρος. «Η γιαγιά μας είναι κατάκοιτη στο κρεβάτι. Έχει μείνει μόνη της, έτσι η ξαδέρφη μου την έχει πάρει στο σπίτι της. Το πρωί πηγαίνει στη δουλειά και όλο το απόγευμα και όλη νύχτα προσέχει τη γιαγιά στο σπίτι της. Είναι καλλιτέχνις η ξαδέρφη μου και ήθελε να πάει στο Λονδίνο να δουλέψει, αλλά τα παράτησε όλα για να **φροντίζει** τη γιαγιά. Όταν τη ρώτησα, μου είπε: «**Εγώ είμαι νέα ακόμη και θα βρω τον δρόμο μου. Η γιαγιά έχει λίγα χρόνια ζωής, και θέλω να τη βοηθήσω να τα ζήσει ήρεμα και μέσα στην αγάπη. Τόσα έκανε για εμάς, εξάλλου**». Γι' αυτό θαυμάζω πολύ τη μεγάλη μου ξαδέρφη, τη Ναταλία. Γιατί **ενδιαφέρεται** τόσο πολύ για τους άλλους και γίνεται **θυσία**».

«Η ξαδέρφη σου, Πέτρο, μου θυμίζει πολύ τη **Ρουθ** από την Παλαιά Διαθήκη», λέει η δασκάλα, «που έδειξε την αγάπη της στη μητέρα του άντρα της, δηλαδή την πεθερά της. Ο άντρας της Ρουθ πέθανε, όταν ήταν νέα, και η ηλικιωμένη πεθερά της έμεινε χωρίς κανέναν άνθρωπο να τη φροντίσει. Η πεθερά της, παρότι θα έμενε μόνη πια, ζήτησε από τη Ρουθ να επιστρέψει στο πατρικό της. Όμως εκείνη αρνήθηκε να την αφήσει μόνη της και έμεινε να τη φροντίζει».

*Η Ρουθ έδειξε αφοσίωση, δεν κοίταξε συμφέρον.
Προστάτεψε την πεθερά την ηλικιωμένη,
τη φρόντισε πολύ, αφοσιωμένη.
Αργότερα, ανταμείφθηκε για τη θυσία αυτή.
Βρήκε έναν σύζυγο καλό και έκανε τον Ωβήδ τον γιο,
που ήταν του Δαβίδ, του βασιλιά, ο παππούς,
και από τον παππού αυτόν
απόγονος μετά από χρόνια ήταν ο Ιησούς!*

Με απλά λόγια, από τη γενιά της Ρουθ γεννήθηκε ο Χριστός.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΜΙΚΡΟΙ/-ΕΣ ΑΦΗΓΗΤΕΣ/-ΤΡΙΕΣ

Ένας/Μια μαθητής/-τρια αφηγείται στην τάξη την ιστορία της Ρουθ, σύμφωνα με όσα έμαθε στο σημερινό μας μάθημα. Χρησιμοποιεί τις παρακάτω λέξεις:

αφοσίωση - αγάπη - πεθερά - ηλικιωμένη - προστασία

2 ΜΙΚΡΟΙ/ΜΙΚΡΕΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΟΙ

Ας γράψουμε όλοι μαζί τι σημαίνουν οι παρακάτω λέξεις του μαθήματός μας. Ένα λεξικό μπορεί να μας βοηθήσει. Στη συνέχεια, γράφουμε προτάσεις με τις λέξεις αυτές στο τετράδιό μας.

εμπιστοσύνη

αφοσίωση

θυσία

3 ΕΝΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Στο σημερινό μάθημα ο Πέτρος μιλά για την ξαδέρφη του που φροντίζει τη γιαγιά τους. Επιλέγουμε κι εμείς μια γυναίκα από το οικογενειακό ή το φιλικό περιβάλλον μας, που κάνει καθημερινό αγώνα προσπαθώντας να βοηθήσει κάποιον. Μια γυναίκα ηρωίδα! Γράφουμε λίγα λόγια για εκείνη και το έργο της.

Μια γυναίκα ηρωίδα

.....

.....

.....

.....

.....

4 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ;

Συνδεόμαστε εδώ και κάνουμε την ψηφιακή δραστηριότητα Σωστού - Λάθους που έχει σχέση με την ιστορία της Ρουθ.

**β) Δε φοβάμαι, εμπιστεύομαι.
Η γενναία Εσθήρ**

**Γιατί η Εσθήρ από την Παλαιά Διαθήκη
είναι παράδειγμα γενναιότητας και
εμπιστοσύνης στον Θεό;**

γενναιότητα, εμπιστοσύνη στον Θεό

Η Δανάη μιλάει για τη θεία της, την Ευγενία, την αδελφή της μητέρας της. «Είναι μια πολύ δυναμική γυναίκα, αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού! Εκεί οι περισσότεροι είναι άντρες. Η θεία μου ταξιδεύει πολύ και πάντα βρίσκεται πάνω σε ένα καράβι. Είναι **δίκαιη** με όλους και όλοι τη **σέβονται** και την **εμπιστεύονται**, ακόμα και όταν παίρνει δύσκολες αποφάσεις. Είναι πολύ **ταπεινή** και πάντα βρίσκει **δύναμη**. Είναι πάντα έτοιμη να υπερασπιστεί την πατρίδα μας, αν υπάρξει ανάγκη. Όταν τη ρώτησα πώς αισθάνεται με τη δουλειά της, μου απάντησε: **Προσεύχομαι κάθε μέρα στον Θεό** να είναι βοηθός μου σε αυτόν τον δύσκολο ρόλο που έχω».

«Η περίπτωση της θείας σου μου θυμίζει την ιστορία της **Εσθήρ** από την Παλαιά Διαθήκη» λέει η δασκάλα. «Η βασίλισσα Εσθήρ, αν και είχε τόσο μεγάλο αξίωμα, ήταν πολύ ταπεινή. Και, παρόλο που τότε οι γυναίκες δεν είχαν τόση δύναμη ανάμεσα στους άντρες, εκείνη ήταν **δυναμική** και **υπερασπίστηκε τον λαό της**».

*Ο Αμάν ήταν άδικος και τον λαό αδικούσε.
Διοικητής ήταν του βασιλιά, και όλοι να τον προσκυνούν
συνέχεια απαιτούσε.*

*Μα οι Εβραίοι δε δέχτηκαν ποτέ να προσκυνήσουν
και ο Αμάν τον βασιλιά έπεισε να τους δολοφονήσουν.*

*Τότε μιλήσαν στην Εσθήρ, βασίλισσα γενναία,
του βασιλιά τη γνώμη να αλλάξει
και τους Εβραίους να μην πειράξει.*

*Η Εσθήρ όμως φοβότανε, πώς να τον μεταπεισεί;
Κανείς δεν τόλμαγε να του αντιμιλήσει.*

*Νήστεψε όμως, προσευχήθηκε βαθιά,
με θάρρος γέμισε και λόγια είπε σοφά στον βασιλιά
που του γλυκάναν την καρδιά.*

(Εσθήρ 1-10, έμμετρη διασκευή)

Τα παιδιά εντυπωσιάζονται από το ότι δύο γυναίκες -η Εσθήρ και η Ρουθ, για την οποία μιλήσαμε στο προηγούμενο μάθημα- μπορούν, παρόλο που έζησαν σε τόσο παλιά χρόνια, να αποτελούν ακόμη παράδειγμα προς μίμηση. Εντυπωσιάζονται και με το πόσο μοιάζουν οι γυναίκες μεταξύ τους, σε όλες τις εποχές.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΝΑ ΔΥΟ

Συζητάμε με τον/τη διπλανό/-ή μας και απαντάμε στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ποια πράξη της Εσθήρ δείχνει ότι είχε μεγάλο θάρρος;

.....

Σε ποιον είχε εμπιστοσύνη η Εσθήρ και τα κατάφερε;

.....

Τι μας διδάσκει η Εσθήρ μέσα από τη ζωή της;

.....

2

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΗΣ ΕΣΘΗΡ

Διαβάζουμε την προσευχή της Εσθήρ και, στη συνέχεια, γράφουμε κι εμείς τη δική μας προσευχή προς τον Θεό.

Εσύ Θεέ, που έχεις τη δύναμη πάνω σε όλους, άκουσε τη φωνή των απελπισμένων. Λύτρωσέ μας από τη δύναμη των κακών ανθρώπων κι απάλλαξε κι εμένα από τους φόβους μου.

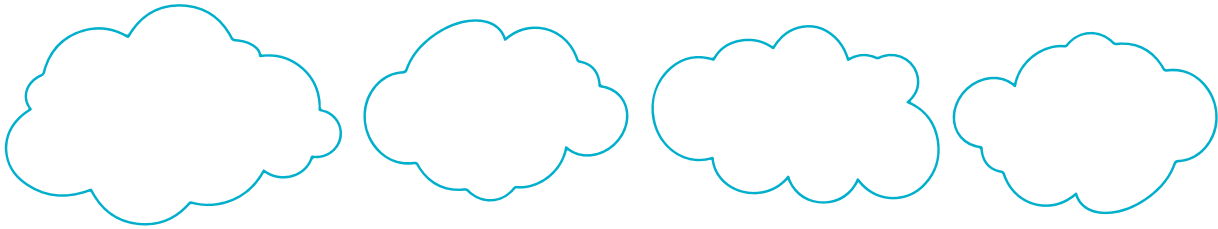
.....

.....

.....

3 ΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Βρίσκουμε επίθετα, για να χαρακτηρίσουμε την Εσθήρ και τη Ρουθ, δύο σπουδαίες γυναίκες της Παλαιάς Διαθήκης.

4 Α, Β ή Γ;

Βρίσκουμε τη σωστή απάντηση.

Τι απαιτούσε ο Αμάν από τον λαό;

α. Να τον προσκυνήσουν. β. Να του πληρώνουν φόρους. γ. Να τον ψηφίσουν.

Πώς αντέδρασαν οι Εβραίοι;

α. Τον προσκύνησαν. β. Δεν τον προσκύνησαν. γ. Τον έδιωξαν μακριά.

Τι έκανε ο Αμάν αμέσως μετά την αντίδραση των Εβραίων;

α. Διέταξε να τους σκοτώσουν. β. Τους μίλησε με ευγένεια. γ. Άλλαξε τον νόμο.

Πώς αντέδρασε η Εσθήρ;

α. Φοβήθηκε και κρύφτηκε. β. Έφυγε σε άλλη χώρα. γ. Μίλησε στον βασιλιά.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε στο ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος τι σημαίνουν οι λέξεις «ταπεινός» και «δίκαιος».

13. Η πίστη και το θάρρος νικούν τη σωματική δύναμη: Δαβίδ και Γολιάθ

**Τι συνέβη κατά τη μάχη μεταξύ του Δαβίδ και του Γολιάθ;
Τι μας διδάσκει αυτή η ιστορία για τις δύσκολες καταστάσεις;**

πίστη, θάρρος

«Μα, δεν μπορώ να τα καταφέρω!» παραπονιέται ο Κωστής. Έχει ξεκινήσει να προπονείται στο ακόντιο και στοχεύει μια μέρα να φτάσει ως τους παραολυμπιακούς! **Δυσκολεύεται** όμως, δεν είναι και πολύ εύκολο.

«Κωστή, δεν υπάρχει **δεν μπορώ**», του λέει ο προπονητής του. «Φαντάσου το ακόντιο ως έναν γίγαντα που πρέπει να νικήσεις. Έχε πίστη στον εαυτό σου. Έλα να κάνουμε ένα διάλειμμα, να σου πω μια ιστορία για δύναμη και **πίστη** και μυαλό:

»Ο **Δαβίδ**, από την Παλαιά Διαθήκη, έγινε βασιλιάς πολύ νέος, σε ηλικία τριάντα ετών. Κυβέρνησε δίκαια, με πίστη και πάντα σύμφωνα με το θέλημα του Θεού. Πριν γίνει, όμως, ξακουστός και βασιλιάς, ξέρεις τι συνέβη; Οι Φιλισταίοι ήταν οι φοβερότεροι εχθροί των Ισραηλιτών. Σε κάποια μάχη παρουσιάστηκε ένας πανύψηλος Φιλισταίος, πολύ άγριος στην όψη και με χοντρή πανοπλία, ο **Γολιάθ**. Ζήτησε να μονομαχήσει με όποιον Εβραίο θα τολμούσε να τα βάλει μαζί του. Μάλιστα, αυτή η μονομαχία θα έκρινε όλη τη μάχη. Αν νικούσε ο Γολιάθ, θα νικούσαν όλοι οι Φιλισταίοι, κι αν νικούσε ο αντίπαλός του, όλοι οι Εβραίοι. Όλοι, όμως, έτρεμαν τον φοβερό γίγαντα. Μόνον ο νεαρός Δαβίδ πλησίασε τον βασιλιά Σαούλ και είπε: *Ποιος είναι αυτός ο άπιστος που ντροπιάζει τον λαό του Θεού; Εγώ θα παλέψω μαζί του. Ο Κύριος θα με σώσει. Ο Σαούλ του απάντησε: Πήγαινε, παιδί μου, κι ο Θεός ας είναι μαζί σου.*

*Έτσι, φορτώσαν τον Δαβίδ με μία πανοπλία
μα δεν του ταίριαζε, δεν ήτανε ταχύς,
την πέταξε από πάνω του, πήρε μία σφεντόνα
δυο βότσαλα στην τσέπη κι ένα ραβδί, ευθύς.*

Ο Γολιάθ κορόιδεψε, του είπε:

*“σκυλί με πέρασες και μου κουβάλησες ραβδί να με χτυπήσεις;
Τροφή θα γίνεις στα όρνια, αν πας να με νικήσεις”.*

*Μα ο Δαβίδ απάντησε: “Εσύ έχεις τα όπλα σου
κι εγώ έχω τον Θεό μου.*

Θα σε νικήσω και παντού θα ακούν για τον λαό μου”.

»Πήρε ένα βότσαλο και το έβαλε στη σφεντόνα. Την τέντωσε και στόχευσε στο μέτωπό του. Ο Γολιάθ σωριάστηκε στο έδαφος. Έτσι, όλοι οι Φιλισταίοι άρχισαν να υποχωρούν τρομαγμένοι, και οι Ισραηλίτες να τους καταδιώκουν (Α΄ Βασιλειών 17:41-52, παράφραση). Κατάλαβες τώρα; Όταν μπροστά μας έχουμε **δυσκολίες** και **εμπόδια** που μοιάζουν σαν τον γίγαντα Γολιάθ, η **πίστη στον Θεό** μπορεί να μας κάνει να νικήσουμε όλες τις δύσκολες μάχες! Κι εσύ είσαι ένας **μαχητής!**».

Το πρόσωπο του Κωστή λάμπει. Κυλάει τις ρόδες του καρτσιού και πιάνει με αποφασιστικότητα το ακόντιο για άλλη μια ρίψη.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΚΕΨΟΥ, ΣΥΖΗΤΗΣΕ, ΜΟΙΡΑΣΟΥ

Σκεφτόμαστε δύσκολες καταστάσεις της ζωής μας, στις οποίες νομίζαμε ότι δε θα τα καταφέραμε. Συμπληρώνουμε τον πίνακα και μοιραζόμαστε τις εμπειρίες μας με την τάξη.

Τι ήταν αυτό που μας δυσκόλεψε;	Πώς τα καταφέραμε τελικά;
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Κάνουμε τώρα το ίδιο για τον Δαβίδ.

Τι ήταν αυτό που φαινόταν πολύ δύσκολο να καταφέρει ο Δαβίδ;	Πώς τα καταφέρει τελικά; Τι τον βοήθησε;
<input type="text"/>	<input type="text"/>

2 ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Παρατηρούμε την εικόνα που παρουσιάζει τον Δαβίδ και τον Γολιάθ. Συζητάμε με την ομάδα μας και γράφουμε τέσσερα επίθετα που χαρακτηρίζουν τον Δαβίδ με βάση όσα μάθαμε στο σημερινό μας μάθημα.

<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Osmar Schindler (1888)
Δαβίδ και Γολιάθ
Galerie Neue Meister
Δρέσδη, Γερμανία

3 ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Οργανώνουμε ένα μικρό θεατρικό παιχνίδι. Ένας/Μια μαθητής/-τρια υποδύεται τον Δαβίδ και ένας/μια άλλος/-η τον Γολιάθ. Φανταζόμαστε τον διάλογο τους και τον παρουσιάζουμε στην τάξη. Οι υπόλοιποι μαθητές/-τριες μπορούν να κάνουν ερωτήσεις στους δύο ήρωες.

4 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ

Συνδεόμαστε εδώ και κάνουμε την ψηφιακή δραστηριότητα Σωστού - Λάθους με θέμα τον Δαβίδ και τον Γολιάθ.

14. Ο Προφήτης Ηλίας αφοσιώνεται στο θέλημα του Θεού

Ποιος ήταν ο Προφήτης Ηλίας και πόσο αφοσιωμένος ήταν στον Θεό;

αφοσίωση, φώτιση

Είναι καλοκαίρι και τα παιδιά βρίσκονται στην κατασκήνωση. Είναι η γιορτή του Προφήτη Ηλία. Ο Ηλίας, ο συμμαθητής των παιδιών, έχει γιορτή και γενέθλια μαζί! Τα παιδιά τον ρωτούν πώς γίνεται αυτό και αν ξέρει κάποια πληροφορία για τον άγιό του.

«Ήταν **προφήτης**» λέει ο Ηλίας. Και ξέρω ότι **έζησε περίπου 800-900 χρόνια** πριν τον Χριστό! Εγώ γεννήθηκα στη γιορτή του Προφήτη Ηλία, 20 Ιουλίου, κι έτσι με ονόμασαν Ηλία.

«Δηλαδή, **τι σημαίνει προφήτης;**», τον ρωτούν.

Ο Ηλίας πρόσφατα είχε κάνει μια εργασία για τον Προφήτη Ηλία. «Περιμένετε, θα σας διαβάσω αυτό που είχα γράψει τότε: “Ήταν ένας άνθρωπος **φωτισμένος από τον Θεό** που μίλησε μέσα από θαύματα. Είχε μεγάλη **εμπιστοσύνη** στον Θεό και έζησε δύσκολα χρόνια, όταν βασιλιάς ήταν ένας άδικος άνθρωπος, ο Αχαάβ. Ήταν όμως και δραστήριος, θαρραλέος. Πράγματι, με το θέλημα του Θεού ο Ηλίας έγινε προφήτης. Έκανε πολλά **θαύματα** και μπορούσε, με τη **βοήθεια του Θεού**, να επηρεάζει τα καιρικά φαινόμενα. Αποδείκνυε ότι οι ξένοι θεοί ήταν ψεύτικοι, ενώ -χωρίς να διστάζει- **προφήτευε και έλεγε την αλήθεια** για δυσάρεστα γεγονότα που θα έρχονταν λόγω της απιστίας των ανθρώπων. Όταν αποκάλυψε στον βασιλιά Αχαάβ τα τρία χρόνια ξηρασίας που θα έπλητταν τον τόπο, τον κυνήγησαν. Με εντολή του Θεού, ο Ηλίας έφυγε και πήγε να κρυφτεί κοντά στον χείμαρρο Χορράθ, όπου τα κοράκια τού έφερναν ψωμί το πρωί και κρέας το βράδυ. Προφήτευσε πολύ μεγάλα γεγονότα με τη βοήθεια του Θεού. Όταν έφτασε στο τέλος της αποστολής του, ο Ηλίας **αναλήφθηκε**, δηλαδή ανέβηκε **στους ουρανούς**. Δεν πέθανε, αλλά πήγε κατευθείαν κοντά στον Θεό!” (Γ΄ Βασιλειών 18:1-46, παράφραση).

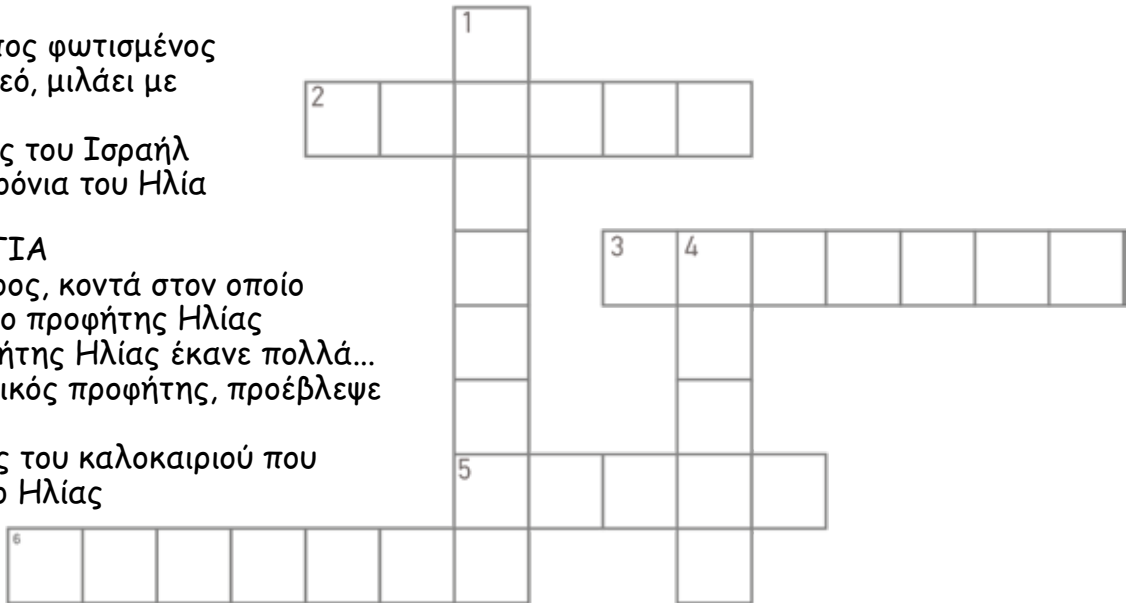
1 ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΜΟΥ

ΚΑΘΕΤΑ

- 1. Άνθρωπος φωτισμένος από τον Θεό, μιλάει με θαύματα
- 4. Βασιλιάς του Ισραήλ κατά τα χρόνια του Ηλία

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

- 2. Χείμαρρος, κοντά στον οποίο κρύφτηκε ο προφήτης Ηλίας
- 3. Ο προφήτης Ηλίας έκανε πολλά...
- 5. Σημαντικός προφήτης, προέβλεψε Ξηρασία
- 6. Ο μήνας του καλοκαιριού που γιορτάζει ο Ηλίας

2 ΚΑΤΑΙΓΙΣΜΟΣ ΙΔΕΩΝ

Συζητάμε με την ομάδα μας και σημειώνουμε τρία πράγματα που μας εντυπωσίασαν περισσότερο στον Προφήτη Ηλία.

1.

2.

3.

3 Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ

Διαβάζουμε το σημερινό μας μάθημα και εντοπίζουμε τι σημαίνει η λέξη «προφήτης». Γράφουμε εδώ τη σημασία και τη μαθαίνουμε.

Προφήτης είναι.....

.....

4 ΠΟΡΤΡΕΤΟ

Σε ένα φύλλο χαρτί ζωγραφίζουμε τον Προφήτη Ηλία. Γύρω του σημειώνουμε σε συνεφάκια τα χαρίσματά του και τις ικανότητές του, γράφοντας επίθετα ή μικρές προτάσεις.

Συζητάμε, στη συνέχεια, ποιες πράξεις του Προφήτη Ηλία μάς δείχνουν ότι είχε πίστη και αφοσίωση στον Θεό.

5 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ;

Συνδεόμαστε εδώ και κάνουμε τη δραστηριότητα Σωστού - Λάθους με θέμα τον Προφήτη Ηλία.

15. Προφήτης Ησαΐας, ο «πέμπτος Ευαγγελιστής»

Πώς προφήτευσε ο Προφήτης Ησαΐας τον ερχομό του Χριστού τόσα χρόνια πριν;

προφήτης, προετοιμασία

«Μιας που πιάσαμε τους προφήτες, ας πούμε και για τον **Ησαΐα** και τον Δανιήλ που είναι οι μεγαλύτεροι προφήτες που γιορτάζουμε στη χριστιανική Εκκλησία. Ξέρετε τίποτα για τον Ησαΐα;» λέει η δασκάλα.

«Εγώ ξέρω το **Ησαΐα χόρευε** που λένε στους γάμους και περπατάνε γύρω γύρω ο παπάς με το ζευγάρι και τον/την κουμπάρο/-α! Το έκαναν το περασμένο Σάββατο και στον γάμο της θείας μου που ήμουν παρανυφάκι. Όμως, κυρία, δεν ξέρω τι σημαίνει...» λέει η Δανάη.

«Ελάτε να σας πω» λέει η δασκάλα. «Ο Προφήτης Ησαΐας ονομάζεται και **πέμπτος Ευαγγελιστής**, τόσο σημαντικός ήταν. Είχε μεγάλη ευφυΐα και ήταν σπουδαία προσωπικότητα της εποχής του, καθώς και σπουδαίος καθοδηγητής. Ήταν απόλυτα αφοσιωμένος στον Θεό και μιλούσε για την αξία της πίστης. Παρότι γεννήθηκε πολλά χρόνια πριν από τον Χριστό, προφήτευσε με εντυπωσιακές λεπτομέρειες τον ερχομό του: είπε ότι θα γεννηθεί από μια γυναίκα που δε θα έχει παντρευτεί και πως η γέννησή του θα σημάνει μια νέα εποχή για τον άνθρωπο, φέρνοντας την ελπίδα για σωτηρία από την αμαρτία!»

«Μα, κυρία, πώς το ήξερε;»

«Οι προφήτες είχαν τη φώτιση του Θεού. Καταλάβαιναν το **θέλημά Του** και το μετέφεραν στους ανθρώπους. Τους μιλούσε το Άγιο Πνεύμα» εξηγεί η δασκάλα. «Είναι λίγο δύσκολο να το καταλάβουμε αυτό με τη λογική μας. Καλύτερα να το καταλαβαίνουμε και να το νιώθουμε με την καρδιά μας».

«Και πότε γιορτάζει;»

«Η χριστιανική Εκκλησία τιμά τη μνήμη του στις 9 Μαΐου».

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Χωριζόμαστε σε ομάδες και προετοιμάζουμε ερωτήσεις που θα κάναμε στον Προφήτη Ησαΐα. Στη συνέχεια, επιλέγουμε έναν/μία συμμαθητή/-ριά μας από κάθε ομάδα, ο/η οποίος/-α υποδύεται τον προφήτη. Τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας τού/τής κάνουν ερωτήσεις.

Γράφουμε εδώ κάποιες από τις ερωτήσεις, όπως στο παράδειγμα:

Πότε έζησες;

	;		;
	;		;

2 ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Παρατηρούμε την εικόνα και απαντάμε στις ερωτήσεις:

- Ποιος προφήτης παρουσιάζεται εδώ;

_____

- Τι κρατάει;

_____

Ο Προφήτης Ησαΐας, ἔργο Κωνσταντίνου Γιωτάκη
Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Αλίμου

- Ποια προφητεία νομίζετε ότι διαβάζει; _____

3 ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΟΥΜΕ ΤΑ ΚΕΝΑ

Ποιες λέξεις λείπουν; Τις συμπληρώνουμε στα κενά.

Μεσσίας - φώτιση - Προφήτης - κόσμο - μνήμη

Τι είπε η δασκάλα στα παιδιά στο σημερινό μας μάθημα;

Η δασκάλα μας μάς είπε ότι ο _____ Ησαΐας θεωρείται ισάξιος με τους Ευαγγελιστές. Προέβλεψε ότι ο _____ θα γεννηθεί από μια γυναίκα που δε θα έχει παντρευτεί και θα φέρει τη σωτηρία στον _____. Η δασκάλα μας μάς τόνισε ότι ο Ησαΐας ήταν αφοσιωμένος στον Θεό. Η _____ του Θεού έδωσε στους προφήτες τη δυνατότητα να καταλαβαίνουν και να μεταδίδουν το θέλημά Του. Στο τέλος του μαθήματος, μάθαμε ότι η Εκκλησία τιμά τη _____ του Ησαΐα στις 9 Μαΐου.

4 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ;

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε την ψηφιακή δραστηριότητα Σωστού - Λάθους.

Συνδεόμαστε στο ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος και βλέπουμε τι σημαίνουν οι λέξεις «Ευαγγελιστές» και «Μεσσίας».

16. Ο Προφήτης Δανιήλ και τα λιοντάρια

Τι μας διδάσκει η ιστορία του Προφήτη Δανιήλ για την πίστη στον Θεό στους μεγαλύτερους κινδύνους;

σωτηρία, κίνδυνος

«Και ο Προφήτης Δανιήλ;» ρωτούν τα παιδιά.

«Ο **Προφήτης Δανιήλ** τιμάται από τη χριστιανική Εκκλησία στις 17 Δεκεμβρίου. Την ημέρα αυτή γιορτάζουν όσοι φέρουν το όνομα Δανιήλ και Δανιηλία. Ο Δανιήλ καταγόταν από το βασιλικό γένος του Δαβίδ. Έζησε και έδρασε στη **Βαβυλώνα** τον καιρό που οι Εβραίοι ήταν αιχμάλωτοι στους Βαβυλώνιους. Ήταν μορφωμένος και σοφός και έτσι πήρε μεγάλη θέση στην αυλή του βασιλιά. Είχε το **χάρισμα** να μαντεύει και να **προφητεύει**. Επειδή, όμως, παρά τη διαταγή του βασιλιά, **εξακολουθούσε να προσεύχεται στον Θεό**, τον έριξαν στο λάκκο με τα λιοντάρια, από όπου, **με τη βοήθεια του Θεού**, βγήκε χωρίς να πάθει τίποτα!» (Δανιήλ 6, παράφραση).

«Είχα ακούσει για το θαύμα 'Ο Δανιήλ και τα λιοντάρια'. Ο Δανιήλ σώθηκε από τον λάκκο με τα λιοντάρια. Τώρα κατάλαβα τι είναι και τι είχε συμβεί...» λέει ο Κωστής.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1

ΣΙΩΠΗΛΟ ΕΡΕΘΙΣΜΑ

Διαβάζουμε τα παρακάτω κείμενο:

Τότε ο βασιλιάς διέταξε να φέρουν το Δανιήλ και να τον ρίξουν στον λάκκο των λεόντων. Και είπε στον Δανιήλ: Ο Θεός σου, που τον λατρεύεις συνεχώς, ας σε σώσει (Δανιήλ 6:17).

Τι σκέφτηκε ο Δανιήλ, μόλις ο βασιλιάς διέταξε να τον ρίξουν στα λιοντάρια;

.....

Πώς ένιωσε ο Δανιήλ, μόλις άκουσε τη διαταγή του βασιλιά; Συμπληρώνουμε τέσσερα συναισθήματά του:

1..... 2..... 3..... 4.....

Τι χρειάζεται να έχουμε, για να αντιμετωπίσουμε ακόμα και τους πιο μεγάλους κινδύνους; Γράφουμε μια πρόταση με την κεντρική ιδέα του μαθήματός μας.

.....

2

ΑΣ ΖΩΓΡΑΦΙΣΟΥΜΕ!

Πώς φανταζόμαστε τον Δανιήλ ανάμεσα στα λιοντάρια;

Ζωγραφίζουμε τη σκηνή.

3

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΖΟΥΜΕ

Συνδεόμαστε εδώ και τοποθετούμε τις λέξεις στα αντίστοιχα κενά των προτάσεων που έχουν σχέση με τον Προφήτη Δανιήλ.

4

ΔΕΛΤΙΟ ΕΞΟΔΟΥ

Φτάσαμε στο τέλος του μαθήματος. Ας κάνουμε έναν αναστοχασμό!

Κάτι καινούριο που έμαθα στο σημερινό μάθημα είναι...

.....

Με δυσκόλεψε .....

Χάρηκα που .....

Θα εφαρμόσω στη ζωή μου το δίδαγμα του μαθήματος, δηλαδή ότι.....

.....

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε στο ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος και βλέπουμε τι σημαίνουν οι λέξεις «αιχμάλωτοι» και «χάρισμα».

ΤΙ ΕΧΩ ΜΑΘΕΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ;

Στην ενότητα αυτή μάθαμε για κάποια πολύ σημαντικά πρόσωπα και γεγονότα από την Παλαιά Διαθήκη, που μας διδάσκουν την αξία της πίστης, της αφοσίωσης και της αγάπης. Ξεκινήσαμε με τον **Αβραάμ**, τον εκλεκτό και πιστό φίλο του Θεού. Είδαμε πώς ο Αβραάμ, με εμπιστοσύνη και αγάπη προς τον Θεό, άφησε την πατρίδα του για να ακολουθήσει το θέλημά Του, δίνοντας παράδειγμα αληθινής πίστης και εμπιστοσύνης.

Συνεχίσαμε με την **ιστορία των αδελφών Ησαΐ και Ιακώβ**, όπου γνωρίσαμε τη σημασία της αγάπης και της ειλικρίνειας στις αδελφικές σχέσεις. Καταλάβαμε πόσο σημαντικό είναι να υπάρχουν όμορφες σχέσεις μεταξύ των αδελφών.

Η ιστορία του **Ιωσήφ** μάς διδάξε ότι η ζήλια και ο ανταγωνισμός μεταξύ αδερφών δεν ωφελούν ποτέ, ενώ η συγχώρεση και η αγάπη φτιάχνουν πάντα τις σχέσεις μας με τους άλλους.

Μάθαμε για τον **Μωυσή και τις Δέκα Εντολές**, καθώς και για το πώς ο Θεός εμφανίστηκε και του έδωσε τους κανόνες για μια δίκαιη και όμορφη κοινωνία.

Στη συνέχεια, μελετήσαμε **σπουδαίες γυναίκες της Αγίας Γραφής**, όπως τη **Ρουθ** και την **Εσθήρ**, από τις οποίες μάθαμε για τη θυσία για τους άλλους και την εμπιστοσύνη στον Θεό.

Από την ιστορία του **Δαβίδ** και του **Γολιάθ** καταλάβαμε ότι η πίστη και το θάρρος νικούν τη φυσική δύναμη.

Ακόμη, μάθαμε για τους **Προφήτες Ηλία και Ησαΐα** οι οποίοι, με την αφοσίωση και τις προφητείες τους, μας έδειξαν τον δρόμο προς το θέλημα του Θεού και τη σωτηρία, ακόμη και στους μεγαλύτερους κινδύνους.

Τέλος, μιλήσαμε για τον **Δανιήλ** που ήταν σοφός και είχε το χάρισμα να προφητεύει, γι' αυτό και είχε σημαντική θέση στο παλάτι του βασιλιά. Αλλά, επειδή προσευχόταν στον Θεό παρά τη διαταγή του βασιλιά, τον έριξαν σε έναν λάκκο με λιοντάρια. Με τη βοήθεια του Θεού, όμως, βγήκε από τον λάκκο σώος, χωρίς να πάθει τίποτα.

Ας μην ξεχάσουμε από αυτήν την ενότητα την αξία της πίστης, της εμπιστοσύνης και της αγάπης.

ΚΥΚΛΩΝΟΥΜΕ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ!

Ποιος ήταν ο Αβραάμ;

- α) Βασιλιάς της Αιγύπτου.
- β) Εκλεκτός και πιστός φίλος του Θεού.
- γ) Προφήτης.

Τι μας διδάσκει η ιστορία των αδελφών Ησαύ και Ιακώβ;

- α) Τη σημασία της δύναμης.
- β) Τη σημασία της αγάπης και ειλικρίνειας.
- γ) Τη σημασία του πλούτου.

Ποιο ήταν το δίδαγμα από την ιστορία του Ιωσήφ;

- α) Η αξία της εξυπνάδας.
- β) Η αξία της συγχώρεσης και της αγάπης.
- γ) Η αξία της δύναμης.

Ποια ήταν η Ρουθ;

- α) Βασίλισσα που ζήλευε τους άλλους.
- β) Μαθήτρια του Ιησού.
- γ) Γυναίκα που έδειξε αφοσίωση στον Θεό.

Τι μας δείχνει η ιστορία του Δαβίδ και του Γολιάθ;

- α) Η σωματική δύναμη είναι το πιο σημαντικό.
- β) Η πίστη και το θάρρος νικούν τη σωματική δύναμη.
- γ) Το ύψος και το βάρος καθορίζουν τον νικητή.

Πώς αλλιώς ονομάζεται ο προφήτης Ησαΐας;

- α) Πέμπτος Ευαγγελιστής.
- β) Μαθητής του Ιησού.
- γ) Βασιλιάς του Ισραήλ.

Ο Μωυσής έλαβε τις Δέκα Εντολές από τον Θεό στο όρος Σινά.

- Σωστό.
- Λάθος.

Δ΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΗ - ΧΡΙΣΤΟΣ

17. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου: Η Παναγία δέχεται την επίσκεψη του Αρχαγγέλου
18. Η Γέννηση του Χριστού
19. Η Βάπτισμα του Χριστού
20. Οι δώδεκα μαθητές του Χριστού
21. Ο Χριστός θεραπεύει
22. Ο Χριστός διδάσκει: Αγάπα τον διπλανό σου, όπως τον εαυτό σου
23. Ο Χριστός διδάσκει: Προσφέροντας αγάπη και βοήθεια χωρίς διακρίσεις
24. Ο Χριστός διδάσκει: Δέχεται όλους όσοι έχουν χάσει τον δρόμο τους
25. «Πάτερ ημών»: Επικοινωνώ με τον Θεό μέσω της προσευχής
26. Τα παιδιά, οι μικροί φίλοι του Χριστού
27. Η υποδοχή του Χριστού στα Ιεροσόλυμα ως Βασιλιά πάνω σε γαϊδουράκι
28. Ο Μυστικός Δείπνος
29. Ο Χριστός σταυρώνεται
30. Ελπίδα για μια νέα ζωή

17. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου: Η Παναγία δέχεται την επίσκεψη του Αρχαγγέλου

Ποιο είναι το χαρούμενο μήνυμα που έδωσε ο Αρχάγγελος Γαβριήλ στη Μαριάμ;

μήνυμα, άγγελος, Θεάνθρωπος

Η συμμαθήτρια των παιδιών, η Ευαγγελία, κερνάει την τάξη κουλουράκια κανέλας για τη γιορτή της, του Ευαγγελισμού, καθώς πλησιάζει η 25η Μαρτίου. «Ξέρει κανείς τι σημαίνει **Ευαγγελισμός**;» ρωτάει η δασκάλα. «Ποιο ευχάριστο νέο γιορτάζουμε αυτήν τη μέρα εκτός από την εθνική γιορτή της Ελληνικής Επανάστασης;»

Η Δανάη σηκώνει το χέρι της. «Κυρία, το γνωρίζω, γιατί και τη μητέρα μου τη λένε Ευαγγελία. Το όνομά της σημαίνει **καλή αγγελία**, δηλαδή καλό νέο. Ένα τέτοιο καλό νέο

έφερε ο **Αρχάγγελος Γαβριήλ** στην Παναγία: ότι **θα γεννήσει τον Χριστό!** (Ευαγγέλιο Λουκά 1:26-38). Και αυτό θυμόμαστε αυτήν τη μέρα! Βέβαια, εμένα η μαμά μου μού λέει συνέχεια καλά νέα, όταν έχει φτιάξει το αγαπημένο μου γλυκό, κουλουράκια κανέλας, για παράδειγμα!» λέει, μασουλώντας ευτυχισμένη το γλύκισμα.

Η δασκάλα δεν μπορεί να συγκρατήσει το γέλιο της και συμφωνεί. «Πολύ σωστά! Στις 25 Μαρτίου, λοιπόν, γιορτάζουμε τον **Ευαγγελισμό της Θεοτόκου**. Και σε εννέα μήνες θα γιορτάσουμε τα Χριστούγεννα!»

«Αχ, ανυπομονώ για τα Χριστούγεννα!» αναφωνεί η Μαρία και όλοι γελούν, συμφωνώντας.

*Μια νύχτα όμορφη πολύ,
που όλα τ' αστέρια είχαν βγει,
κατέβηκε απ' τον ουρανό άγγελος,
να φέρει μήνυμα καλό.
Πως θα γεννήσει τον Χριστό
είπε σε μια κοπέλα, τη Μαρία,
που όσοι την ξέρουνε, τη λέν' «γλυκιά μας Παναγία».*

«Χαίρε εσύ, η προικισμένη με τη χάρη του Θεού! Ο Κύριος είναι μαζί σου», της είπε ο άγγελος. Επίσης, της είπε να μη φοβάται, γιατί όλα θα πάνε καλά και ο γιός της θα βοηθήσει τους ανθρώπους στη ζωή τους. Και ήταν αλήθεια αυτά που είπε ο άγγελος. Διότι ο γιός της ήταν ο Ιησούς Χριστός. Ο Χριστός είναι **Θεάνθρωπος** και η Μαρία είναι η γυναίκα που έλαβε τη χάρη του Θεού να γεννήσει τον Ιησού» εξηγεί η δασκάλα.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Παρατηρούμε προσεκτικά την εικόνα και στη συνέχεια απαντάμε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι συμβαίνει στην εικόνα;
- Ποιοι χαρακτήρες φαίνονται;
- Ποιος είναι ο ρόλος του Αρχαγγέλου Γαβριήλ;
- Ποια συναισθήματα μπορεί να ένιωσε η Παναγία εκείνη τη στιγμή;
- Ποιο μήνυμα έλαβε η Παναγία;

Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου
Δίπτυχο έργο του Παναγιώτη Κόλλια

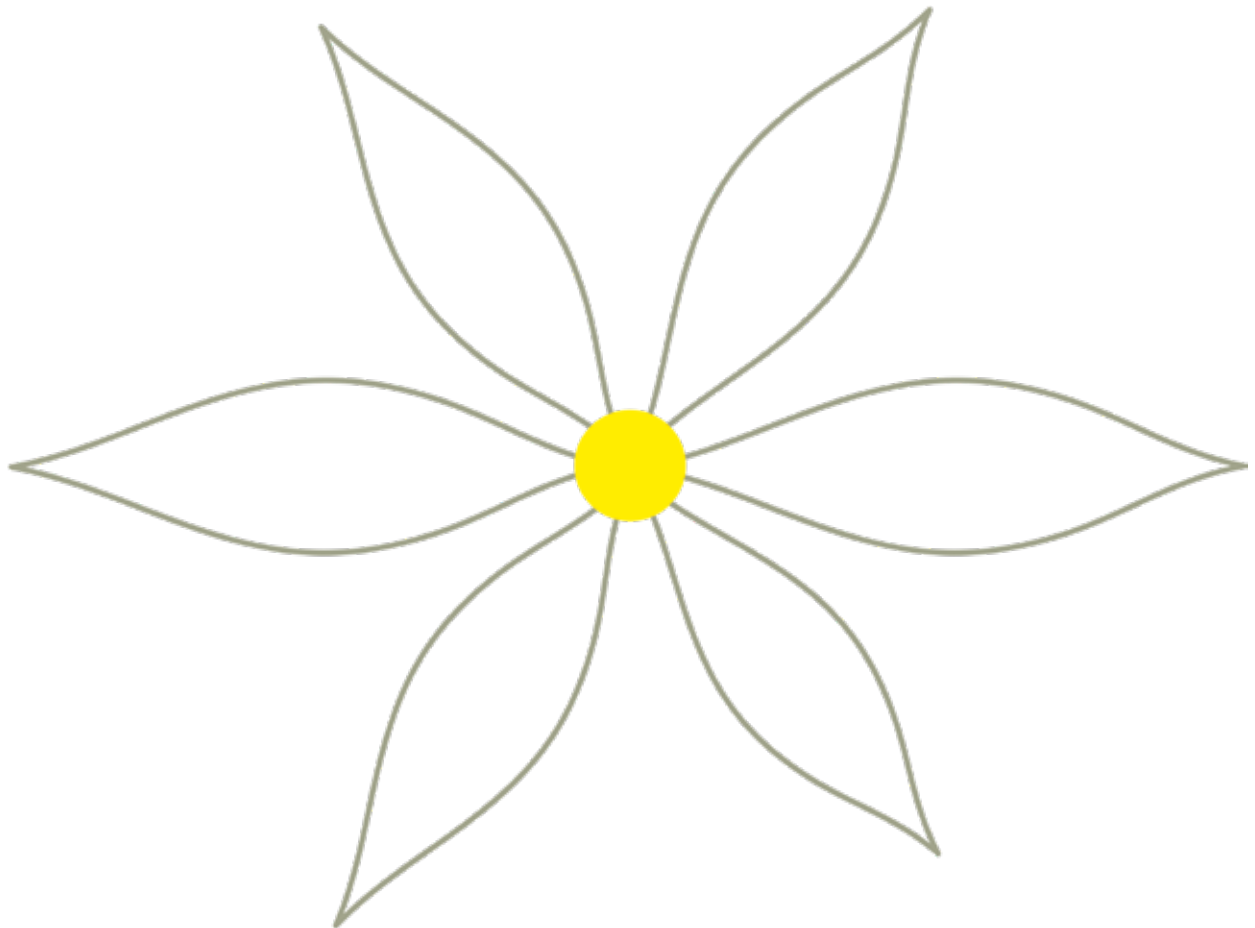
2 ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΟΥΜΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ

Η Μαριάμ ήταν ένα κορίτσι από τη Ναζαρέτ της Παλαιστίνης. Μια μέρα, ο Αρχάγγελος Γαβριήλ της είπε μια καλή είδηση: ότι θα γεννήσει ένα αγόρι που θα είναι ο Υ ___ του Θεού. Και αυτό το καλό μήνυμα είναι ο Ε _____ της Θεοτόκου. «Χαίρε εσύ, η προικισμένη με τη χάρη του Θεού! Ο Κύριος είναι μαζί σου», της είπε ο ά _____. Επίσης, της είπε να μη φοβάται, γιατί όλα καλά θα πάνε και ο Υιός της θα βοηθήσει τους ανθρώπους στη ζωή τους. Και ήταν αλήθεια αυτά που είπε ο Γ _____. Γιατί ο γιος της ήταν ο Ι _____ Χριστός.

3 ΣΥΝΝΕΦΟΛΕΞΟ

Η λέξη «Ευαγγελισμός», όπως μάθαμε σήμερα, σημαίνει «χαρμόσυνο μήνυμα», «ευχάριστο νέο».

Προσθέτουμε στο παρακάτω σχέδιο 5-6 λέξεις σχετικές με το σημερινό μας μάθημα, ευχάριστες, θετικές, χαρούμενες..., όπως το μήνυμα που πήρε η Μαρία!

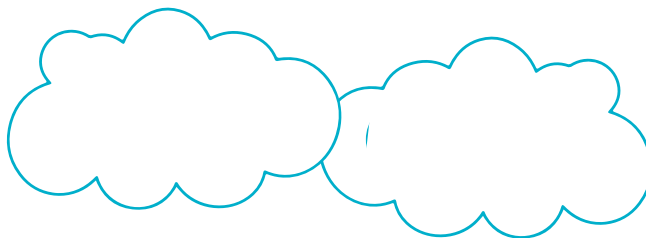

4 ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΥΜΕ:

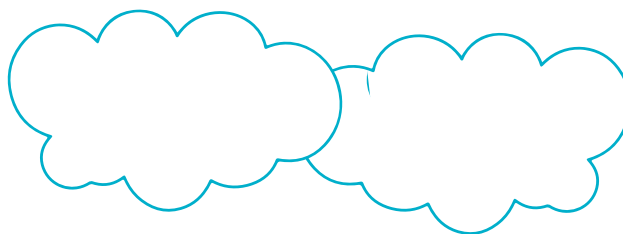
Παίρνουμε ένα φύλλο χαρτί και ζωγραφίζουμε τη στιγμή της συνάντησης του Αρχαγγέλου Γαβριήλ με τη Μαρία. Προσθέτουμε χρώμα και συννεφάκια, μέσα στα οποία γράφουμε τον διάλογο τους.

5 ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Ποια συναισθήματα ένιωσε η Μαρία, όταν είδε μπροστά της τον Αρχάγγελο Γαβριήλ;

Τι ένιωσε, όταν της είπε το χαρμόσυνο μήνυμα ότι θα γεννήσει τον Υιό του Θεού;

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

1. Συνδεόμαστε εδώ και παρατηρούμε έργα τέχνης που παρουσιάζουν τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου.

2. Συνδεόμαστε στο ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος και βρίσκουμε τι σημαίνουν οι λέξεις «Κεχαριτωμένη» και «Θεάνθρωπος».

Ποιες καινούργιες λέξεις και φράσεις έμαθα σήμερα:

Μαριάμ: το όνομα της Παναχίας, σημαίνει κυρία.

Γαβριήλ: το όνομα του Αρχαγγέλου, σημαίνει ο ήρωας του Θεού, ο Θεός είναι η δύναμή μου.

Παναγία: η Μαριάμ, σημαίνει η πιο Αγία από όλους.

Θεοτόκος: θα γεννήσει τον Θεό, η Παναγία.

Θεάνθρωπος: ο Χριστός ονομάζεται έτσι, γιατί είναι Θεός και άνθρωπος μαζί.

Αγγελία: μήνυμα, είδηση.

Ευαγγελισμός: ευ (καλό)+αγγελία, το καλό μήνυμα, η καλή είδηση.

18. Η Γέννηση του Χριστού

α) Χριστούγεννα σημαίνει ότι ο Θεός βρίσκεται ανάμεσά μας!

**Τι γνωρίζουμε για τη Γέννηση του Χριστού;
Γιατί ονομάζεται και Εμμανουήλ; Τι σημαίνει το όνομα αυτό;**

Γέννηση, Θεός

Τα Χριστούγεννα πλησιάζουν. «Νιώθω πολύ όμορφα, όποτε έχουμε **Χριστούγεννα**» λέει η Δανάη.

«Κι εγώ!» συμφωνεί η Μαρία. «Ανυπομονώ για τα δώρα και τα λαμπιόνια και το δέντρο!».

«Έχετε σκεφτεί, γιατί είμαστε όλοι τόσο ενθουσιασμένοι με τα Χριστούγεννα; Γιατί νιώθουμε τόσο όμορφα;» ρωτάει η δασκάλα, μπαίνοντας στην τάξη.

«Χμ, για τα δώρα!» λέει η Παναγιώτα. «Για τα μελομακάρονα, κυρία!» φωνάζει ο Κωστής και όλοι γελούν. «Για τις διακοπέεεες!» συμφωνούν όλοι.

«Ναι, όλα αυτά είναι πολύ ωραία, αλλά τι γίνεται με το **πραγματικό νόημα** των Χριστουγέννων; Τη **Γέννηση του Χριστού**;»

«Χαιρόμαστε και γι' αυτό, κυρία!» λέει ο Πέτρος. «Εγώ έχω γενέθλια εκείνες τις ημέρες. Η μαμά μου προσεύχεται στην Παναγία και λέει κάθε χρόνο πως ο ερχομός ενός παιδιού είναι η μεγαλύτερη χαρά. Η **ελπίδα του κόσμου!**».

«Φανταστείτε, λοιπόν, πόσο σημαντικός είναι ο ερχομός του μικρού Ιησού» συμπληρώνει η δασκάλα.

«Κι εγώ, κυρία, γιορτάζω την ονομαστική μου εορτή μία μέρα μετά τα Χριστούγεννα!» πετάχεται ο Μανόλης χαρούμενος.

«Για πες μας, Μανόλη, για τη γιορτή σου», τον ενθαρρύνει η δασκάλα.

Ο Μανόλης, καμαρωτός, σηκώνεται και λέει με καμάρι: «Τον Χριστό τον ονόμασαν **Ιησού**, αλλά ο Προφήτης Ησαΐας είχε πει ότι ο Χριστός θα είναι ο **Εμμανουήλ**. Εμμανουήλ είναι το βαπτιστικό μου και σημαίνει **ο Θεός μαζί μας!**»

Όλοι καταλαβαίνουν, λοιπόν, πως με τον ερχομό του μικρού Χριστού ο Θεός βρίσκεται πια μαζί μας, ανάμεσά μας.

*Μια νύχτα όμορφη πολύ, στη Βηθλέεμ την πόλη,
αστέρι φώτισε λαμπρά, φώτισε η φύση όλη.
Μάγους σοφούς οδήγησε μέσα σε μια σπηλιά
όπου γεννήθηκε ο Χριστός στην πιο ζεστή αγκαλιά.
Ήτανε ο Εμμανουήλ, γιατί είναι ο λυτρωτής μας,
το όνομά του πάει να πει «είναι ο Θεός μαζί μας».
(Ευαγγέλια Ματθαίου 2 και Λουκά 2, έμμετρη διασκευή)*

1 ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Η εικόνα της Γέννησης του Χριστού.

- Τι βλέπεις στην εικόνα;
- Τι νομίζεις ότι συμβαίνει εκεί;
- Τι αναρωτιέσαι, κοιτάζοντας την εικόνα;

Η Γέννηση του Χριστού (1192)
Εκκλησία Παναγίας του Άρακα
Λαγουδερά, Κύπρος

2 ΤΟ ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

Σημειώνουμε στον πίνακα πέντε λέξεις-κλειδιά από το σημερινό μας μάθημα, που έχουν σχέση με τη Γέννηση του Χριστού. Στη συνέχεια, με τις λέξεις που σημειώσαμε, ένας/μία μαθητής/-τρια κάθε ομάδας αφηγείται στην τάξη την ιστορία της Γέννησης.

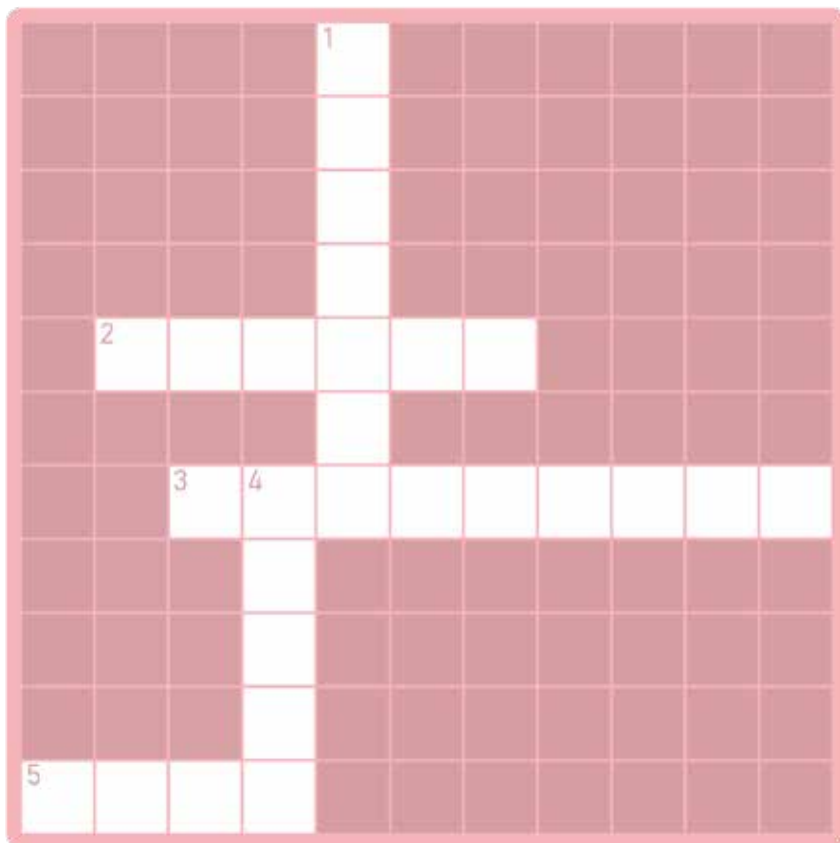
3 ΧΡΩΜΑΤΑ ΧΑΡΑΣ

Περιγράφουμε και, στη συνέχεια, χρωματίζουμε την εικόνα της Γέννησης.

Αγώνωρ Αστεριάδης, Η Γέννηση του Χριστού (1954)

4 ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

2. Ήταν λαμπρό και φώτισε όλη τη φύση
3. Το όνομα του Χριστού
5. Το όνομα του Χριστού σημαίνει «Ο Θεός είναι... μας»

ΚΑΘΕΤΑ

1. Σε αυτήν την πόλη γεννήθηκε ο Χριστός
4. Ήταν σοφοί και οδηγήθηκαν στη σπηλιά

5 ΜΥΣΤΙΚΗ ΛΕΞΗ

Χωριζόμαστε σε ομάδες. Επιλέγουμε μια λέξη σχετική με τη Γέννηση (π.χ. φάτνη), χωρίς να την ακούσουν οι υπόλοιποι. Στη συνέχεια, αυτοσχεδιάζουμε και παρουσιάζουμε θεατρικά τη λέξη και τα γεγονότα που έχουν σχέση με αυτή. Οι υπόλοιποι προσπαθούν να μαντέψουν ποια είναι η λέξη που έχει επιλέξει η ομάδα.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και παρατηρούμε τα έργα τέχνης που παρουσιάζουν τη Γέννηση του Χριστού.

β) Κάλαντα και χριστουγεννιάτικα έθιμα

Πώς γιορτάζουμε με τους αγαπημένους μας ανθρώπους στο σπίτι και στην Εκκλησία; Ποια είναι τα χριστουγεννιάτικα έθιμα του τόπου μας;

έθιμα, παράδοση

«Τώρα που θα φύγουμε, για να γιορτάσουμε τα Χριστούγεννα με τις οικογένειές μας, για πείτε μου: ξέρετε τι χριστουγεννιάτικα έθιμα έχουμε στη χώρα μας;» ρωτάει η δασκάλα.

Άλλος λέει για τη **βασιλόπιτα**, άλλος λέει για το χριστόψωμο. «Ωραία, ξέρετε, όμως, τι σημαίνουν όλα αυτά τα έθιμα;» ρωτάει η δασκάλα.

Η Μαρία σηκώνει το χέρι της. «Το **χριστόψωμο** ξέρω ότι είναι το ψωμί των Χριστουγέννων και συμβολίζει την ίδια τη ζωή, δηλαδή τον Χριστό. Φτιάχνεται σε πολλά μέρη της Ελλάδας με διάφορους τρόπους. Αλλού βάζουν καρύδια, ξερά σύκα, σταφίδες και αμύγδαλα, με τα οποία κάνουν διάφορα σχήματα».

«Πολύ ωραία! Και για τη βασιλόπιτα;» ρωτάει η δασκάλα.

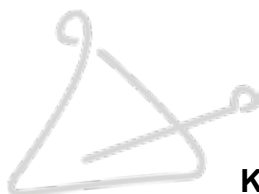
«Είναι η πίτα που φτιάχνουμε την **παραμονή της Πρωτοχρονιάς**» λέει ο Πέτρος. «Κρύβουμε μέσα ένα νόμισμα που το λέμε φλουρί και φέρνει τύχη σε αυτόν που θα το βρει. Την κόβουμε μετά τις 12 τα μεσάνυχτα. Ο μπαμπάς ή η μαμά, αφού τη σταυρώσει με το μαχαίρι τρεις φορές, λέει: **Χρόνια Πολλά και του χρόνου!** Και αρχίζει να την κόβει. Το κομμάτι του Χριστού, της Παναγίας, του Αγίου Βασιλείου, του σπιτιού, του νοικοκύρη, της νοικοκυράς και μετά ένα κομμάτι για κάθε μέλος της οικογένειας από τον μεγαλύτερο στον μικρότερο».

*Ήρθε εκείνη η εποχή του χρόνου η γλυκιά
που όλοι μας θα γιορτάσουμε στα σπίτια τα ζεστά.
Το δώρο μας για τον Χριστό, που σήμερα γεννάται,
θα 'ναι να δώσετε χαρά σε αυτούς που αγαπάτε.
Και σε όσους λείπει φαγητό και λίγη ζεστασιά,
να δώσουμε από την καρδιά λίγη παρηγοριά.*

Στη συνέχεια, διαβάζουν όλοι/-ες μαζί τη διήγηση της Γέννησης του Χριστού από τη Αγία Γραφή:

Έχει κρύο γιατί είναι αργά τη νύχτα. Η Παρθένος Μαρία, μετά το δύσκολο ταξίδι προς τη Βηθλεέμ, είναι κουρασμένη και ετοιμάζεται να γεννήσει. Όμως, δε βρίσκουν (ο Ιωσήφ και η Μαρία) κανένα πανδοχείο, για να μείνουν τη νύχτα. Ένας άνθρωπος τούς λυπάται και τους πηγαίνει σε ένα σπήλαιο έξω από την πόλη, που είναι στάβλος για τα ζώα. Η Μαριάμ γεννάει εκεί τον Σωτήρα του κόσμου, Ιησού Χριστό. Στην ταπεινή φάτνη, μαζί με τα ζώα, τοποθετείται τυλιγμένος ο νεογέννητος Ιησούς. Οι σοφοί ξακουστοί άρχοντες της Ανατολής, οι Μάγοι, έρχονται να Του προσφέρουν δώρα: χρυσάφι, λιβάνι και σμύρνα. Οι άγγελοι ψάλλουν για τη Γέννηση του Χριστού: «Δόξα στον Θεό που βρίσκεται στον ουρανό! Με τη γέννηση του Χριστού ήρθε στη γη ειρήνη, ο Θεός φανέρωσε την καλή Του διάθεση, ευλογία και αγάπη σε όλους τους

ανθρώπους». Οι βοσκοί προσκυνούν με ευλάβεια. Ακόμα και τα ζώα του στάβλου με τη ζεστή τους ανάσα προστατεύουν το νεογέννητο βρέφος και προσφέρουν αυτήν τη ζεστασιά και προστασία σαν δώρο (Ευαγγέλιο Λουκά 2 και Ευαγγέλιο Ματθαίου 2).

Κάλαντα των Χριστουγέννων

Χριστός γεννάται σήμερον εν Βηθλεέμ τη πόλει,
οι ουρανοί αγάλλονται, χαίρει η φύσις όλη.

Εν τω σπηλαιώ τίκτεται, εν φάτνη των αλόγων,
ο Βασιλεύς των ουρανών και Ποιητής των όλων.

Πλήθος αγγέλων ψάλλουσι το «Δόξα εν Υψίστοις»
και τούτο άξιον εστί, η των ποιμένων πίστις.

Εκ της Περσίας έρχονται τρεις Μάγοι με τα δώρα,
άστρο λαμπρό τους οδηγεί, χωρίς να λείπει ώρα.

Στην Βηθλεέμ εφθάσανε, βρίσκουν την Θεοτόκον.
Κρατούσε εις τας αγκάλας της τον Άγιόν της Τόκον.

Γονατιστοί Τον προσκυνούν και δώρα Του χαρίζουν:
σμύρναν, χρυσόν και λίβανον, Θεόν τον ευφημίζουν.
Την σμύρναν μεν ως άνθρωπον, χρυσόν ως βασιλέα,
τον λίβανον δε ως Θεόν σ' όλη την ατμοσφαίραν.

Τα κάλαντα με λόγια απλά

Ο Χριστός, γεννιέται στην πόλη Βηθλεέμ. Χαίρονται οι ουρανοί (ο πνευματικός κόσμος) και η φύση (ο υλικός κόσμος).

Γεννιέται ταπεινά μέσα σε μια σπηλιά, σε μια φάτνη αλόγων (εκεί που βάζουν την τροφή για τα άλογα), ο Βασιλιάς των ουρανών, αυτός που έχει δημιουργήσει όλο τον κόσμο.

Πλήθος αγγέλων ψάλλουν «Δόξα στον ύψιστο Θεό και ειρήνη στη γη, αγάπη και σωτηρία για τους ανθρώπους!». Οι βοσκοί αξιώνονται να δουν πρώτοι τον νεογέννητο Χριστό, γιατί έχουν αληθινή πίστη.

Από την Περσία έρχονται τρεις σοφοί παρατηρητές των αστερων. Άστρο λαμπρό τους οδηγεί στη σπηλιά όπου γεννήθηκε ο Χριστός.

Φτάνουν στη Βηθλεέμ και βρίσκουν τη Θεοτόκο (που γέννησε τον Χριστό). Κρατά στην αγκαλιά της το άγιο νεογέννητο.

Τον προσκυνούν γονατιστοί και Του χαρίζουν τρία δώρα: σμύρνα, που ταιριάζει στους ανθρώπους και χρησιμοποιείται για την περιποίηση των νεκρών· χρυσό, που ταιριάζει σε βασιλιά· και λιβάνι, που χρησιμοποιείται στη λατρεία του Θεού.

ΠΟΙΕΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΕΜΑΘΑ ΣΗΜΕΡΑ;

Σμύρνα: αρωματικό ρετσίνι δέντρου, γνωστό και ως μύρο.

Λιβάνι: αρωματικό ρετσίνι δέντρου, το οποίο -όταν καίγεται- μυρίζει όμορφα.

Από παλιά χρησιμοποιείται για τη λατρεία του Θεού.

«Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία»:

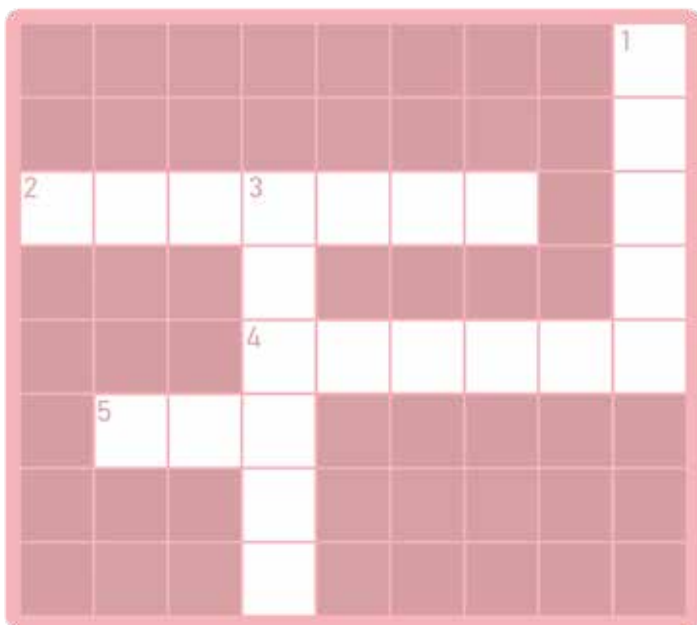
δόξα στον Θεό που βρίσκεται στους ουραμούς, στη γη ειρήνη, και στους ανθρώπους χαρά.

Ευδοκία: χαρά.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

2. Η πόλη όπου γεννήθηκε ο Χριστός
4. Ήρθαν και προσκύνησαν τον Χριστό με ευλάβεια
5. Μέσα στον σταβλο υπήρχαν πολλά...

ΚΑΘΕΤΑ

1. Τρεις σοφοί άρχοντες από την Ανατολή που έφεραν δώρα
3. Του προσέφεραν χρυσάφι, σμύρνα και...

2 ΓΕΦΥΡΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Πάμε να δούμε πώς γιορτάζουν οι άνθρωποι τα Χριστούγεννα σε διάφορες χώρες του κόσμου; Το κείμενο που βρίσκουμε εδώ θα μας βοηθήσει!

3 ΣΤΕΛΝΟΥΜΕ ΚΑΡΤΕΣ

Πόσο όμορφο είναι να ανταλλάσσουμε ευχές! Επιλέγουμε ένα άλλο σχολείο ή ένα ίδρυμα ή ένα γηροκομείο και τους στέλνουμε τις χριστουγεννιάτικες ευχές μας! Τους δίνουμε έτσι χαρά και αισιοδοξία! Μπορούμε, με τη βοήθεια του/της δασκάλου/-ας μας, να στείλουμε τις ευχές μας και μέσω e-mail!

4 ΕΘΙΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

κουραμπιέδες - μελομακάρονα - κάλαντα - Άγιος Βασίλης - Βασιλόπιτα - έλατο

Επιλέγουμε όσες από τις παραπάνω λέξεις θέλουμε και γράφουμε στο τετράδιο μια παράγραφο για το έθιμο των Χριστουγέννων που μας αρέσει περισσότερο.

5 ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΝΟΥΝ ΧΑΡΑ

Επισκεπτόμαστε όλοι μαζί ένα γηροκομείο, ένα ίδρυμα, ένα νοσοκομείο ή ένα γειτονικό σχολείο, όπου λέμε τα κάλαντα των Χριστουγέννων και άλλα χριστουγεννιάτικα τραγούδια. Μοιράζουμε τη χαρά της Γέννησης του Χριστού παντού!

6 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ρωτάμε τους αγαπημένους μας ανθρώπους για τα χριστουγεννιάτικα έθιμα του χωριού ή της πόλης τους. Πώς περνούσαν τα Χριστούγεννα εκείνοι, όταν ήταν μικροί; Ποιο έθιμο τούς έκανε περισσότερη εντύπωση; Καθένας/-μία το γράφει σε ένα κόκκινο ή πράσινο χαρτόνι και τα παρουσιάζουμε στην τάξη.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε το ψηφιακό γλωσσάρι του μαθήματος. Εξηγούμε τις λέξεις: «ευλάβεια», «χριστόψωμο» και «πανδοχείο».

19. Η Βάπτιση του Χριστού

**Γιατί λέγεται «Θεοφάνια»
η ημέρα της Βάπτισης του Ιησού;**

νερό, βάπτιση

Η Δανάη και η Μαρία κάθονται στο παγκάκι στις όχθες του ήσυχου ποταμού. Έχουν πάει εκδρομή με το σχολείο. «Την Κυριακή πήγαμε σε μια **βάπτιση**», λέει η Μαρία, «και η γιαγιά μου μου είπε πως παλιά οι άνθρωποι δε βαφτίζονταν στις κολυμβήθρες αλλά σε ποτάμια, όπου έχει νερό». Η Δανάη θυμάται τι της είχε πει η δική της γιαγιά την ημέρα των Φώτων και λέει: «Έτσι και ο Χριστός βαπτίστηκε σε έναν ποταμό, τον **Ιορδάνη, από τον Ιωάννη τον Πρόδρομο. “Να, Αυτός είναι ο Μεσσίας, που θα σώσει τον κόσμο από τις αμαρτίες”, είχε πει ο Ιωάννης.** Επειτα, είπε στον Χριστό “εγώ έχω ανάγκη να βαπτιστώ από εσένα και εσύ έρχεσαι να σε βαπτίσω εγώ;” Ο Χριστός τού απάντησε: **“Ιωάννη, εσύ πρέπει να με βαπτίσεις, είναι θέλημα Θεού”**. Ο Ιωάννης υπάκουσε και βάπτισε τον Χριστό. Και αυτή ήταν η πρώτη Βάπτιση».

Η Μαρία εντυπωσιάζεται από τις γνώσεις της Δανάης. «Το θυμάμαι, γιατί μου το εξήγησε η γιαγιά μου την ημέρα των Φώτων. Λέγεται και Φώτα αυτή η γιορτή, γιατί όσοι βαπτίζονται, φωτίζονται» εξηγεί, χαμογελώντας, η Δανάη. «Σε αυτήν τη βάπτιση, μου είπε η γιαγιά μου, ακούστηκε η **φωνή του Θεού** που είπε: **“Αυτός είναι ο Υιός μου ο αγαπητός”**, ενώ την ίδια στιγμή το **Άγιο Πνεύμα, με μορφή περιστεριού**, εμφανίστηκε και στάθηκε πάνω από τον Χριστό. Αυτά είναι τα Θεοφάνια». Η Μαρία σκέφτεται λίγο και λέει: «Η μαμά μου μου λέει να πίνω αγιασμό, γιατί είναι ευλογημένο νερό από τον Θεό. Το νερό είναι είναι η **πηγή της ζωής**, μας δροσίζει, μας ξεδιψάει, μας καθαρίζει». Γι' αυτό και βαπτιζόμαστε σε νερό, σκέφτονται τα κορίτσια.

*Στη Βάπτιση του Ιησού έγινε κάτι θαυμαστό:
ακούστηκε Θεού φωνή απ' τον ουρανό
που μίλησε για τον Υιό Του τον αγαπητό.
Και με μορφή περιστεριού, το πνεύμα το Άγιο
πλησίασε τον Ιησού.
Αγία Τριάδα φάνηκε, λοιπόν,
Πατήρ, Υιός και Άγιο Πνεύμα,
όλα σαν ένα ενωμένα.*

(Ευαγγέλια Μάρκου 1:9-11, Ματθαίου 3:13-17 και Λουκά 3:21-22, έμμετρη διασκευή)

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ:

Συνδεόμαστε εδώ, παρατηρούμε την εικόνα της Βάπτισης του Χριστού και κάνουμε την ψηφιακή δραστηριότητα Σωστού - Λάθους.

2 ΒΛΕΠΩ / ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΑΙ / ΑΝΑΡΩΤΙΕΜΑΙ

Παρατηρούμε προσεκτικά την εικόνα της Βάπτισης του Χριστού. Στη συνέχεια, απαντάμε στις ερωτήσεις:

α. Τι παρουσιάζει η εικόνα;
Ποια πρόσωπα φαίνονται;

β. Τι νομίζετε ότι λένε ή σκέφτονται τα πρόσωπα αυτά;

γ. Τι αναρωτιέστε;
Ποιες απορίες σας δημιουργούνται;
Συζητάμε στην τάξη.

Η Βάπτιση, έργο του Παναγιώτη Κόλλια (2021)

3 ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

Ι _____ Ποταμός στον οποίο βαφτίστηκε ο Χριστός.

_ Ω _____ Προφήτευσε και άνοιξε τον δρόμο για τον ερχομό του Χριστού.

Α _____ Είναι νεράκι αγιασμένο από τον Θεό. Πώς λέγεται;

Ν _____ Με αυτό βάφτισε ο Ιωάννης τον Χριστό.

_ Ν _____ Το περιστέρι συμβολίζει το Άγιο .....

___ Η _____ Ήταν του Θεού και ακούστηκε ξαφνικά την ώρα της Βάπτισης.

___ Σ _____ Ο εκλεκτός του Θεού. Έτσι λέγεται αλλιώς ο Χριστός.

4

ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ;

Με τη βοήθεια του/της δασκάλου/-ας μας αναζητούμε στο διαδίκτυο και ακούμε το απολυτίκιο των Θεοφανίων. Στη συνέχεια, στο μεταφρασμένο κείμενο συμπληρώνουμε τις λέξεις στα κενά.

Πατέρα - περιστεριού - Χριστέ - Ιορδάνη - Τριάδα

Όταν βαφτιζόσουν, Κύριε, στον ..... ποταμό, εμφανιζόταν στους ανθρώπους η Αγία ..... Η φωνή Του ..... σε ονόμαζε αγαπητό του Υιό και το Άγιο Πνεύμα, που ήταν σε μορφή ....., βεβαίωνε ότι είσαι Υιός του Θεού. Δόξα σε σένα ..... Θεέ μας, που φανερώθηκες και φώτισες τον κόσμο.

Δομήνικος Θεοτοκόπουλος
Η Βάπτιση του Χριστού (περίπου 1614)
Μουσείο Ιδρύματος Λέρμα, Τολέδο, Ισπανία

20. Οι δώδεκα μαθητές του Χριστού

α) «Ελάτε μαζί μου»

Ποιοι ήταν οι μαθητές και ποιες οι μαθήτριες του Χριστού;

κάλεσμα, ομάδα

Στη σημερινή προπόνηση μπάσκετ τα παιδιά δεν τρέχουν, ούτε δίνουν πάσες, ούτε πετυχαίνουν κάποιο σκορ. Έχουν καθίσει γύρω από τους προπονητές τους, τον κύριο Στέλιο και την κυρία Χρύσα, που τους μιλούν για τη σημασία της ομάδας. «Τι σημαίνει να είμαστε ομάδα; Τι ενώνει μια ομάδα;» ρωτάει ο κύριος Στέλιος.

«Ο κοινός στόχος!» λέει ο Κωστής.

«Πολύ σωστά, και τι άλλο;»

«Η **εμπιστοσύνη** και η **αγάπη!**» λέει η Μαρία. «Και η **συνεργασία!**» συμπληρώνει ο Πέτρος. «Και οι δάσκαλοι! Οι αρχηγοί!» λέει με σιγουριά η Δανάη.

«Γιατί το λες αυτό;» ρωτάει η κυρία Χρύσα.

«Μα, αν δε μας αγαπούσατε και αν δεν ήσασταν δίκαιοι, θα τσακωνόμασταν και δε θα είχαμε κοινό στόχο».

«Είσατε όλοι υπέροχοι και σας διαλέξαμε έναν-έναν για τη δυνατή ομάδα μας, γιατί ο καθένας από εσάς έχει ένα χάρισμα και ένα δυνατό σημείο». Το ίδιο συμβαίνει και στην ενορία της Εκκλησίας. Μια ομάδα με κοινό στόχο. Όπως οι μαθητές του Χριστού:

*Ανδρέας, Πέτρος και Θωμάς, Ιάκωβος, Ιωάννης,
Φίλιππος και Ναθαναήλ, Θαδδαίος και Ματθαίος,
Σίμων ο Κανανίτης κι Ιούδας Ισκαριώτης,
οι αγαπημένοι του Χριστού φίλοι και μαθητάδες
που άφησαν τα δίχτυα τους, κάποιοι ήταν και ψαράδες».*

Ακούν όλοι με προσοχή για τους μαθητές που κάλεσε ο Χριστός να Τον ακολουθήσουν. Ανυπομονούν να μάθουν και άλλα για τη φοβερή ομάδα των μαθητών του Χριστού.

Duccio di Buoninsegna (1308)

Η κλήση των Αποστόλων Πέτρου και Ανδρέα
Εθνική Πινακοθήκη, Ουάσινγκτον, ΗΠΑ

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΚΕΨΟΥ, ΣΥΖΗΤΗΣΕ, ΜΟΙΡΑΣΟΥ

Με ποια κριτήρια θα διαλέξεις τους συμπαίκτες σου σε ένα ομαδικό παιχνίδι;

Αρχικά, καθένας/-μία ξεχωριστά σκέφτεται για λίγα λεπτά την απάντηση. Στη συνέχεια, συζητάμε την απάντηση με τον διπλανό ή τη διπλανή μας και στο τέλος μοιραζόμαστε τις σκέψεις μας στην τάξη.

2 ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Βρίσκουμε τα ονόματα των δώδεκα μαθητών του Χριστού στο ψηφιακό κρυπτόλεξο.

3 ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε μια εικόνα που παρουσιάζει τον Χριστό με τους μαθητές Του. Έπειτα, παρατηρούμε την παρακάτω εικόνα και συζητάμε με τις ομάδες μας:

- Πώς παρουσιάζονται οι μαθητές του Χριστού;
- Τι θα θέλατε να τους ρωτήσετε;

Ντομένικο Γκιρλαντάιο (1481)
Η κλήση των πρώτων Αποστόλων
Καπέλα Σιξτίνα, Βατικανό

4 ΙΔΕΟΘΥΕΛΛΑ

Ποιες λέξεις μάς έρχονται στο μυαλό, όταν ακούμε τη λέξη «δάσκαλος»; Συμπληρώνουμε τις λέξεις αυτές μέσα στα κομμάτια του παζλ.

5 ΒΡΕΣ ΤΗ ΛΕΞΗ

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε την κρυμμένη λέξη που έχει σχέση με τους μαθητές του Χριστού.

β) Θέλω να σε ακολουθήσω

**Οι μαθητές και οι μαθήτριες
ακολούθησαν τον Χριστό ελεύθερα και
ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά Του**

ελευθερία, εμπιστοσύνη

«Και μετά;» ρωτούν τα παιδιά.

Η κυρία Χρύσα τους απαντά για το κάλεσμα του Χριστού σε μαθητές και μαθήτριες:

*«Αφήστε τα, τα δίχτυα σας, κι ελάτε ευθύς μαζί μου»,
τους έλεγε ο Χριστός.*

*“Ψάρια πια δε θα πιάνετε, θα πιάνετε ανθρώπους.
Αγάπη θα μοιράζετε, δίχτυα δε θα υπάρχουν,
όλοι τον Λόγο του Θεού σύντομα θα τον μάθουν”.*

*Ακολουθήσαν τον Χριστό και άλλοι μαθητάδες.
Τους εβδομήντα έφτασαν, κι ήταν γυναίκες κι άντρες!
Σαλώμη και Μαρία που είχε φίλη την Παναγία,
Μαρία η Μαγδαληνή,
κι οι αδελφές του Λάζαρου, η Μάρθα κι η Μαρία,
έγιναν οι Απόστολοι με μια αποστολή,
τον λόγο του Θεού να πουν σε όλη τη Γη».*

(Ευαγγέλια Ματθαίου 4:18-22, Μάρκου 1:16-20 και Λουκά 5:1-11, έμμετρη διασκευή)

Και η δασκάλα συνεχίζει: «Όλοι με όρεξη και χαρά ακολούθησαν τον δάσκαλό τους, αφιερωμένοι σε αυτόν. Όμως και μεταξύ τους είχαν πολλή αγάπη. Οι άνθρωποι έχουν αγάπη μέσα τους, οι ομάδες θεμελιώνονται στην αγάπη. Και τι κάνει μια ομάδα που έχει αγάπη;».

«Κερδίζει!!!» φωνάζουν όλοι ενθουσιασμένοι.

«Έτσι. Κερδίζει πάντα. Είτε χάσει είτε κερδίσει τον αγώνα» λέει η κυρία Χρύσα. «Το ίδιο συμβαίνει και στην ενορία της Εκκλησίας. Οι πιστοί είναι ένα σώμα και κεφαλή τους είναι ο Χριστός. Η ομάδα συνεχίζει την πορεία της στον σύγχρονο κόσμο».

James Tissot (1886-1894)

Το κάλεσμα του Ιησού στους Αποστόλους
Μουσείο του Μπρούκλιν, Νέα Υόρκη

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΥΖΗΤΑΜΕ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΟΥΜΕ

«Ακολουθήστε με και θα σας κάνω ψαράδες ανθρώπων»

- Τι εννοούσε ο Χριστός με αυτά τα λόγια προς τους μαθητές Του;
- Τι σημαίνει η έκφραση «ψαράδες ανθρώπων»; Την εξηγούμε με δικά μας λόγια.

2 ΑΣ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΙΣ ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ ΤΟΥ

Στο σημερινό μας μάθημα είδαμε ότι τον Χριστό τον ακολούθησαν και γυναίκες, οι οποίες ήταν μαθήτριές του. Υπογραμμίζουμε στο κείμενο τα ονόματά τους και επιλέγουμε τρία για να γράψουμε στα κουτάκια.

Three empty rounded rectangular boxes for writing names.

3 ΘΑ ΣΟΥ ΠΩ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ!

Διαλέγουμε έναν μαθητή του Χριστού. Με τη βοήθεια του/της δασκάλου/-ας μας αναζητούμε σχετικές πληροφορίες στο διαδίκτυο και γράφουμε ένα σύντομο κείμενο για τη ζωή και το έργο του. Διαβάζουμε το κείμενό μας στην τάξη και δημιουργούμε το δικό μας «Βιβλίο των δώδεκα μαθητών».

4 ΚΟΛΛΑΖ

Καθένας από εσάς αναλαμβάνει να ζωγραφίσει έναν μαθητή ή μία μαθήτριά του Χριστού. Δημιουργούμε ένα κολλάζ με τον Χριστό στο κέντρο και τους μαθητές γύρω του.

21. Ο Χριστός θεραπεύει

α) «Σήκω και περπάτησε»

**Τι θαύματα έκανε ο Χριστός;
Πώς θεράπευε τους ανθρώπους;**

πίστη, θεραπεία

Στην τάξη, τα παιδιά έχουν συνεννοηθεί με τη δασκάλα, να κάνουν μια περιβαλλοντική δράση που έχει σχέση με τα ζωάκια. Θα δώσουν όλοι από 1 ευρώ, ώστε να συγκεντρωθεί ένα ποσό για τη θεραπεία ενός ζώου που έχει χτυπηθεί από αυτοκίνητο. Το φιλοζωικό σωματείο της περιοχής φροντίζει αυτά τα ζωάκια μέχρι να γίνουν καλά κι έπειτα τα επιστρέφει στο φυσικό τους περιβάλλον.

«22 ευρώ μαζέψαμε, παιδιά! Φτάνουν για τα φάρμακα και την τροφή του σκαντζόχοιρου!» λέει η δασκάλα, και όλοι χαίρονται.

«Θα μπορέσει να ξαναπερπατήσει ο σκαντζόχοιρος;» ρωτάει η Δανάη με αγωνία. «Σίγουρα. Με τη **φροντίδα** αλλά και την αγάπη που του δίνουν, το ποδαράκι του που χτυπήθηκε θα ξαναδουλέψει σύντομα», την καθησυχάζει η δασκάλα. «Με την αγάπη και την εμπιστοσύνη στον Θεό, όλα γιατρεύονται».

«Και οι άνθρωποι μπορούν να γιατρευτούν με την αγάπη και την εμπιστοσύνη στον Θεό;» ρωτάει η Μαρία. «Ναι, οι άνθρωποι ακόμα πιο πολύ, γιατί οι άνθρωποι μπορούν και να **πιστέψουν**. Τα ζώα δεν μπορούν. Θα σας το εξηγήσω με μια ιστορία, μιας που ταιριάζει ως θέμα. Είναι από την Αγία Γραφή, **η θεραπεία του παραλύτου**. Πώς ο Χριστός θεράπευσε έναν άνθρωπο που δεν μπορούσε να περπατήσει. Στην πόλη της Καπερναούμ έφεραν στον Ιησού να θεραπεύσει έναν τέτοιο άνθρωπο. Εκείνος του είπε **Σήκω, πάρε το κρεβάτι σου και περπάτα**. Και ο άνθρωπος, που κανονικά δεν μπορούσε να περπατήσει, το έκανε. Όσοι το είδαν αυτό, απόρησαν. Αλλά ο Χριστός τούς είπε πως μόνο έτσι θα μπορούσε να γίνει. Ο Χριστός βοήθησε τον άνθρωπο να πιστέψει και **με την πίστη του θεράπευτηκε**» (Ευαγγέλια Ματθαίου 9:1-8 και Λουκά 5:17-26, παράφραση).

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ

Το θαύμα του Ιησού στην Καπερναούμ: Γράφουμε λέξεις ή μικρές προτάσεις με τα συναισθήματά μας και τις απορίες μας μετά τη μελέτη του σημερινού μας μαθήματος. Συζητάμε στην τάξη όλα όσα γράψαμε.

2 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

Ας φανταστούμε τη συνέχεια της σημερινής μας ιστορίας.
Συζητάμε με την ομάδα μας.

Πώς ένιωσε ο άνθρωπος που είχε πρόβλημα υγείας, όταν περπάτησε για πρώτη φορά; Πού πιστεύετε ότι πήγε ο άνθρωπος που θεραπεύθηκε αμέσως μετά το θαύμα και ποιους συνάντησε; Γιατί απόρησαν οι άνθρωποι που είδαν το θαύμα;

3 ΑΣ ΜΠΟΥΜΕ ΣΕ ΜΙΑ ΣΕΙΡΑ

Συνδεόμαστε εδώ. Σέρνουμε και βάζουμε στη σειρά τις προτάσεις, ώστε να συνθέσουμε την ιστορία του θαύματος του Ιησού στην Καπερναούμ.

4 ΒΡΕΣ ΤΗ ΛΕΞΗ

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε την κρυμμένη λέξη που έχει σχέση με τη θεραπεία που προσέφερε ο Χριστός στον παράλυτο.

β) Αγάπη και ενδιαφέρον για όσους υποφέρουν

Με ποιον τρόπο δείχνει ο Χριστός την αγάπη και το ενδιαφέρον Του στους ανθρώπους που υποφέρουν;

παρηγοριά, νοιάζομαι

Έτσι, λοιπόν, τα παιδιά καταλαβαίνουν πως με την αγάπη και την πίστη πολλά πράγματα μπορούν να θεραπευτούν. Και όλοι έχουν κάτι να θυμηθούν.

«Το ίδιο έγινε έγινε και με τη γιαγιά μου, που ήταν άρρωστη. Με τη φροντίδα μας και την αγάπη μας έγινε καλά» λέει ο Κωστής.

«Όλοι αντιμετωπίζουμε προβλήματα, άλλοι μικρότερα, άλλοι μεγαλύτερα, και είναι σημαντικό να έχουμε δίπλα μας ανθρώπους που μας νοιάζονται» λέει ο Πέτρος, και αγκαλιάζει τον φίλο του.

*«Πάντα ενδιαφέρον έδειχνε ο Κύριος στους ανθρώπους.
Φύλο και χρώμα και φυλή δεν έβλεπε σε αυτούς,
ούτε αν ήταν πλούσιοι ή φτωχοί.
Μονάχα αν είχαν πίστη και καθαρή καρδιά
τους έδινε παρηγοριά
και τους θεράπευε πνευματικά κι έπειτα και σωματικά»*

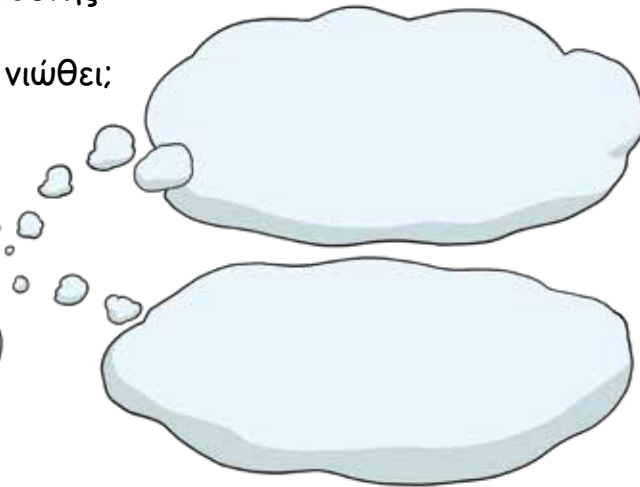
λέει η δασκάλα.

1 ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΩ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Ο Νικόλας είναι ασθενής:

Πώς νιώθει;

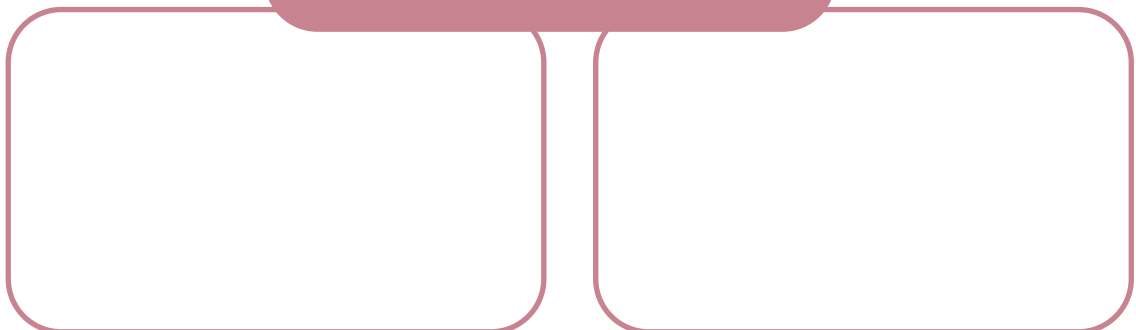
Τι μπορούμε να κάνουμε για να νιώσει καλύτερα;

2 ΧΑΡΤΗΣ ΕΝΝΟΙΩΝ

Στην τάξη μας έρχεται σήμερα ένας νέος μαθητής με κινητικές δυσκολίες. Σημειώνουμε στο σχεδιάγραμμα ιδέες για το πώς θα τον βοηθήσουμε στο προαύλιο, στην τάξη, στα διαλείμματα, στη γυμναστική.

Είμαι εδώ για να σε βοηθήσω

3 ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΓΑΠΗΣ

Ζωγραφίζουμε εικόνες με στιγμές που ο Χριστός πλησίαζε με αγάπη ανθρώπους που υπέφεραν. Στη συνέχεια, συζητάμε στην τάξη για το πώς η αγάπη του Χριστού βοήθησε τους ανθρώπους αυτούς και πώς μπορεί η αγάπη σήμερα να θεραπεύει τις καρδιές μας.

4 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΝΑ ΔΥΟ

Συζητάμε με τον/τη διπλανό/-ή μας και γράφουμε το κεντρικό νόημα του σημερινού μας μαθήματος.

Χρησιμοποιούμε τις λέξεις:

ενδιαφέρον, αγάπη, ανθρώπους, δυσκολίες

και ολοκληρώνουμε με δικά μας λόγια την πρόταση.

Όπως ο Χριστός θεράπευσε τον άνθρωπο που δεν μπορούσε να περπατήσει στην Καπερναούμ, έτσι δείχνει και σε όλους τους ..... που έχουν ..... την ..... και το ..... του με το να .....

22. Ο Χριστός διδάσκει: Αγάπα τον διπλανό σου, όπως τον εαυτό σου

**Ξέρουμε την παραβολή του Καλού
Σαμαρείτη; Ποιος μπορεί να είναι
ο διπλανός μας, ο πλησίον,
που χρειάζεται τη βοήθειά μας;**

πλησίον, προσφορά

Σήμερα η Δανάη κάνει βόλτες με τη μαμά της στην αγορά. Βλέπουν έναν άνθρωπο να επαιτεί, να ζητιανεύει δηλαδή, μέσα στον ήλιο. Ο άνθρωπος λέει πως είναι πρόσφυγας. Πρόσφυγας είναι κάποιος που έχει χάσει την πατρίδα του λόγω του πολέμου. Ζητά λίγο φαγητό ή χρήματα, γιατί δεν του έμεινε τίποτα. Φαίνεται βρόμικος και δε μιλάει ελληνικά. Η μαμά της Δανάης, αμέσως, μπαίνει σε ένα μαγαζί, αγοράζει γάλα, ένα μπουκαλάκι νερό, μια τυρόπιτα και λίγα φρούτα. Βγαίνει και πλησιάζει τον άνθρωπο. Κάποιος που τη βλέπει να τον πλησιάζει, της λέει: «Πρόσεξε, μην τον πλησιάζεις, μπορεί να είναι επικίνδυνος ή να έχει καμιά αρρώστια». Η μαμά της Δανάης δεν απαντά, παρά μόνο χαμογελάει και λέει στον άτυχο άνθρωπο: «Ορίστε».

Εκείνος δε γνωρίζει ελληνικά, για να την ευχαριστήσει. Κάνει όμως μια κίνηση με το χέρι του στο μέρος της καρδιάς που σημαίνει **«ευχαριστώ»**. Η Δανάη έχει μια απορία: «Μαμά, γιατί εκείνος ο περαστικός σου είπε να μην πλησιάσεις τον άνθρωπο που ζητιάνευε; Ήταν στ' αλήθεια επικίνδυνος;» ρωτάει.

«Θα σου απαντήσω με μια **παραβολή** που είπε ο Χριστός» λέει η μαμά. «Ξέρω ότι η δασκάλα σας σάς έχει ήδη πει μια παραβολή, μιλώντας σας για τα τάλαντα. Εγώ θα σου διηγηθώ την **παραβολή του Καλού Σαμαρείτη**:

*Κάποτε, κάποιος άτυχος έπεσε σε ληστές.
Του πήραν τα υπάρχοντα, τον χτύπησαν,
χωρίς ρούχα τον άφησαν, γεμάτο με πληγές.
Απ' το σημείο πέρασε εκεί ένας ιερέας,
καθόλου δε βοήθησε, δε φρόντισε καθόλου.
Ένας Λευίτης, βοηθός του ιερέα και τηρητής του Νόμου,
πέρασε μα δεν ήθελε να βοηθήσει διόλου.
Μα ένας άνθρωπος καλός, που ήταν Σαμαρείτης,
του γιάτρεψε όλες τις πληγές, τις άλειψε με λάδι,
τον φόρτωσε στο ζώο του και σε ένα πανδοχείο
τον πήγε να ξεκουραστεί, γιατί ερχόταν βράδυ.
Μόλις ξημέρωσε πρωί, πήγε στον ξενοδόχο,
πλήρωσε για τον δυστυχή για όσο χρειαστεί
να μείνει εκεί, ώστε τελείως να γιατρευτεί».
(Ευαγγέλιο Λουκά 10:25-37, έμμετρη διασκευή)*

Η μαμά συνέχισε: «Κι όμως, ο Νόμος του Θεού έγραφε:

*Με όλη την ψυχή σου, αγάπα τον Θεό σου,
μα και τον διπλανό σου να αγαπάς,
όπως τον εαυτό σου.*

»Ο **πλησίον** μας είναι οποιοσδήποτε υπάρχει δίπλα μας. Στην ιστορία αυτή ο Σαμαρείτης (κάτοικος της Σαμάρειας, περιοχής μεταξύ Ιουδαίας και Γαλιλαίας) βοήθησε έναν ξένο γι' αυτόν και, μάλιστα, έναν Ιουδαίο. Οι Ιουδαίοι με τους Σαμαρείτες είχαν έχθρα τότε. Μπορεί αυτός που μας χρειάζεται, λοιπόν, να είναι ξένος, να έχει άλλη θρησκεία, μπορεί να είναι ακόμα και **εχθρός**. Όταν, όμως, **κάποιος** έχει την **ανάγκη** μας, είναι χρέος μας να τον βοηθήσουμε και να τον φροντίσουμε».

Η Δανάη συμφωνεί. Το παράδειγμα που έδωσε η μαμά της θα ήθελε να το ακολουθήσει σε όλη της τη ζωή: Να βοηθά όποιον άνθρωπο μπορεί, γιατί **η χαρά της προσφοράς** είναι πολύ μεγάλη.

Τι σημαίνει παραβολή και γιατί ο Ιησούς μιλούσε με παραβολές;

Ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων ακολουθούσε τον Ιησού και άκουγε τη διδασκαλία Του. Οι άνθρωποι πάντα χαίρονταν να ακούν ιστορίες και διηγήσεις. Ο Ιησούς μιλούσε μέσα από ιστορίες από την καθημερινή ζωή, οι οποίες όμως, αν και αρχικά φαίνονταν απλές, έκρυβαν **νοήματα** για τη σχέση Θεού και ανθρώπου. Με τέτοιες απλές **καθημερινές ιστορίες** οι άνθρωποι καταλάβαιναν καλύτερα το **βαθύτερο νόημα** όσων ήθελε να τους διδάξει. Οι ιστορίες αυτές ονομάζονται **παραβολές**.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Γράφουμε με τις ομάδες μας σε χρωματιστά κομμάτια χαρτιού τις καλές πράξεις που έκανε ο Σαμαρείτης, για να βοηθήσει τον συνάνθρωπό του. Τα κομμάτια όλων των ομάδων τα βάζουμε σε ένα καλάθι ή σε ένα κουτί που υπάρχει στην τάξη. Διαβάζουμε δυνατά τις ιδέες μας. Το καλάθι είναι γεμάτο αγάπη.

Συζητάμε για τη σημασία αυτής της προσφοράς προς τον άνθρωπο που είναι σε ανάγκη και μας χρειάζεται. Στη συνέχεια, γράφουμε ένα δίδαγμα:

Βοηθάμε όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από:

.....

2 ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ...ΧΙΛΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ!

Παρατηρούμε προσεκτικά τον πίνακα.

Rembrandt (1633), Ο Καλός Σαμαρείτης
Εθνική Πινακοθήκη Λονδίνου, Αγγλία

Τι βλέπουμε στην εικόνα;

.....
.....

Τι νιώθουμε όσο τη βλέπουμε;

.....
.....

Τι φροντίζουμε κι εμείς να κάνουμε στη ζωή μας, ακολουθώντας το παράδειγμα του καλού Σαμαρείτη;

.....
.....
.....

3 ΤΙ ΝΑ ΕΓΙΝΕ, ΑΡΑΓΕ, ΜΕΤΑ;

Στο σημερινό μας μάθημα διαβάσαμε...

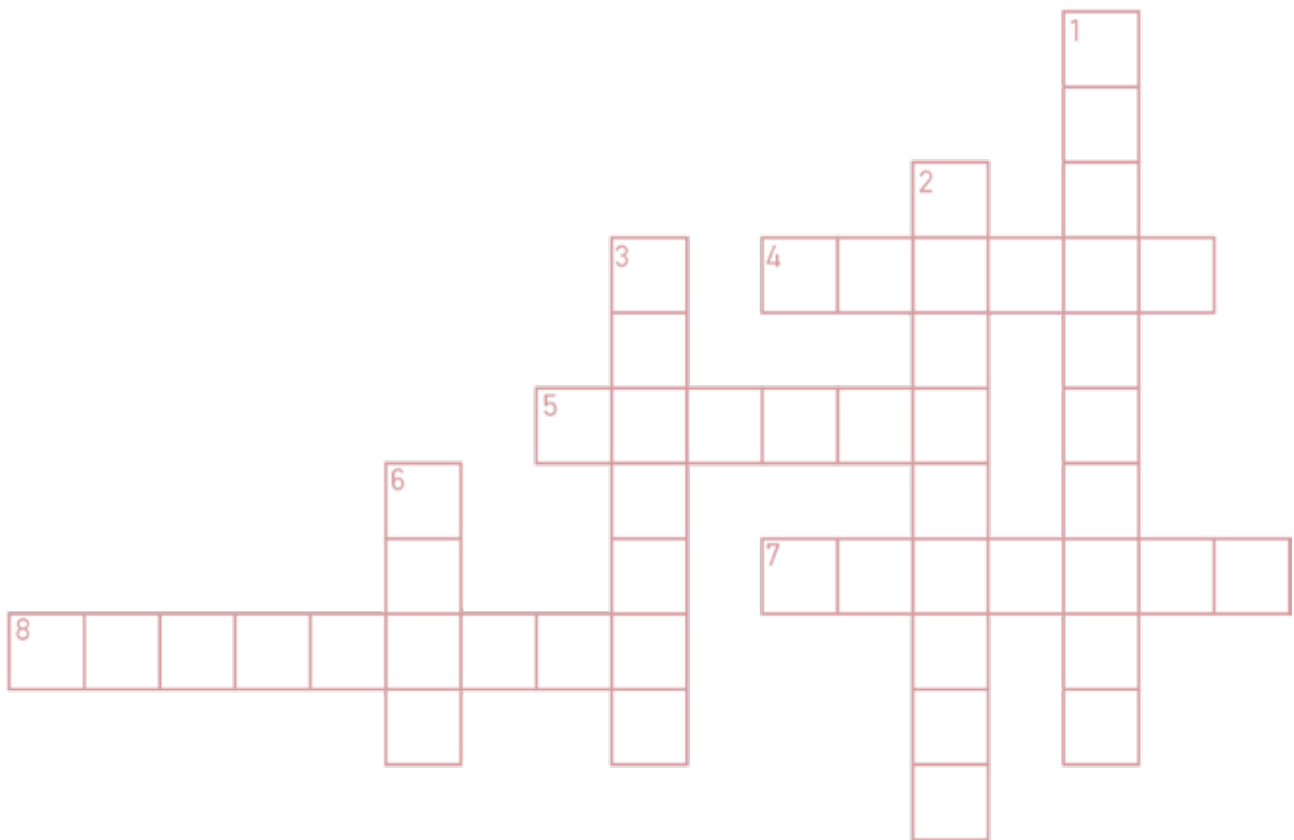
Μόλις ξημέρωσε πρωί, πήγε στον ξενοδόχο,
πλήρωσε για τον δυστυχή, για όσο χρειαστεί
να μείνει εκεί, ώστε τελείως να γιατρευτεί.

Ας φανταστούμε τι έγινε μετά. Συνεχίζουμε το ποίημα:

.....
.....
.....

4 ΛΥΝΟΥΜΕ ΕΝΑ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ;

Η παραβολή του Καλού Σαμαρείτη

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

4. Ο πρώτος άνθρωπος που πέρασε από μπροστά του και δεν τον βοήθησε.
5. Σε αυτούς έπεσε κάποτε ο άτυχος άνδρας της παραβολής.
7. Ο δεύτερος άνθρωπος που πέρασε από μπροστά του και δεν τον βοήθησε.
8. Σε αυτό το μέρος κοιμήθηκε και ξεκουράστηκε για όλη τη νύχτα ο άτυχος άνδρας.

ΚΑΘΕΤΑ

1. Ένας άνθρωπος καλός, που γιάτρεψε τις πληγές του άτυχου άνδρα.
2. Αυτός που φεύγει από την πατρίδα του, επειδή εκεί γίνεται πόλεμος.
3. Ο διπλάνός μας λέγεται αλλιώς και .....
6. Ο νόμος του Θεού λέει: «να αγαπάς τον Θεό με όλη σου την ... ».

23. Ο Χριστός διδάσκει: Προσφέροντας αγάπη και βοήθεια χωρίς διακρίσεις

Πώς εκφράζουμε ελεύθερα την αγάπη μας στον συνάνθρωπο, όποιος και να είναι αυτός;

προσφέρω χωρίς διακρίσεις

Στο μάθημα συζητούν για το πώς ο Χριστός βοηθούσε όλο τον κόσμο χωρίς διακρίσεις στο φύλο τους, το χρώμα τους, τη θρησκεία τους και την κοινωνική τους θέση. «Εμείς τι κάνουμε για να Του μοιάσουμε;» ρωτάει η δασκάλα.

Η Μαρία αφηγείται και αυτή στην τάξη της τι της συνέβη το Σάββατο, ενώ περπατούσαν με τη μητέρα της: «Εκεί που περπατούσαμε, μια κυρία μπροστά μας παραπάτησε και στραμπούληξε άσχημα το πόδι της. Έπεσε στον δρόμο, αλλά κανείς δεν τη βοηθούσε. Φορούσε ένα

πολύχρωμο μαντήλι στα μαλλιά της και μακριά ρούχα. Τράβηξα τη μαμά μου από το χέρι, να πάμε να δούμε τι έπαθε η κυρία. Τη σηκώσαμε, της δώσαμε νερό και τη βοηθήσαμε να πατήσει το πόδι της. Δεν μπορούσε, πονούσε πολύ, κι έτσι την πήραμε με το αυτοκίνητο και την πήγαμε στο νοσοκομείο. Αφού έβγαλε ακτινογραφία, ο γιατρός είπε ότι είναι απλά ένα στραμπούληγμα και ότι μπορεί να πάει στο σπίτι της, όμως να μην περπατήσει. Της έβαλαν νάρθηκα. Μετά, η μαμά τη ρώτησε αν θέλει να την πάμε στο σπίτι της. Εκείνη ντρεπόταν λίγο, αλλά τελικά δέχτηκε.

»Όταν φτάσαμε στο σπίτι της, βγήκε όλη η οικογένεια να την υποδεχτεί. Ήταν μια οικογένεια μεταναστών από το Κονγκό της Αφρικής. Την αγκάλιασαν. Είχαν ανησυχήσει πολύ. Μιλούσαν σπαστά ελληνικά και λίγα αγγλικά, και δεν ήξεραν πώς να μας ευχαριστήσουν. Η μαμά μου τους είπε ότι κάναμε απλώς αυτό που ήταν το **καθήκον κάθε ανθρώπου**. Και εκεί που ετοιμαζόμασταν να φύγουμε, αυτοί οι άνθρωποι άρχισαν να τραγουδούν! Για να μας ευχαριστήσουν, μας είπαν ένα παραδοσιακό τραγούδι της χώρας τους που ήταν πολύ συγκινητικό. Έλεγε στη γλώσσα τους -όπως μας εξήγησαν:

*Δώσε βοήθεια, άνθρωπε, χωρίς να το σκεφτείς,
χωρίς να περιμένεις κάπως να ανταμειφθείς.
Η ανταμοιβή σου θα 'ναι να μεγαλώσει η αγάπη
του κόσμου τούτου, και να βγει χαρά από το δάκρυ».*

1 ΣΚΕΨΟΥ, ΣΥΖΗΤΗΣΕ, ΜΟΙΡΑΣΟΥ

Ας υποθέσουμε ότι μια οικογένεια μεταναστών μένει απέναντι από το σχολείο μας. Ποιες πράξεις αγάπης θα κάνουμε, για να βοηθήσουμε τους συνανθρώπους μας αυτούς που πρόσφατα έφτασαν στην Ελλάδα;

2 ΜΙΑ ΚΑΡΔΙΑ ΓΕΜΑΤΗ ΛΕΞΕΙΣ!

Συζητάμε με την ομάδα μας και σκεφτόμαστε **πέντε** λέξεις που έρχονται στο μυαλό μας, όταν ακούμε τη λέξη **προσφορά**. Τις γράφουμε μέσα στον κενό χώρο που υπάρχει στην καρδιά.

- Διαβάζουμε δυνατά τις λέξεις που σκεφτήκαμε και **θυμόμαστε** πόσο καλό είναι να προσφέρουμε στον συνάνθρωπο.

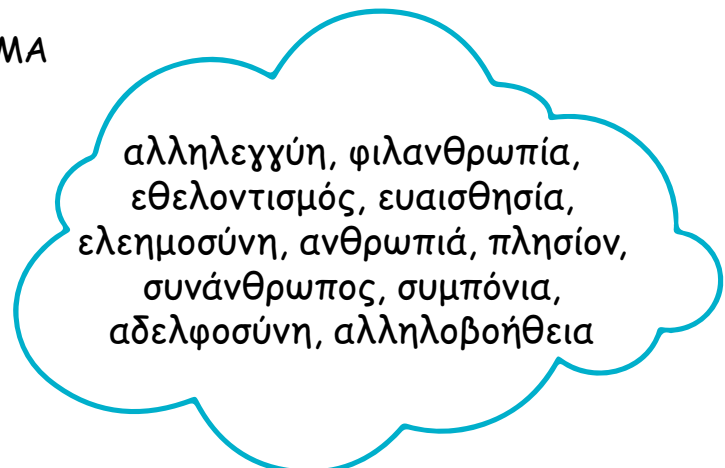

3 ΜΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΑΓΑΠΗΣ

Οργανώνουμε μια φιλανθρωπική δράση. Φέρνουμε τρόφιμα, ρούχα και παιχνίδια και τα δίνουμε σε ανθρώπους που τα έχουν ανάγκη. Μπορούμε, ακόμη, με αφορμή τα Χριστούγεννα ή το Πάσχα, να διοργανώσουμε παζάρι με κατασκευές μας. Τα χρήματα που θα συγκεντρώσουμε μπορούμε να τα διαθέσουμε σε συνανθρώπους μας που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες.

4 ΛΕΞΕΙΣ ΓΕΜΑΤΕΣ ΝΟΗΜΑ

Διαβάζουμε τις λέξεις στο διπλανό συννεφάκι. Συζητάμε στην τάξη το νόημά τους. Επιλέγουμε τρεις από αυτές και κάνουμε προτάσεις στο τετράδιό μας.

24. Ο Χριστός διδάσκει: Δέχεται όλους όσους έχουν χάσει τον δρόμο τους

α) **Ακόμα κι αν χάσεις τον δρόμο σου, εγώ σε περιμένω και σε αγαπώ**

Τι μας διδάσκει η παραβολή του Σπλαχνικού Πατέρα;

αγάπη, συγχώρεση

Στην τάξη, ο Φίλιππος είναι πολύ ζωντανός. Εκτός από αυτό, έγραψε και πολύ χαμηλό βαθμό στο τεστ. Κάνει αταξίες στο μάθημα και στο διάλειμμα. Όταν σηκώνει το χέρι του να πει μάθημα, η δασκάλα του δίνει αμέσως τον λόγο, γεμάτη χαρά και ενθουσιασμό.

Ο Κωστής θυμώνει και λέει: «Κυρία, με συγχωρείτε, γιατί δίνετε τον λόγο στον Φίλιππο; Εγώ σηκώνω τόση ώρα το χέρι μου».

«Και γιατί διαμαρτύρεσαι;» ρωτά η δασκάλα.

«Γιατί, κυρία, εδώ και μέρες μάς ενοχλεί στο μάθημα και στο διάλειμμα. Το δίκαιο είναι να μιλήσουμε εμείς, που κάνουμε ησυχία και γράψαμε καλά στο τεστ».

«Θα σας πω μια παραβολή που είπε ο Χριστός» λέει η δασκάλα, «και θέλω να μου πεις τι κατάλαβες, Κωστή. Είναι η παραβολή του Σπλαχνικού Πατέρα -δηλαδή του πατέρα που λυπάται- ή του Ασώτου Υιού -δηλαδή του χαμένου γιου. Ταιριάζει πολύ στο θέμα μας:

*Δυο γιους είχε ένας άνθρωπος με χρήματα πολλά.
Περιουσία τους έδωσε, όλα από μισά.*

*Ο ένας ο γιος τα ξόδεψε σε χώρα μακρινή,
με απολαύσεις, με χορούς, χωρίς το μέλλον να σκεφτεί.*

*Όταν τελειώσαν τα λεφτά κι άρχισε να πεινάει,
έβσκε χοίρους και το φαγητό τους γύρευε να φάει.*

*Στο σπίτι του αποφάσισε τότε να επιστρέψει
κι εργάτης στον πατέρα του να πάει να δουλέψει.*

*Απ' τον πατέρα του συγχώρεση ζήτησε για να πάρει,
δέχτηκε όλα τα λάθη του, μίλησε ταπεινά,*

μα ο αδερφός του ζήτησε λιγάκι στα κρυφά.

*Γιατί ο πατέρας κάλεσε όλους τους υπηρέτες,
ζήτησε ρούχα πλουμιστά, παπούτσια και νομίσματα χρυσά.*

*Τον έντυσε σαν πρίγκιπα απ' την πολλή χαρά του,
που γύρισε ο άσωτος ο γιος στην αγκαλιά του.*

*Ο άλλος ο γιος του θύμωσε, το είπε αδικία,
γιατί εκείνος ξόδεψε όλη την περιουσία.*

*«Εσφαξες μόσχο σιτευτό, του έδωσες χρυσάφια,
ενώ εγώ τόσο καιρό δουλεύω στα χωράφια».*

«Παιδί μου», είπε ο πατέρας του, «εσύ είσαι μαζί μου.

Όλα δικά σου είναι εδώ, είσαι μες στη ζωή μου.

*Ο αδερφός σου έλειπε για χρόνια, ήταν χαμένος,
κι είναι για μένα, όπως κι εσύ, πολύ αγαπημένος».*

(Ευαγγέλιο Λουκά 15:11-32, έμμετρη διασκευή)

Bartolome Esteban Murillo (1667-1670)
Η επιστροφή του Ασώτου Υιού
Εθνική Πινακοθήκη Λονδίνου, Αγγλία

Νότα Κόλλια (2014-15)
Άσωτος Γιος
Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου Βέλου Κορινθίας

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Παρατηρούμε προσεκτικά την εικόνα και στη συνέχεια απαντάμε με την ομάδα μας στις ερωτήσεις:

Τι βλέπουμε στην εικόνα;

.....

Τι νομίζουμε ότι συμβαίνει;

.....

Ποια απορία μάς δημιουργείται;

.....

Ρέμπραντ (1668-9)
Η επιστροφή του Ασώτου
Μουσείο Ερμιτάζ, Αγία Πετρούπολη, Ρωσία

2 ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΤΑ ΣΩΣΤΑ

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε τις σωστές απαντήσεις στην ψηφιακή δραστηριότητα που έχει σχέση με την παραβολή του Σπλαχνικού Πατέρα.

3 ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Συνεργαζόμαστε με την ομάδα μας και προσθέτουμε επίθετα ή άλλες λέξεις που χαρακτηρίζουν τους πρωταγωνιστές της παραβολής, για να τους γνωρίσουμε καλύτερα.

πατέρας

μικρότερος γιος

μεγαλύτερος γιος

4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ

Συνδεόμαστε εδώ και βάζουμε στη σειρά τις προτάσεις της παραβολής του Σπλαχνικού Πατέρα.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και παρατηρούμε τα έργα τέχνης που παρουσιάζουν τον σπλαχνικό πατέρα και τον γιο του.

β) Η αγάπη και η συμφιλίωση στην καθημερινή μας ζωή

Πόσο σημαντική είναι η συμφιλίωση στη ζωή μας;

συμφιλίωση, ευκαιρίες

Τα παιδιά καταλαβαίνουν το νόημα της παραβολής του Σπλαχνικού Πατέρα και της συμπεριφοράς των δύο γιων. Ο Κωστής σηκώνει το χέρι και εξηγεί: «Κατάλαβα ότι κάποιες φορές πρέπει να κάνουμε χώρο για εκείνον που έχει περισσότερη ανάγκη, όπως τώρα που ο Φίλιππος ξέρει το μάθημα κι εμείς πρέπει να του δώσουμε την ευκαιρία να πει. Και οι γονείς μου καμιά φορά, όταν η αδερφή μου κάνει αταξίες, ασχολούνται περισσότερο με εκείνη. Εγώ θυμώνω που δε μου δίνουν τόση σημασία εκείνη τη στιγμή. Αλλά πρέπει να φροντίσουν την αδερφή μου και να της μιλήσουν, για να της δείξουν το σωστό».

«Πολύ σωστά το κατάλαβες, Κωστή. Όλους σας αγαπώ το ίδιο και θέλω όλοι να έχετε ίσες ευκαιρίες. Ο ρόλος μου εδώ δεν είναι να σας τιμωρήσω, αλλά να σας δίνω ευκαιρίες να γίνεστε καλύτεροι. Όπως κάνει κι ένας πατέρας».

Ο Φίλιππος είναι ευχνώμων και χαρούμενος. Δίνουν τα χέρια με τον Κωστή.

1 ΣΕ ΣΥΓΧΩΡΩ...

Κλείνουμε τα μάτια και προσπαθούμε να θυμηθούμε στιγμές της ζωής μας κατά τις οποίες συγχωρήσαμε κάποιον/-α φίλο/-η ή συγγενή μας μετά από ένα λάθος που εκείνος/-η έκανε.

Πώς νιώσαμε, όταν συμφιλιωθήκαμε μαζί του/της; Συμπληρώνουμε στις καρδιές τα συναισθήματά μας.

2 ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑ ΙΔΕΩΝ

Ας υποθέσουμε ότι ένας φίλος ή μια φίλη έκανε ένα λάθος και η συμπεριφορά του/της μας στενοχώρησε. Πώς θα δείξουμε τη πρόθεσή μας να τον/τη συγχωρήσουμε; Τι θα του/της πούμε; Ποιες πράξεις θα κάνουμε, για να συμφιλιωθούμε ξανά;

Γράφουμε τις ιδέες μας σε μικρά χαρτάκια. Μαζεύουμε τα χαρτάκια, τα κολλάμε στον τοίχο και φτιάχνουμε στην τάξη μας τη «γωνιά της συχώρησης και της συμφιλίωσης».

3 ΚΑΝΟΥΜΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Γράφουμε δύο ερωτήσεις που θα θέλαμε να κάνουμε στον άσωτο υιό.

.....
.....

4 ΔΕΛΤΙΟ ΕΞΟΔΟΥ

Στο τέλος του σημερινού μας μαθήματος διαβάσαμε:

«Ο Φίλιππος είναι ευχνώμων και χαρούμενος. Δίνουν τα χέρια με τον Κωστή.»
Συμπληρώνουμε τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας μετά τη συμφιλίωση των δύο συμμαθητών.

Χάρηκα που .....

Λυπήθηκα που .....

Αναρωτιέμαι ακόμα .....

5 ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΖΟΥΜΕ

Συνδεόμαστε εδώ και τοποθετούμε τις λέξεις στα κενά των προτάσεων που έχουν σχέση με την αγάπη στην καθημερινότητά μας.

25. «Πάτερ ημών»: Επικοινωνώ με τον Θεό μέσω της προσευχής

**Πώς επικοινωνούμε με τον Θεό;
Ποια είναι η πιο γνωστή προσευχή;**

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον• καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν• καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Πονηροῦ.

Δευτέρα πρωί, όλα τα παιδιά μαζεύονται στην αυλή για την προσευχή. Η Δανάη σηκώνει το χέρι να πει μια προσευχή που της έμαθε η γιαγιά της το Σαββατοκύριακο.

«Πάτερ ημών, ο εν τοις ουρανοῖς...» ξεκινάει να λέει.

Αργότερα, στην τάξη, τα παιδιά ρωτούν τη Δανάη πώς έμαθε μια τόσο δύσκολη και ωραία προσευχή.

«Κυρία», ρωτούν, «μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει;»

«Βεβαίως! Και, αν θέλετε, μπορούμε να τη μάθουμε όλοι μαζί. Πρώτα, όμως, θα σας πω γιατί τη λέμε και τι σημαίνει. Όλα τα πράγματα είναι πιο απλά, αν ξέρεις τι σημαίνουν. Λέγεται **Κυριακή Προσευχή**:

*Ο Χριστιανός προσεύχεται με αυτήν την προσευχή.
Τη λέμε προς τον Κύριο, γι' αυτό και «Κυριακή».
Δοξάζουμε όλοι τον Θεό και Τον παρακαλούμε
αυτά που χρειαζόμαστε να έχουμε για να ζούμε.
Άρτο για να τρεφόμαστε, ελπίδα για το μέλλον,
όπως με συγχωρεί ο Θεός, να συγχωρώ τον άλλον.
Να μας φυλάει απ' το κακό και να το κάνει πέρα,
αγαπημένοι να 'μαστε με τον Θεό Πατέρα».*

Η Δανάη σηκώνει το χέρι της. «Και, μάλιστα, η γιαγιά μου μού είπε πως αυτή η προσευχή είναι η πιο συνηθισμένη προσευχή του Χριστιανού. Μιλάει για όλες τις ανάγκες του ανθρώπου. Αυτή λέει ο νονός και η νονά, όταν μας βαφτίζουν. Όλοι/ες την ξέρουν και τη λένε πρωί και βράδυ!».

Όλοι μαζί, μαθαίνουν την προσευχή με τη δασκάλα.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΥΝΝΕΦΟΛΕΞΟ

Πώς μπορούμε να επικοινωνήσουμε με τους συνανθρώπους μας και πώς με τον Θεό; Γράφουμε τις απαντήσεις μας στο συννεφόλεξο.

2 Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΜΟΥ

Ας επικοινωνήσουμε κι εμείς με τον Θεό με μια δική μας προσευχή. Μπορούμε να προσθέσουμε στην προσευχή μας κάποιες από τις παρακάτω λέξεις:

ειρήνη - αγάπη - οικογένεια - φίλοι - συνάνθρωποι - παιδιά - φαγητό
 - νερό - βοήθεια - στήριξη - φροντίδα - ελπίδα - προστασία

Η δική μου προσευχή:

.....

.....

.....

.....

3 ΠΑΜΕ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Πηγαίνουμε με την τάξη μας στην εκκλησία και συμμετέχουμε στη Θεία Λειτουργία. Προσευχόμαστε όλοι/-ες μαζί, λέμε το «Πάτερ ημών» και επικοινωνούμε με τον Θεό, ευχαριστώντας Τον. Πώς αισθάνεσθε, όταν επικοινωνείτε με τον Θεό;

4 ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΑ ΚΕΝΑ

Συμπληρώνουμε τις παρακάτω λέξεις στα κενά και διαβάζουμε την Κυριακή Προσευχή στη νέα ελληνική γλώσσα.

Kate Remmer
Προσφορά ψωμιού

ουρανούς - ψωμί - γη - κακό - λάθη

Πατέρα μας, που βρίσκεσαι στους ....., ας αγιασθεί το όνομά Σου, ας έρθει η βασιλεία Σου, ας γίνει το θέλημα Σου, όπως στον ουρανό, έτσι και στη ..... Το ..... μας το καθημερινό δώσε μας σήμερα. Και συγχώρησε τα ..... μας, όπως κι εμείς συγχωρούμε τα λάθη των συνανθρώπων μας. Και μη μας αφήσεις να πέσουμε στον πειρασμό, αλλά απομάκρυνέ μας από το .....

5 ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΖΟΥΜΕ

Συνδεόμαστε εδώ και ενώνουμε τις προτάσεις, ώστε να καταλάβουμε καλύτερα τη σημασία της Κυριακής Προσευχής.

26. Τα παιδιά, οι μικροί φίλοι του Χριστού

α) «Αφήστε τα παιδιά να έρθουν κοντά μου»

Πού αναφέρονται τα παιδιά στην Αγία Γραφή; Πόσο σημαντικά ήταν για τον Χριστό;

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Στις 20 Νοεμβρίου είναι η **Παγκόσμια Ημέρα για τα Δικαιώματα του Παιδιού**. «Είναι μια μέρα για να θυμούνται όλοι ότι κάθε παιδί της Γης έχει βασικά δικαιώματα. Μπορείτε να μου πείτε μερικά από αυτά;» ρωτάει η δασκάλα.

«Καθαρό νερό! Φαγητό! Στέγη! Σχολείο!» λένε τα παιδιά.

«Έχετε δίκιο, αυτά είναι πολύ σημαντικά πράγματα. Όμως δεν τα έχουν όλα τα παιδιά του κόσμου...».

«Ναι, κυρία, ειδικά παλαιότερα, τα παιδιά δεν τα σέβονταν. Πολλά παιδιά δεν πήγαιναν σχολείο και δούλευαν, κάτι που σήμερα απαγορεύεται» λέει η Δανάη. «Θυμάμαι, κυρία, ότι το είχα διαβάσει αυτό σε ένα άρθρο στο διαδίκτυο για την παιδική εργασία».

«Πόσο παλιά δηλαδή; Την εποχή του Χριστού, ας πούμε, έτσι ήταν;» ρωτάει ο Κωστής.

«Ναι, κάπως έτσι» λέει η δασκάλα. «Όμως, ο Χριστός, όπως έκανε και με τις γυναίκες που θεωρούνταν κατώτερες εκείνη την εποχή και δεν είχαν ιδιαίτερα δικαιώματα, έκανε και με τα παιδιά. Τα πήρε κοντά του και εξύψωσε την απλή παιδική καρδιά ως πρότυπο συμπεριφοράς. Οποιος είναι σαν τα παιδιά, θα είναι μαζί με τον Θεό».

*Μια μέρα, τα παιδιά θέλαν να Τον γνωρίσουν,
μαζεύτηκαν τριγύρω Του και κάναν φασαρία.
Οι μαθητές, νομίζοντας ότι θα Τον κουράσουν,
τους είπαν να φύγουν κι αργότερα να έρθουν.
Αφήστε τα παιδιά να έρθουν σε μένα,
είπε ο Χριστός,
γιατί αυτά είναι στον κόσμο τα πιο ευλογημένα.
(Ευαγγέλια Ματθαίου 19:14, Λουκά 18:16
και Μάρκου 10:14, έμμετρη διασκευή)*

Carl Bloch (1873)
Ο Ιησούς με τα παιδιά
Μουσείο Εθνικής Ιστορίας, Δανία

1 ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ

Αναπαριστούμε μια σκηνή από τη στιγμή που ο Χριστός συναντά τα παιδιά και αυτά βρίσκονται γύρω Του και Τον αγκαλιάζουν, ενώ οι μαθητές Του τους λένε να φύγουν. «Παχώνουμε», μένουμε ακίνητοι στη σκηνή αυτή για λίγα λεπτά. Μέσα από τις στάσεις και τις εκφράσεις μας μεταδίδουμε στους/στις υπόλοιπους/-ες συμμαθητές/-τριες τα συναισθήματα και τα μηνύματα της στιγμής.

Συζητάμε όλοι μαζί:

- α) Πώς νιώθουν τα παιδιά πλάι στον Χριστό;
- β) Πώς αντιδρούν οι μαθητές του Χριστού; Γιατί;

2 ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε τις πέντε κρυμμένες λέξεις. Στη συνέχεια, γράφουμε μία πρόταση που περιέχει τις πέντε αυτές λέξεις. Αυτή η πρόταση είναι η κεντρική ιδέα του μαθήματός μας.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΝΕΡΟ - ΦΑΓΗΤΟ - ΣΤΕΓΗ - ΣΧΟΛΕΙΟ

3 ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε έργα τέχνης με θέμα «Ο Ιησούς και τα παιδιά».
- Τι σκέψεις μας δημιουργούν όσα βλέπουμε;

4 ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ

- _ X _ _ _ _ _ Τόπος μάθησης και εκπαίδευσης για τα παιδιά.
- _ Ρ _ _ _ _ _ Παλιότερα, πολλά παιδιά δεν πήγαιναν στο σχολείο και ασχολούνταν με αυτήν.
- _ Ι _ _ _ _ _ Όλα τα παιδιά έχουν ίσα.
- _ _ Σ _ _ _ _ Ας φροντίσουμε και ας βοηθήσουμε όλα τα παιδιά που ζουν σε αυτόν.
- _ _ _ _ Τ _ _ _ Αυτοί νόμιζαν ότι τα παιδιά θα κουράσουν τον Χριστό.
- _ _ _ _ Ο _ _ _ Βασική ανάγκη του κάθε ανθρώπου.
- _ _ _ _ _ Σ _ _ Ο Χριστός ζήτησε σεβασμό για αυτές και τα παιδιά.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και κάνουμε τη δραστηριότητα Σωστού - Λάθους που έχει σχέση με τον Χριστό και τα παιδιά.

β) Η παιδική καρδιά ανοίγει τον δρόμο για τον Θεό

Ας γνωρίσουμε τους λόγους για τους οποίους ο Χριστός προβάλλει τα παιδιά ως παραδείγματα.

επικοινωνία, προσευχή

Τα παιδιά, ακούγοντας την ιστορία, χαίρονται που ο Χριστός αγαπούσε τόσο τα παιδιά και τα ήθελε γύρω Του. Η δασκάλα συνεχίζει: «Είπε, που λέτε, ο Χριστός στους μαθητές Του: *Αφήστε τα παιδιά και μην τα εμποδίζετε να 'ρθούν κοντά μου, γιατί η βασιλεία του Θεού ανήκει σε ανθρώπους που είναι σαν κι αυτά*».

«Τι εννοούσε σε ανθρώπους που είναι σαν κι αυτά;» ρωτάει ο Πέτρος.

*«Είπε ο Χριστός για τα παιδιά:
έχουνε καθαρή καρδιά και μάτια λαμπερά
κι η βασιλεία του Θεού ανήκει σε αυτά»*

εξηγεί η δασκάλα, κοιτάζοντας τους μαθητές της.

«Μικρό παιδί όταν ήμουν, σαν μικρό παιδί μιλούσα, αισθανόμουν και σκεφτόμουν. Άντρας πια, όταν έγινα, κατήργησα τους τρόπους του μικρού παιδιού, λέει και ο Απόστολος Παύλος (Α' Επιστολή προς Κορινθίους 13:11). Εννοεί ότι τα μικρά παιδιά μπορεί να είναι ζωηρά ή να κάνουν φασαρία, αλλά έχουν μέσα τους **αγάπη** και **σκέφτονται με την καρδιά τους**. Δεν έχουν πονηριά και δε σκέφτονται τα συμφέροντά τους, όπως κάνουν οι μεγάλοι. Από τα λόγια του Ιησού, αλλά και του Αποστόλου Παύλου, καταλαβαίνουμε ότι η απλή παιδική καρδιά οδηγεί στον Θεό».

«Δηλαδή, κυρία, μπορούμε να κάνουμε φασαρία;» λένε όλοι/-ες και γελούν.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΙΔΕΟΘΥΕΛΛΑ

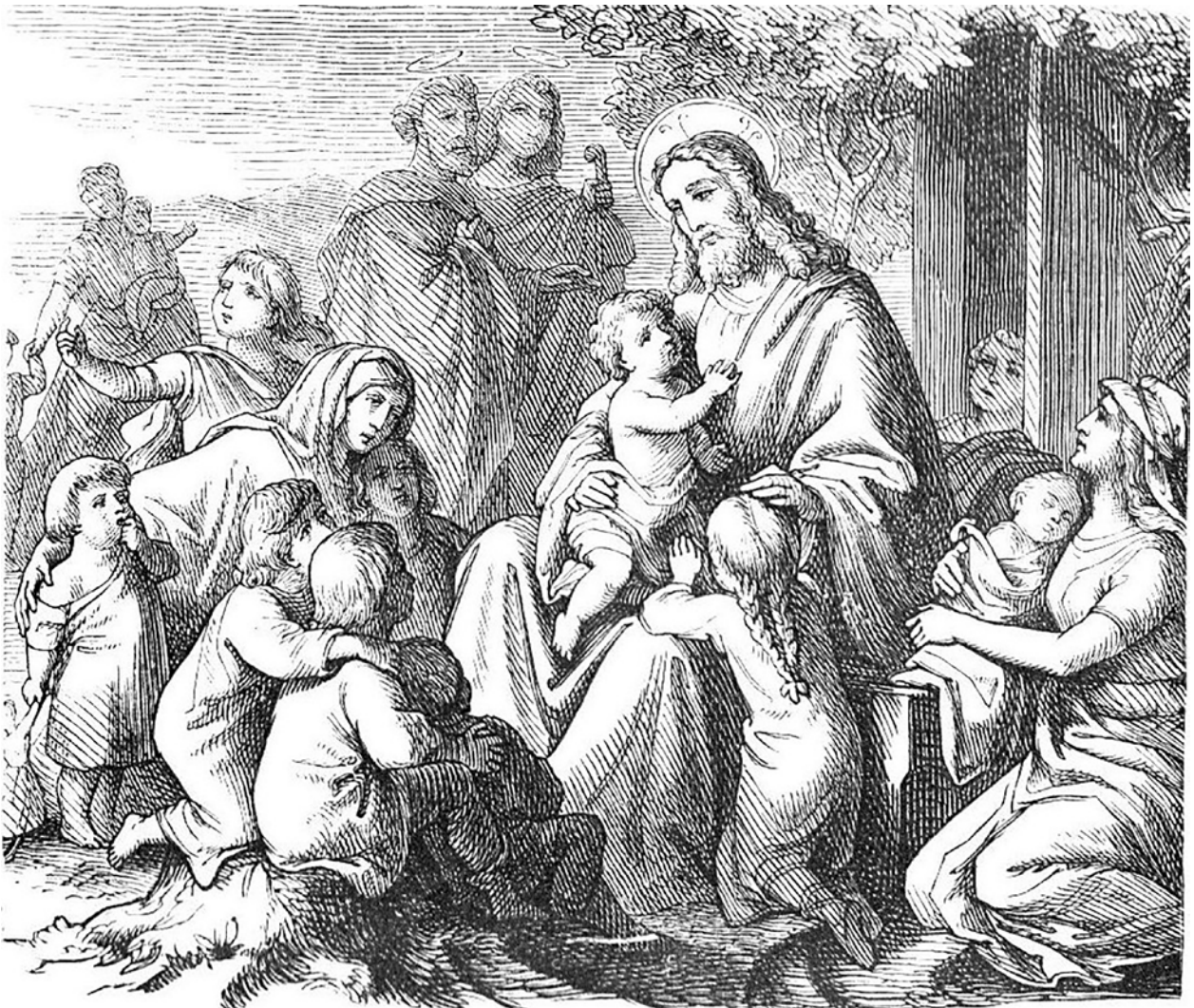
Ο Χριστός μάς λέει ότι τα παιδιά είναι ευλογημένα και πρότυπα για όλους. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των παιδιών που δείχνουν ότι είναι ευλογημένα; Συμπληρώνουμε το σχεδιάγραμμα.

ΠΑΙΔΙΑ

2

ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ ΓΕΜΑΤΗ ΧΡΩΜΑ

Χρωματίζουμε την παρακάτω εικόνα και της δίνουμε έναν δικό μας τίτλο.

Ο Ιησούς και τα παιδιά
Από το βιβλίο *La storia sacra* (1868)

3 ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ

Ενώνουμε τις λέξεις της πρώτης στήλης με τις πράξεις της δεύτερης στήλης. Σε κάθε λέξη αντιστοιχούν δύο πράξεις.

αγνότητα / αθωότητα •	• Δε δίνω σε κανέναν το αγαπημένο μου παιχνίδι.
εγωισμός •	• Αρνούμαι να μοιραστώ τους μαρκαδόρους.
	• Βοηθάω τον συμμαθητή μου στο διάβασμα, χωρίς να περιμένω αντάλλαγμα.
	• Θυμώνω όταν δεν κερδίζω, θέλω να κερδίζω πάντα.

4 ΘΥΜΑΜΑΙ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΜΟΥ

Κλείνουμε τα μάτια και θυμόμαστε δύο στιγμές της ζωής μας που οι πράξεις μας απέδειξαν ότι έχουμε αγνή καρδιά και καλοσύνη. Ποιες πράξεις ήταν αυτές και ποια συναισθήματα νιώσαμε;

Οι πράξεις καλοσύνης

Ένωσα...

5 ΣΥΖΗΤΑΜΕ ΟΜΑΔΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑΜΕ

Πώς δείχνουμε εμείς τα παιδιά την αγάπη μας προς τον Χριστό;
Πώς δείχνει ο Χριστός την αγάπη Του προς εμάς τα παιδιά;

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε το ψηφιακό γλωσσάρι του μαθηματός. Εξηγούμε τις λέξεις: «πρότυπο» και «συμφέρον».

Συνδεόμαστε εδώ και συμπληρώνουμε τις προτάσεις που έχουν σχέση με τα δικαιώματα των παιδιών.

27. Η υποδοχή του Χριστού στα Ιεροσόλυμα ως Βασιλιά πάνω σε γαϊδουράκι

**Πώς μπήκε ο Χριστός στα Ιεροσόλυμα
και πώς Τον υποδέχτηκαν;**

είσοδος στα Ιεροσόλυμα, Κυριακή των Βαΐων

Το μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος φτάνει στο τέλος του. Συζήτησαν για τα δέντρα και τα φυτά που δεν υπήρχαν στην Ελλάδα παλιότερα. Τώρα, στην ώρα των Θρησκευτικών, συζητούν για το πού συναντάμε το φυτό φοίνικας και πώς συνδέεται με τον Χριστό.

«Μπορείτε να μου πείτε ένα πολύ εξωτικό δέντρο που βρίσκουμε στη χώρα μας;» ρωτάει η δασκάλα.

«Ο φοίνικας!» λέει ο Πέτρος.

«Πολύ σωστά. Και πού συναντούμε εμείς τον φοίνικα στην παράδοσή μας, μήπως ξέρετε;»

Όλοι προσπαθούν να θυμηθούν.

«Θα σας βοηθήσω. Μήπως ξέρετε πότε μοιράζουν κλαδιά φοίνικα στην εκκλησία;»

Και πάλι σιωπή. Τα παιδιά παραξενεύονται.

«Χμ, να σας το πω με άλλο όνομα: Βάγια!» λέει η δασκάλα.

Αρκετά χέρια σηκώνονται.

«Ξέρω ότι μοιράζουν βάγια την Κυριακή των Βαΐων στην εκκλησία. Για τη μέρα που μπήκε ο Χριστός στα Ιεροσόλυμα καβάλα σε ένα γαϊδουράκι» λέει η Μαρία.

«Πολύ σωστά! Τα βάγια είναι τα φοινικόκλαδα λοιπόν, και τότε στην Ιερουσαλήμ είχε πολλούς φοίνικες. Ας θυμηθούμε, όμως, τι έγινε εκείνη τη μέρα, εφόσον το αναφέραμε, και γιατί είναι τόσο σημαντική για τον Χριστιανισμό.

*Ο Ιησούς, μια μέρα ξεχωριστή,
στα Ιεροσόλυμα αποφάσισε να μπει
σε γαϊδουράκι ανέβηκε, γιατί έτσι είχε προφητευθεί.
Στους πιο πολλούς ήταν γνωστός,
με βάγια έστρωναν τη γη, για να πατήσει ο Χριστός.
Κάποιοι ρωτούσαν “Γιος είναι αυτός;”
“Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ!” έλεγαν άλλοι.
Κι έτσι τα Πάθη αρχίσαν,
και η Εβδομάδα η Μεγάλη».*
(Ευαγγέλιο Ματθαίου 21:1-11, έμμετρη διασκευή)

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΟΥΜΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ

Η είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα

καλωσορίσουν - Ιερουσαλήμ - γαϊδουράκι - ρούχα - φοινικιές

Ο Ιησούς έρχεται στην ..... και είναι ανεβασμένος πάνω σε ένα φιλικό ..... Πλήθος ανθρώπων πηγαίνουν να Τον ..... με χαρά. Ορισμένα παιδιά απλώνουν τα ..... τους στον δρόμο, σαν χαλί για να περάσει. Άλλα παιδιά σκαρφαλώνουν στις ....., κόβοντας φρέσκα κλαδιά για να Τον υποδεχτούν.

2 ΘΑ ΣΟΥ ΠΩ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Διαβάζουμε ξανά το κείμενο του σημερινού μας μαθήματος και διηγούμαστε την είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα.

- Ποιοι βρίσκονταν εκεί;
- Πώς Τον υποδέχθηκαν;
- Τι έκαναν τα παιδιά;

3 ΜΙΚΡΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ

Φτιάχνουμε τη δική μας ζωγραφιά με θέμα: Ο Χριστός μπαίνει στα Ιεροσόλυμα ως βασιλιάς.

4 ΤΙ ΘΥΜΑΜΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ:

Μετά το σημερινό μας μάθημα, ας δούμε πώς νιώθουμε:

Χάρηκα που.....

Μου άρεσε που.....

Ήταν έκπληξη για μένα ότι

.....

5 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ:

Συνδεόμαστε εδώ και κάνουμε τη δραστηριότητα Σωστό - Λάθος με θέμα την είσοδο του Ιησού στα Ιεροσόλυμα.

28. Ο Μυστικός Δείπνος

α) Λάβετε, φάγετε

Τι συνέβη κατά τον Μυστικό Δείπνο του Χριστού με τους μαθητές Του;

ένωση, μυστήριο

Η τελευταία ενότητα που διδάχθηκαν τα παιδιά στα Θρησκευτικά, ήταν για το Πάσχα. Έτσι, τώρα, λίγο πριν κλείσουν τα σχολεία για τη Μεγάλη Εβδομάδα, η δασκάλα τούς αναθέτει μια εργασία: να κάνουν έρευνα για τον Μυστικό Δείπνο και να γράψουν με ποια σειρά συνέβησαν τα γεγονότα. Όλο το τμήμα, μαζί με τη δασκάλα, επισκέπτεται τον ιερέα της ενορίας τους. Εκείνος τούς περιγράφει τα γεγονότα και τα παιδιά κρατούν σημειώσεις.

«Ο Μυστικός Δείπνος, σύμφωνα με το Ευαγγέλιο, έγινε ανάμεσα στον Ιησού και τους Δώδεκα Αποστόλους στην Ιερουσαλήμ, μία μέρα πριν τη Σταύρωσή Του. Σήμερα, η μέρα αυτή ονομάζεται **Μεγάλη Πέμπτη**. Κατά τη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου, ο Χριστός **έπλυνε τα πόδια των μαθητών Του** και τους έδειξε πώς να τελούν το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Τους έδωσε Άρτο και Οίνο, δηλαδή, ψωμί και κρασί, λέγοντάς τους ότι αυτά είναι το Σώμα και το Αίμα Του. Και τους είπε: “Λάβετε, φάγετε, τούτο εστί το Σώμα μου. Πίετε εξ αυτού πάντες, τούτο εστί το Αίμα μου”, δηλαδή “Λάβετε, φάγετε, αυτό είναι το Σώμα μου. Πιείτε όλοι από αυτό, αυτό είναι το Αίμα μου”» λέει ο παπα-Γιάννης.

*Σε ένα ανώγι έστρωσαν για το πασχάλιο δείπνο
ο Κύριος και οι μαθητές, να φάνε και να πιούνε,
μα, πριν καθίσουν, ο Ιησούς πήρε μία κανάτα
και μια πετσέτα έδεσε στη μέση,
και ταπεινά γονάτισε να πλύνει όλων τα πόδια.
Ο Πέτρος ντράπηκε πολύ και τράβηξε τα πόδια,
δε δέχτηκε να του τα πλύνει ο ίδιος ο δάσκαλός του,
μα ο Χριστός επέμενε και του το εξηγούσε
πως, όπως έκανε Αυτός,
έτσι πρέπει να κάνουν στο εξής και όλοι οι μαθητές
για τον συνάνθρωπό τους.
(Ευαγγέλιο Ιωάννη 13:1-15, έμμετρη απόδοση)*

«Έπειτα», συνέχισε ο παπα-Γιάννης, «κάθισαν να φάνε και να πιουν και ο Χριστός τούς είπε: «Αλήθεια σας λέω, **ένας από σας θα με προδώσει**. Αλλά να, το χέρι αυτού που θα με προδώσει είναι μαζί με το δικό μου πάνω στο τραπέζι». Οι μαθητές ταραχτήκαν. Άρχισαν να συζητούν μεταξύ τους και να ρωτούν τον Χριστό: «Δάσκαλε, ποιος θα σε προδώσει;». Ο Χριστός πήρε τότε ένα κομμάτι ψωμί, το βούτηξε στο πιάτο, το έδωσε στον **Ιούδα τον Ισκαριώτη** και του είπε: «Ό,τι έχεις να κάνεις, κάνε το γρήγορα». Εννοούσε ότι ήξερε πως θα Τον προδώσει. Εκείνος, αφού πήρε το ψωμί, έφυγε αμέσως».

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ;

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε τις σωστές προτάσεις με θέμα τον Μυστικό Δείπνο.

2 ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Αν είχαμε μπροστά μας έναν μαθητή του Χριστού που βρισκόταν στον Μυστικό Δείπνο, τι θα τον ρωτούσαμε; Συζητάμε με την ομάδα μας και γράφουμε τέσσερις ερωτήσεις που θα του κάναμε.

3 ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Συνδεόμαστε εδώ και βλέπουμε μια σειρά εικόνων που παρουσιάζουν τον Μυστικό Δείπνο. Έπειτα, παρατηρούμε την εικόνα και συζητάμε για ό,τι βλέπουμε με τον/τη διπλανό/-ή μας.

Μάρτεν ντε Βος
(πριν το 1603)
Ο Μυστικός Δείπνος
Εθνικό Μουσείο Δυτικής Τέχνης
Τόκιο, Ιαπωνία

4 ΑΝΑΚΑΤΕΜΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Βρίσκουμε τη λέξη που κρύβεται στις παρενθέσεις.

- Τη μέρα του Μυστικού Δείπνου την ονομάζουμε Μεγάλη ..... (μπΠτηέ)
 Ο Ιησούς πήρε μια ..... και άρχισε να πλένει τα πόδια των μαθητών Του. (κνάταα)
 Ο ..... αρχικά δε δέχτηκε να του πλύνει ο Ιησούς τα πόδια. (τρΠοές)
 Ο Ιησούς είπε ότι ένας από τους μαθητές Του θα τον..... (πρδώσοει)
 Τον Ιησού τον πρόδωσε ο ..... (δΙαούς)

β) Θεία Ευχαριστία: Ο Χριστός είναι μαζί μας στην Εκκλησία σήμερα

Ποια είναι η σχέση του Μυστικού Δείπνου με τη Θεία Ευχαριστία;

Θεία Ευχαριστία, Θεία Κοινωνία

«Τι σημαίνουν, όμως, όλα αυτά για εμάς σήμερα;» ρωτάει η Δανάη.

«Ο Μυστικός Δείπνος είναι το πρότυπο για τη **Θεία Ευχαριστία**, η οποία ανήκει στα επτά Μυστήρια της Εκκλησίας. Ο ιερέας, με τη λαβίδα, μας δίνει να “φάμε” ψωμί και κρασί που είναι το σώμα και το αίμα του Χριστού, δηλαδή **κοινωνούμε**, ενωνόμαστε με τον Χριστό. Το ψωμί και το κρασί γίνονται Σώμα και Αίμα Χριστού» εξηγεί ο παπα-Γιάννης.

Και συνεχίζει: «Και είπε ο Χριστός στους μαθητές Του το βράδυ εκείνο: “Λάβετε και φάγετε· αυτό είναι το σώμα μου” (δίνοντάς τους το ψωμί). Ύστερα, πήρε το ποτήρι και, αφού είπε ευχαριστήρια προσευχή, τους το έδωσε λέγοντας: “Πιείτε από αυτό όλοι, γιατί αυτό είναι το αίμα μου” (δίνοντάς τους το κρασί)» (Ευαγγέλια Λουκά 22:7-23, Ματθαίου 26:17-30, Μάρκου 14:12-26 και Ιωάννη 13:21-30, παράφραση).

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΕΝΩΝΟΥΜΕ

Λάβετε και φάγετε...

Πιείτε από αυτό όλοι...

Η στιχμή που κοινωνούμε...

Στον Μυστικό Δείπνο...

Η Θεία Κοινωνία σημαίνει...

- γιατί αυτό είναι το αίμα μου.
- αυτό είναι το σώμα μου.
- παραδόθηκε η Θεία Ευχαριστία.
- μας ενώνει πιο πολύ με τον Θεό.
- ένωση με τον Θεό.

2 ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝ

Η Θεία Ε _____ είναι πολύ σημαντική στη χριστιανική πίστη.

Ο Ιησούς είπε στους μαθητές Του: «Λάβετε και φάγετε· αυτό είναι το σ _____ μου».

Ο Ιησούς πήρε ένα π _____ και τους είπε να πιούν από αυτό.

Σε κάθε Θ _____ Λειτουργία οι Χριστιανοί βιώνουν το γεγονός του Μ _____ Δείπνου.

3 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΝΑ ΔΥΟ

Συζητάμε με τον/τη διπλανό/-ή μας και βρίσκουμε τρία κοινά στοιχεία μεταξύ του Μυστικού Δείπνου και του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας που γίνεται στη Θεία Λειτουργία.

Στον Μυστικό Δείπνο

Έφαγαν...

Ήπιαν...

Στη Θεία Ευχαριστία

Τρώμε...

Πίνουμε...

4 ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ «ΜΙΛΑΕΙ»

Παρατηρούμε προσεκτικά την εικόνα. Ποιο Μυστήριο της Εκκλησίας βλέπουμε να γίνεται; Μοιάζει αυτή η στιγμή με εκείνη που πηγαίνουμε κι εμείς στην εκκλησία και μεταλαμβάνουμε; Στην εικόνα μπορούμε να βρούμε το Άγιο Ποτόριο, δηλαδή το ιερό ποτήρι, όπου βρίσκεται το Σώμα και το Αίμα του Χριστού για τη Θεία Κοινωνία. Μπορούμε να βρούμε και το αντίδωρο, δηλαδή το ευλογημένο ψωμάκι που παίρνουμε στο τέλος της Θείας Λειτουργίας. Τα κυκλώνουμε με το μολύβι μας.

Η Θεία Λειτουργία, έργο Βλασίου Τσοτσώνη, Ι.Ν. Αγ. Γεωργίου, Χαλάνδρι Αττικής

αντίδωρο

Άγιο Ποτόριο ή
Δισκοπότηρο

5 ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε λέξεις σχετικές με τη Θεία Ευχαριστία στο ψηφιακό κρυπτόλεξο.

29. Ο Χριστός σταυρώνεται

Ποια ήταν τα γεγονότα που οδήγησαν στη Σταύρωση του Χριστού;

Σταυρός, Σχέδιο του Θεού

Σιωπή επικρατεί, ενώ ο παπα-Γιάννης τούς διηγείται τα γεγονότα της Σταύρωσης:

«Μετά τον Μυστικό Δείπνο, ο Χριστός με τους μαθητές Του πήγαν στον κήπο της Γεθσημανή να προσευχηθούν. Εκεί ήρθαν και Τον συνέλαβαν οι Ρωμαίοι στρατιώτες. Τον είχε προδώσει ο Ιούδας και τους είχε δείξει πού βρισκόταν. Έπειτα, Τον φυλάκισαν και Τον δίκασαν. Μετά, Του φόρεσαν έναν κόκκινο μανδύα κι ένα αγκάθινο στεφάνι και Τον χτύπησαν πολύ στην πλάτη, Τον μαστίγωσαν. Ο Χριστός κουβάλησε τον Σταυρό Του μέχρι τον λόφο που λέγεται **Γολγοθάς**. Εκεί, Τον κρέμασαν στον Σταυρό. Από κάτω οι Ρωμαίοι και οι αρχηγοί των Ιουδαίων Τον κορόιδευαν. *Πατέρα, συγχώρησέ τους, δεν ξέρουν τι κάνουν, έλεγε ο Χριστός.*

»Τον είχαν κρεμάσει ανάμεσα σε δύο ληστές. Ένας από αυτούς του είπε: *Θυμήσου με, Κύριε, όταν έρθεις στη βασιλεία Σου.* Ο Ιησούς τού απάντησε: *Σε βεβαιώνω πως, σήμερα κιόλας, θα είσαι μαζί μου στον Παράδεισο.* Από το μεσημέρι ως τις τρεις το απόγευμα έπεσε σκοτάδι σ' όλη τη γη. Γύρω στις τρεις, κραύγασε ο Ιησούς με δυνατή φωνή: *Θεέ μου, γιατί με εγκατέλειψες;* Ως άνθρωπος φοβήθηκε για λίγο τον σωματικό πόνο και τον θάνατο. Όμως είναι ο Υιός του Θεού. Θα αναστηθεί. Κοντά στον Σταυρό στέκονταν η μητέρα Του, η Μαρία του Κλωπά και η Μαρία η Μαγδαληνή. Ο Ιησούς, όταν είδε τη μητέρα Του και τον Ιωάννη, τον μαθητή που αγαπούσε, να στέκεται πλάι της, είπε: *Αυτός τώρα είναι ο γιος σου.* Ύστερα, είπε στον Ιωάννη: *Αυτή τώρα είναι η μητέρα σου.* Πριν αφήσει την τελευταία του πνοή, ζήτησε να πει νερό. Κι αμέσως, ένας από τους Ρωμαίους στρατιώτες πήγε και πήρε ένα σφουγγάρι, το βούτηξε στο ξίδι, και, αφού το στερέωσε πάνω σ' ένα καλάμι, του έδωσε να πει. Εκείνος, όταν γεύτηκε το ξίδι, είπε: *Τετέλεσται.* Δηλαδή, όλα τελείωσαν. Τότε άφησε την τελευταία Του πνοή» (Ευαγγέλια Λουκά 23:26-43, Ματθαίου 27:32-44, Μάρκου 15:21-32 και Ιωάννη 19:17-27, παράφραση).

Τα παιδιά έχουν στεναχωρηθεί.

«Θα έρθει η Ανάσταση σύντομα» λέει ο παπα-Γιάννης. «Όλα αυτά ήταν το **Σχέδιο του Θεού**. Με τη **Σταύρωση** ο Χριστός **νικά την αμαρτία**, την **υποκρισία**, το **μίσος**, και όλα τα ανθρώπινα **κακά**».

«Και γιατί φοράμε σταυρό και νιώθουμε ασφάλεια και ηρεμία, αντί να φοβόμαστε, αφού ο Σταυρός είναι εκεί που πόνεσε ο Χριστός;» ρωτάει ο Κωστής.

«Διότι, ο Σταυρός από όργανο εξευτελισμού και θανάτου έγινε **σύμβολο αγάπης**. Όποιος τον φοράει, είναι σαν να δέχεται την αγάπη του Θεού και δηλώνει έτοιμος να συμπεριφερθεί στους ανθρώπους με τον ίδιο τρόπο. **Με το παράδειγμά Του**».

1 ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΙΧΟΥ

Αφού διαβάσουμε το κείμενο του σημερινού μας μαθήματος, συζητάμε στις ομάδες μας:

- Πώς αισθανόμαστε, διαβάζοντας την ιστορία της Σταύρωσης;
- Ποιες σκέψεις μάς έρχονται στο μυαλό;

Στη συνέχεια, γράφουμε με την ομάδα μας μικρά κείμενα με τις σκέψεις μας, ζωγραφιές ή ποιήματα. Τα κολλάμε σε ένα χαρτόνι και φτιάχνουμε μια εφημερίδα τοίχου.

2 ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΟΥΜΕ ΤΑ ΚΕΝΑ

Συνδεόμαστε εδώ και συμπληρώνουμε τις προτάσεις που έχουν σχέση με τη Σταύρωση του Χριστού.

3 ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Παρατηρούμε τον πίνακα «Ο Χριστός κουβαλώντας τον Σταυρό» του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου (Ελ Γκρέκο) (1577-1587) (Μουσείο Πράδο, Μαδρίτη, Ισπανία).

Τι βλέπουμε;

.....

Τι νομίζουμε ότι συμβαίνει;

.....

Πώς νιώθει ο Ιησούς;

.....

Πώς νιώθουμε εμείς κοιτάζοντας την εικόνα;

.....

4 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ, ΠΑΠΠΟΥΔΕΣ, ΓΙΑΓΙΑΔΕΣ

Συζητάμε με την οικογένειά μας και γράφουμε για κάποιο έθιμο της Μεγάλης Παρασκευής. Τι συνηθίζουμε να κάνουμε την ημέρα αυτή; Τι στολίζουμε στην εκκλησία;

.....

.....

.....

5 ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΚΕΝΩΝ

Συνδεόμαστε εδώ και τοποθετούμε τις λέξεις στα κενά των προτάσεων που έχουν σχέση με τη Σταύρωση του Χριστού.

30. Ελπίδα για μια νέα ζωή

α) Η Ανάσταση του Χριστού

Τι συνέβη κατά την Ανάσταση και τι λένε οι διηγήσεις της Αγίας Γραφής;

αιώνια ζωή, αναστήθηκε

Ο παπα-Γιάννης συνεχίζει την αφήγηση: «Μετά, ο Ιωσήφ πήρε το Σώμα του Χριστού, το τύλιξε σε ένα λευκό σεντόνι και το τοποθέτησε σε έναν τάφο που ήταν σαν σπηλιά. Η σπηλιά έκλεισε με έναν μεγάλο βράχο που δεν μπορούσε να κυλήσει ένας άνθρωπος μόνος του. Έπειτα από τρεις μέρες, πήγαν οι **Μυροφόρες** με αρώματα να μυράνουν το Σώμα του, όπως ήταν το έθιμο. Ήταν η Μαρία η Μαγδαληνή, η Μαρία του Ιακώβου και η Σαλώμη. Όμως, όταν έφτασαν στον τάφο, δεν υπήρχε πουθενά ο Χριστός. Η μεγάλη πέτρα είχε κυλήσει και ο τάφος ήταν ανοιχτός. Ένα **φως** ακτινοβολούσε παντού. Ένας νεαρός με λευκά ρούχα -δηλαδή, ένας άγγελος- τους είπε να μη φοβούνται και ότι ο Χριστός αναστήθηκε (Ευαγγέλιο Ματθαίου 28:1-10). Μήπως ξέρετε τι συνέβη;»

«Ναι! Αναστήθηκε!» λένε τα παιδιά.

«Σωστά. Ο **άγγελος** τους μίλησε και τους είπε ότι ο Χριστός είχε αναστηθεί. Ο Χριστός νίκησε τον θάνατο και το κακό. Και έδωσε σε όλους τους ανθρώπους την ελπίδα της αιώνιας ζωής».

«Τον είδε κανείς τον Χριστό, όταν αναστήθηκε;» ρωτάει η Δανάη.

«Βέβαια, Τον είδαν οι **Μυροφόρες**, οι **μαθητές**, αλλά και **όσοι πίστευαν** και όσοι πίστευαν με την καρδιά τους, μέχρι να **αναληφθεί** στους ουραμούς και να πάει στον Θεό Πατέρα».

«Και δεν ξαναγύρισε;» ρωτάει ο Πέτρος.

«Δεν έφυγε ποτέ από κοντά μας. **Είναι παντού γύρω μας, αλλά κυρίως μέσα μας**» λέει ο παπα-Γιάννης και δείχνει στο μέρος της καρδιάς.

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ

Βάζουμε τις προτάσεις στη σειρά, με βάση όσα μάθαμε στο σημερινό μας μάθημα για την Ανάσταση του Χριστού.

- Ο Ιωσήφ τυλίγει το σώμα του Ιησού σε σεντόνι και το βάζει στο μνήμα.
- Ένας νεαρός με λευκά ρούχα εμφανίζεται στις Μυροφόρες.
- Οι γυναίκες βρίσκουν την πέτρα κυλισμένη και το σώμα λείπει.
- Ο Χριστός μετά την Ανάσταση, εμφανίζεται στους μαθητές Του.

2 ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ

Σημειώνουμε τι πιστεύουμε ότι σκέφτηκαν οι γυναίκες, όταν είδαν ότι το σώμα του Χριστού έλειπε από το μνήμα. Έπειτα, συμπληρώνουμε και τα συναισθήματά τους.

Τι σκέφτηκαν;

Πώς ένιωσαν;

3 ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Παρατηρούμε την εικόνα (Ανάσταση, έργο Παναγιώτη Κόλλια, 2021) και συμπληρώνουμε τις απαντήσεις μας.

α) Τι βλέπουμε;

β) Τι νομίζουμε ότι συμβαίνει;

γ) Τι αναρωτιόμαστε;

4 ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝ

Συμπληρώνουμε το κείμενο με τις λέξεις που λείπουν.

σεντόνι - Ιωσήφ - σώμα - γυναίκες - λευκά - πέτρα - μαθητές

Αφού ο _____ πήρε το νεκρό σώμα του Ιησού, το τύλιξε σ' ένα καθαρό _____. Ύστερα, κύλησε μια μεγάλη _____ και έκλεισε την είσοδο του μνήματος.

Την επόμενη μέρα ήρθαν οι _____ στον τάφο με τα αρώματα που είχαν ετοιμάσει.

Όταν μπήκαν στο μνήμα, δε βρήκαν το _____ του Χριστού. Καθώς απορούσαν, φάνηκε μπροστά τους ένας άντρας με _____ ρούχα.

Ο Ιησούς εμφανίσθηκε στους _____ Του, και σε όσους είχαν καθαρή καρδιά και πίστευαν, μέχρι που αναλήφθηκε στους ουραμούς.

β) Χριστός Ανέστη και όλα ξαναγεννιούνται

Πώς συνδέεται το γεγονός της Ανάστασης με την αναγέννηση του ανθρώπου και της φύσης;

αναγέννηση, Άγιο Φως

«Λοιπόν, τι καταλάβατε από όλα αυτά;»

«Ότι **θυσιάστηκε** για όλους εμάς» λέει η Δανάη.

«Ναι και, ενώ **πόνεσε** σαν άνθρωπος, δεν είπε τίποτα και δεν κράτησε κακία σε κανέναν, γιατί ήταν και **Θεός!**»

«Πολύ σωστά, διότι έτσι ήταν το **Σχέδιο του Θεού**, για να σωθούν οι άνθρωποι».

«Εμένα μου έκανε εντύπωση πως ο ληστής επάνω στον σταυρό που ήταν δίπλα Του ζήτησε να τον σώσει και ο Χριστός τον **συγχώρησε** αμέσως και του είπε ότι θα τον πάρει μαζί Του».

«Κι εμένα που ανησυχούσε να μη μείνει μόνη η μητέρα Του και της έδωσε σαν γιο της τον Ιωάννη».

«Έτσι, παιδιά μου. Ο Χριστός είναι **παράδειγμα** έγνοιας και θυσίας. Ο Χριστός θυσιάστηκε για την αγάπη. Πέθανε μόνος και αβοήθητος, για να ανοίξει έναν **δρόμο** για εμάς τους υπόλοιπους. **Νίκησε τον θάνατο**. Κι έδωσε **ελπίδα ζωής** σε κάθε πράξη μας, σε κάθε ελπίδα μας, στην ίδια τη ζωή μας. Γι' αυτό ανάβουμε τη **λαμπάδα** μας με το **Άγιο Φως**, το φως που έφερε ο Χριστός στις ζωές μας. Καλό Πάσχα!»

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΛΑΜΠΑΔΕΣ ΕΥΧΩΝ

Ανάβουμε τις λαμπάδες μας και τις γεμίζουμε με λέξεις - ευχές για όλο τον κόσμο. Στη συνέχεια, τις χρωματίζουμε.

2 ΑΣ ΨΑΛΛΟΥΜΕ!

Μελετάμε το απολυτίκιο που ακούμε στην Ανάσταση και βάζουμε τις παρακάτω λέξεις στο κενό που αντιστοιχούν (αναστήθηκε, ζωή, θάνατο).

Το απολυτίκιο του Πάσχα

*Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι,
ζωὴν χαρισάμενος!*

Η μετάφρασή του

*Ο Χριστὸς ἀ..... ἀπὸ τους νεκρούς, ἀφού
νίκησε τον θ..... με το δικό του θάνατο κι ἔτσι
χάρισε σε αυτούς που ἦταν θαμμένοι στα μνήματα
την αἰώνια ζ.....*

3 ΤΕΧΝΗ ΠΟΥ ΚΑΘΗΛΩΝΕΙ

Η Ανάσταση (1597-1600)
Δομήνικος Θεοτοκόπουλος
Μουσείο Πράδο, Μαδρίτη, Ισπανία

Με ποια χρώματα απεικονίζεται ο αναστημένος Χριστός;
Γιατί;

.....
.....

Τι είναι αυτό που μας εντυπωσιάζει στην εικόνα;

.....
.....

Γράφουμε δύο συναισθήματα που μας δημιούργησε
η εικόνα αυτή.

.....
.....

4 ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΚΕΝΩΝ

Συνδεόμαστε εδώ και τοποθετούμε τις λέξεις στα κενά, ώστε να συμπληρωθούν οι προτάσεις που έχουν σχέση με την Ανάσταση του Χριστού.

γ) Το Πάσχα στην Ελλάδα: έθιμα και παραδόσεις

**Πώς γιορτάζονται το Πάσχα και η Ανάσταση στην Ελλάδα;
Γιατί είναι η πιο λαμπρή γιορτή για τους Ορθοδόξους Χριστιανούς;**

έθιμα, παράδοση

Χριστός Ανέστη! Είναι **Κυριακή του Πάσχα**, μια μέρα χαράς. Ο Χριστός είναι αναστημένος. Τα παιδιά μαζεύονται στον κήπο του Κωστή, τρώνε αρνί και παραδοσιακό **τσουρέκι** και τσουγκρίζουν τα κόκκινα αβγά.

«Έχουμε να κάνουμε μια εργασία για τα **πασχαλινά έθιμα**» λέει ο Κωστής. «Νονέ, μπορείς να μας βοηθήσεις;»

«Φυσικά» λέει ο νονός του Κωστή, που είναι θεολόγος. «Λοιπόν, πρώτα για την Ανάσταση: Το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου, πάμε στην Εκκλησία. Τα μεσάνυχτα, ο παπάς λέει δυνατά: **«Χριστός Ανέστη!»**. Εμείς απαντούμε **«ΑΛΗΘΩΣ ΑΝΕΣΤΗ»**, δηλαδή στ' αλή-

θεια αναστήθηκε ο Χριστός! Η χαρά μας ολοκληρώνεται όταν τελειώσει η αναστάσιμη λειτουργία και πάρουμε μέσα μας τον Χριστό με τη θεία Ευχαριστία. Έπειτα, τσουγκρίζουμε τα **κόκκινα αβγά**, που συμβολίζουν το **αίμα του Χριστού**, και τα σπάμε, γιατί **νίκησε τον θάνατο**. Όταν επιστρέψουμε σπίτι, τρώμε την πατροπαράδοτη **μαχειρίτσα**, έθιμο που δείχνει ότι τέλειωσε η **νηστεία της Σαρακοστής και της Μεγάλης Εβδομάδας**. Την επόμενη μέρα το πρωί, όπως σήμερα, βάζουμε το αρνί να ψηθεί. Το αρνί συμβολίζει τη **θυσία του Χριστού μας!** Τσουγκρίζουμε πάλι τα αβγά και τρώμε τσουρέκι. Το τσουρέκι αποτελείται από ζύμη που περιέχει **μαγιά** και συμβολίζει την **Ανάσταση του Χριστού**, εφόσον το αλεύρι “ζωντανεύει” και μεταμορφώνεται σε ψωμί, σε “άρτο της ζωής”».

«Αχ, αυτό δεν το ήξερα!» λέει εντυπωσιασμένη η Μαρία. «Γ' αυτό μου αρέσει τόσο πολύ το τσουρέκι!».

«Εγώ νιώθω κάπως ανακουφισμένος κάθε Κυριακή του Πάσχα» λέει ο Κωστής. «Αισθάνομαι πως τα δύσκολα έχουν περάσει και ότι ξημερώνει μια καλύτερη μέρα για όλους».

Κοιτάζουν όλοι αγκαλιασμένοι τον ήλιο. **ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!**

Δραστηριότητες και Ερωτήσεις Αξιολόγησης

1 ΣΥΝΝΕΦΟΛΕΞΟ

Σκεφτόμαστε με την ομάδα μας λέξεις που έχουν σχέση με το Πάσχα. Συζητάμε με τις υπόλοιπες ομάδες, για να δούμε εάν έχουμε γράψει κάτι κοινό.

ΠΑΣΧΑ

2 ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΕΥΧΕΣ

Γράφουμε στα συννεφάκια ευχές που ανταλλάσσουμε στην Ανάσταση.

A _ _ _ _ A _ _ _ _ !

Χ _ ό _ _ _ Π _ λ λ _ !

Χ _ _ _ _ A _ _ _ _ !

3 ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Συμπληρώνουμε τρία από τα έθιμα που αναφέρει ο νονός του Κωστή. Έπειτα, διαλέγουμε ένα από αυτά και το ζωγραφίζουμε.

4 ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΚΑΡΤΕΣ

Φτιάχνουμε πασχαλινές κάρτες με ευχές και τις στέλνουμε σε αγαπημένα μας πρόσωπα ή σε ιδρύματα, γηροκομεία, νοσοκομεία. Ας στείλουμε το μήνυμα της αγάπης παντού!

5 ΒΡΕΣ ΤΗ ΛΕΞΗ

Συνδεόμαστε εδώ και βρίσκουμε την κρυμμένη λέξη που έχει σχέση με ένα έθιμο του Πάσχα.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΚΙ ΑΥΤΟ!

Συνδεόμαστε εδώ και παρατηρούμε την εικόνα της Ανάστασης. Την περιγράφουμε στην τάξη.

ΤΙ ΕΧΩ ΜΑΘΕΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ;

Στην ενότητα αυτή μάθαμε για τον **Ευαγγελισμό**, δηλαδή για το χαρμόσυνο μήνυμα του Αρχάγγελου Γαβριήλ στη **Μαριάμ** ότι θα γεννήσει τον Χριστό.

Στη συνέχεια, είδαμε πώς ο Χριστός, μέσα από τα **θαύματα** και τη **διδασκαλία** Του, έδειξε την αγάπη Του προς όλους τους ανθρώπους, χωρίς διακρίσεις. Μάθαμε, επίσης, για τις **παραβολές** που χρησιμοποιούσε ο Ιησούς, για να πει πράγματα με σπουδαίο νόημα στους ανθρώπους. Συζητήσαμε για τη σημασία της αγάπης και της προσφοράς χωρίς διακρίσεις, όπως μας διδάσκει η **παραβολή του Καλού Σαμαρείτη**. Καταλάβαμε ότι ο **«πλησίον»** μας δεν είναι μόνο οι άνθρωποι που μοιάζουν μαζί μας ή που ζουν κοντά μας, αλλά όλοι όσοι έχουν ανάγκη τη βοήθειά μας, ανεξάρτητα από την καταγωγή, τη θρησκεία ή το χρώμα τους.

Είδαμε πως η αγάπη και η ευγένεια μπορούν να φέρουν την αλλαγή στον κόσμο και να κάνουν τη ζωή μας καλύτερη. Στην **παραβολή του Σπλαχνικού Πατέρα**, μάθαμε ότι ο Θεός αγαπά και περιμένει τον άνθρωπο, προσφέροντάς του συγχώρεση και αποδοχή, ανεξάρτητα από τα λάθη του.

Μάθαμε για την πιο σημαντική **προσευχή** των ορθόδοξων Χριστιανών, το «**Πάτερ ημών**». Αυτή η προσευχή είναι μια δική μας επικοινωνία με τον Θεό, για να ζητήσουμε βοήθεια, συγχώρεση και προστασία.

Ας μην ξεχνάμε την αγάπη του Χριστού για τα παιδιά και τη σημασία της παιδικής καρδιάς ως πρότυπο αγνότητας. Ο Χριστός έδειξε με το παράδειγμά Του πως χρειάζεται να σεβόμαστε και να αγαπάμε τα **παιδιά**. Διότι σε αυτά βλέπει κανείς την καθαρότητα και την αγνότητα, που χαρακτηρίζουν τη βασιλεία του Θεού.

Ακολούθησε η θριαμβευτική **είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα**. Η υποδοχή του Ιησού στα Ιεροσόλυμα με κλαδιά φοίνικα και η είσοδός Του πάνω στο χαϊδουράκι ανοίγουν τον δρόμο για τα **Πάθη** Του.

Μάθαμε για τον **Μυστικό Δείπνο** και τη σημασία του στην πίστη. Η **Θεία Ευχαριστία**, που ξεκίνησε από τον Μυστικό Δείπνο συμβολίζει την ένωση με τον Θεό.

Η **Σταύρωση** του Χριστού είναι μια στιγμή απόλυτης θυσίας και αγάπης.

Στο τέλος, έρχεται η **Ανάσταση** του Χριστού που φέρνει ελπίδα σε όλους μας. Είναι ένα παράδειγμα νίκης της αγάπης και της αλήθειας απέναντι στο μίσος και την αδικία.

ΩΡΑ ΓΙΑ ΚΟΥΙΖ

1. Ο Αρχάγγελος Γαβριήλ ανακοίνωσε στη Μαριάμ ότι θα γεννήσει τον Χριστό.
Σωστό ή Λάθος.

2. Η παραβολή του Καλού Σαμαρείτη δείχνει ότι πρέπει να βοηθάμε μόνο τους ανθρώπους που μοιάζουν μαζί μας.
Σωστό ή Λάθος.

3. Ο Ιησούς χρησιμοποιούσε παραβολές, για να μεταδώσει σπουδαία μηνύματα.
Σωστό ή Λάθος.

4. Στην παραβολή του Σπλαχνικού Πατέρα μαθαίνουμε για την αγάπη και τη συγχώρεση του Θεού.
Σωστό ή Λάθος.

5. Τι γιορτάζουμε στον Ευαγγελισμό;
α) Το μήνυμα του Αρχάγγελου Γαβριήλ στη Μαριάμ.
β) Τη Γέννηση του Χριστού.
γ) Την Ανάσταση του Χριστού.

6. Τι συμβολίζει η παραβολή του Καλού Σαμαρείτη;
α) Την αγάπη μόνο προς όσους έχουν ίδιο χρώμα με εμάς.
β) Την αγάπη και βοήθεια προς όλους, χωρίς διακρίσεις.
γ) Τη σημασία της βοήθειας προς τους πλούσιους.

7. Ποια είναι η σημασία της Θείας Ευχαριστίας;
α) Συμβολίζει την ένωση με τον Θεό.
β) Συμβολίζει τη Γέννηση του Χριστού.
γ) Συμβολίζει την αγάπη της Παναγίας προς τον Χριστό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Αγουρίδης, Σ. (2005). *Το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο* (Τόμος Α'). Θεσσαλονίκη: Πουρναράς.
- Ατματζίδης, Χ. (2019). *Θεολογία της Καινής Διαθήκης*. Θεσσαλονίκη: Ostrakon Publishing.
- Βέλλας, Β. (2008). *Θρησκευτικά προσωπικότητες της Παλαιάς Διαθήκης*. Αθήνα: Έννοια.
- Βούλγαρης, Χ. (2003), *Εισαγωγή εις την Καινήν Διαθήκην*, τ. Α' και Β', Αθήνα: Αποστολική Διακονία.
- Γαλίτη, Π. (2018). *Αγωγή στη συγχώρηση (Forgiveness Education): Θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση - πεδία εφαρμογής*. Παιδαγωγική Επιθεώρηση, τ. 65.
- Γκαμπάι-Ταζάρτες, Ρ. (2013). *Γυναίκες της Βίβλου*, Αθήνα: Διώνη
- Γκουτζιούδης, Μ. (2019). *Ερμηνεία και Πρόσληψη Ευαγγελικών Κειμένων* (Τόμος Α'), Θεσσαλονίκη: Ostrakon Publishing.
- Ζαμάνη, Δ. (2017). *Το συναξάρι της ομορφιάς*, Αθήνα: Γρηγόρης.
- Καραβιδόπουλος, Ι. (2016). *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, Θεσσαλονίκη: Ostrakon.
- Καραβιδόπουλος, Ι. (2011). *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*. Θεσσαλονίκη: Πουρναράς.
- Καρακόλης, Χ. (2005). *Θέματα Ερμηνείας και Θεολογίας της Καινής Διαθήκης*, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς.
- Κόλλιας, Σ. (2005). *Η αγάπη ως βάση της χριστιανικής ζωής*, Αθήνα: Γρηγόρης.
- Κωνσταντίνου, Μ. (2014). *Του συνιέναι τας Γραφάς, 13+1 Βήματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη*, Θεσσαλονίκη: Μπαρμπουνάκης.
- Μαυρομάτης, Γ. (2005). *Ο Άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής και Πρόδρομος*, Κατερίνη: Τέρτιος.
- Μπλουμ, Α. (2011). *Προσευχή και αγιότητα*, Αθήνα: Εν πλω.
- Ντάσιου-Γιάννου, Α. (2021), *Τα άγια Πάθη και η Ανάσταση του Χριστού*, Αθήνα: Σαΐτης.
- Ντάσιου-Γιάννου, Α. (2022), *Τα θαύματα του Χριστού*, Αθήνα: Σαΐτης.
- Ντάσιου-Γιάννου Α. (2022), *Οι παραβολές του Χριστού*, Αθήνα: Σαΐτης.
- Παΐσιος Αγιορείτης (2011), *Λόγοι Α'-ΣΤ, Ιερών Ησυχαστήριον Ευαγγελιστής Ιωάννης ο Θεολόγος*, Σουρωτή Θεσσαλονίκης.
- Σμέμαν, Α. (2009). *Ευχαριστία*, μτφρ. Ιωσήφ Ροηλίδης, Αθήνα: Ακρίτας.
- Σταμούλης, Χ. (2003). *Θεοτόκος και Ορθόδοξο Δόγμα*, Θεσσαλονίκη: Το Παλίμψηστον.
- Στύλιος, Ε. (2003). *Άνθρωπος και Φυσικό Περιβάλλον*, Αθήνα: Γρηγόρης.
- Παπαδόπουλος, Ν. (2008). *Εισαγωγή εις την Παλαιάν Διαθήκην*, Αθήνα: Έννοια.
- Τσιρέλη, Ε. (2021), *Το Ιερό Δέντρο στη Βίβλο και στο πολιτισμικό περιβάλλον του Ισραήλ*, γ' έκδοση, εκδόσεις Αρμός.
- Φούντας, Ι. (1991). *Η Παλαιά Διαθήκη*, περιεχόμενο και θεολογία της, Μάνδρα Αττικής.
- Φιοντόρ, Σ. (2020) *Το Σχέδιο του Θεού μέσα από Ιστορίες της Βίβλου*, μετάφραση Ε. Τσιρέλη, Αθήνα: Ελληνική Βιβλική Εταιρεία.

Η Αγία Γραφή - Ελληνική Βιβλική Εταιρεία

<https://www.bible.com/el/versions/173-tgv-h-agiagraphh-palaia-kai-kainh-dia8hkh>

Μυριοβιβλος Βιβλιοθήκη Πατερικών Κειμένων

https://www.myriobiblos.gr/patrology_paterika.html

Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου - ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

<https://photodentro.edu.gr>

Προέλευση εικόνων

Οι εικόνες που χρησιμοποιήθηκαν στο παρόν βιβλίο είναι ελεύθερες δικαιωμάτων και προέρχονται από:

- Wikimedia Commons
- useum.org
- pexels.com
- unsplash.com
- Ζωγράφους και αιογράφους που παραχώρησαν την άδεια χρήσης των έργων τους (βλ. πρόλογο)
- Πρωτότυπες δημιουργίες ή διασκευές της εικονογράφου του βιβλίου
- Οι εικόνες από το διαδίκτυο και οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις ανακτήθηκαν κατά την περίοδο 1/6/2024 – 1/3/2025.

